

144/2008. (V. 30.) MÖK határozat melléklete

A Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió Területfejlesztési Operatív Programja

Tartalom

BEVEZETÉS	517
AZ OPERATÍV PROGRAM ÖSSZEFOGLALÁSA	518
1. Átfogó cél: Komplex térség- és településfejlesztés	520
2. Átfogó cél: Vállalkozásorientált, diverzifikált gazdaságfejlesztés	526
3. Átfogó cél: A műszaki infrastruktúra összehangolt fejlesztése	534
4. Átfogó cél: Komplex turizmusfejlesztés	541
5. Átfogó cél: Felsőoktatási intézmények és K+F+I tevékenységek fejlesztése	552
6. Átfogó cél: Oktatási és kulturális intézmények együttműködésének fejlesztése	558
7. Átfogó cél: Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése	573
A MEGVALÓSÍTÁS KERETEI	585
1. Irányítás	585
2. Monitoring	586
3. Tájékoztatás, nyilvánosság	586
PÉNZÜGYI KERETEK	587
Saját források	587
Európai Unió források	587

Bevezetés

Jelen dokumentum a **Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió operatív programja. Az operatív program** annak a programozási folyamatnak az eredménye, amelyet az Euro-Régió Ház hajtott végre 2006-ban a Phare CBC program keretén belül. A programozási folyamat során kidolgozásra kerültek az Eurorégió fejlesztésének alapjául szolgáló dokumentumok, a fejlesztési koncepció, a stratégiai és az operatív program.

Az operatív program kidolgozását megelőzte egy átfogó helyzetfeltárás, melynek során a szakértők a Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió jelenlegi helyzetét, problémáit, adottságait és lehetséges kitörési pontjait vizsgálták. A helyzetfeltárára alapozva került kidolgozásra a Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió fejlesztési koncepciója, mely kijelölte a fejlesztés célrendszerét és megfogalmazta a javasolt fejlesztési stratégiát.

A koncepcióra támaszkodó stratégiai program pedig a koncepcióban kijelölt fejlesztési célokat részletezi, meghatározza az egyes átfogó célokhoz kapcsolódó konkrét intézkedések körét, áttekinti megvalósításuk feltételrendszerét.

Jelen dokumentum célkitűzése egyrészt, hogy aktualizálja az Operatív Program előző verziójának tartalmát, mivel az oktatási, kulturális és szociális intézmények terén új fejlesztési irányok kerültek meghatározásra; másrészt hogy megalapozza a rendelkezésre álló, illetve megszerezhető források hatékony felhasználását az Eurorégió fejlesztése érdekében a 2008 és 2010 közötti időszakra.

Az operatív program egységes struktúra szerint és olyan részletességgel mutatja be a javasolt intézkedéseket, hogy a leírtak alapján lehetővé váljon az egyes intézkedések megvalósítása. Az operatív program szerkezetében és tartalmi elemeiben követi az Európai Unió Strukturális Alapok felhasználására vonatkozó előírásait, ebben az értelemben megfelel az 1086/2006. sz. EK rendeletben előírtaknak, valamint figyelembe veszi a Strukturális Alapok tervezésére és programozási dokumentumaira vonatkozó kézikönyv (Vademecum) ajánlásait is.

A két országban a programozás feltételrendszere, környezete, információs háttere eltérő. Ez már a korábbi programozási szakaszokban – a koncepció és a stratégiai program kidolgozása során – is okozott nehézségeket, azonban a dokumentum jellege miatt a problémák legélesebben az operatív program kidolgozásakor merültek fel.

Az operatív program összefoglalása

Az operatív program hét átfogó célból álló célrendszere alapvetően két, jól elkülöníthető részre osztható.

Az 1-4. átfogó célok a gazdaság-, település-, infrastruktúra- és turizmusfejlesztés területének specifikus céljait és intézkedéseit tartalmazzák az alábbiak szerint:

1. Komplex térség- és településfejlesztés
2. Vállalkozásorientált, diverzifikált gazdaságfejlesztés
3. A műszaki infrastruktúra összehangolt fejlesztése
4. Komplex turizmusfejlesztés

A fenti átfogó célok feladata a régió gazdasági aktivitásának növelése, a periférikus területek versenyképességének jövedelemtermelő képességének fokozása.

Az 5-7. átfogó célok a térség oktatási, kulturális, és szociális területeihez kapcsolódó fejlesztési lehetőségeket foglalják össze az alábbiak szerint:

5. Felsőoktatási intézmények és K+F+I- tevékenységek fejlesztése
6. Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése
7. Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése

A fenti átfogó célok feladata a régió társadalmi kohéziójának, oktatási-kulturális színvonalának, esélyegyenlőségnek javítása, nemzetközi szinten is elismert és alkalmazható tudásbázis és humán erőforrás kialakításának elősegítése.

Természetesen az átfogó célok mindkét csoportja tovább bontható specifikus célokra és intézkedésekre. Az operatív program további részében e hierarchikus rendszer jól átlátható, táblázatos formában történő, részletes bemutatása olvasható, egyes helyeken kiegészítve konkrét projekt elképzelésekkel, együttműködési lehetőségekkel.

Az alábbi ábra jól áttekinthető módon mutatja be az operatív program átfogó és specifikus céljait, illetve intézkedéseit.

1. Átfogó cél: Komplex térség- és településfejlesztés

Az átfogó cél indoka elsősorban az Eurorégió településrendszerének nagyfokú belső differenciáltságában rejlik. A két megyeszékhely mellett, amelyek dinamikusan fejlődnek, elsősorban funkcióhiányos kisvárosok, közepes fejlettségű középvárosok és alacsony versenyképességgel jellemezhető vidéki térségek találhatók. Az Eurorégió lakosságának életminőségét jelentősen befolyásolja a természeti és épített környezet, lakókörnyezet minősége, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés és a társadalmi, közösségi kapcsolatok minősége. Problémát jelent a Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió területén, hogy az Eurorégió városai között – elsősorban a periférikus határ menti térségekben – kevés a funkciókkal jól ellátott, erős középváros és a jelentősebb kisváros. A funkcióhiányos városok nem képesek megfelelően szervezni és ellátni térségüket és lakosságukat, fizikai és társadalmi megújítására szorulnak. Emellett problémát okoznak azok a forráshiányos önkormányzatok is, amelyek alapvető feladataikat sem képesek hatékonyan ellátni. Kistérségi szinten alapvető problémát jelent az alacsony kihasználtsággal működő humán közszolgáltatási intézményi kapacitások fenntartása. A humán közszolgáltatási intézmények között a mennyiségi mutatókban sokszor nem számottevőek a különbségek, a minőségi tényezők szempontjából viszont már igen általános tendencia a kisebb településeken található intézmények alacsony színvonala. Az átfogó cél keretében ezért célszerűnek látjuk a városfejlesztést, elsősorban a határ menti területeken. Ebben fontos szerepet kell szánni a magyar területek Európai Unió tapasztalatainak átadására és a közös tervezésre is.

Az Eurorégió működésének, versenyképességének javítását a települési, elsősorban városi infrastruktúra fejlesztésével, a városi településközpontok, barnamezős területek valamint rehabilitációra szoruló városi területek fizikai és funkcionális megújításával, élhető és egészséges települési környezet kialakításával lehet elérni.

A városfejlesztések, városrehabilitáció megvalósítása érdekében szükség van a szervezett interregionális együttműködések elősegítésére, elsősorban a tapasztalatcsere illetve beruházások ösztönzése területén. Ehhez szükség van egy interregionális fejlesztési intézményrendszer kialakítására.

Az átfogó célhoz tartozó specifikus célok:

- 1.1. Városfejlesztés, településrehabilitáció
- 1.2. Határmenti együttműködés erősítése

1. Átfogó cél	Komplex térség- és településfejlesztés
1.1. Specifikus cél	Város-és településrehabilitáció
1.1.1. Intézkedés	Nagyvárad és Debrecen pólusok fejlesztési programjához való hozzájárulás
Célja:	Az Eurorégió térszervező központjainak megerősítése közös fejlesztési akciótervek alapján.
Indoklás:	Mindkét megyeszékhely saját országán belül kiemelt szerepet játszik, az adott országrész pólusát képezi. A két városnak történelmi hagyományai és a városfejlődés révén hasonló pozíciói és lehetőségei vannak. Mivel Románia csatlakozott az Európai Unióhoz, a két város agglomerációja fokozatosan összekapcsolódik, emiatt a fejlesztéseket együttműködve és együtt tervezve kell végezni.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- Közös városfejlesztési programok készítése - Városfejlesztési és városrehabilitációs akciók - Közös rendezvények, kutatási programok
A megvalósítás helye:	Debrecen és Nagyvárad
Közreműködő szervezetek:	Önkormányzatok, non-profit szervezetek, vállalkozások, állami szervezetek megyei kirendeltségei
Az intézkedés kedvezményezettjei:	önkormányzatok és intézményeik, non-profit szervezetek, vállalkozások, lakosság
Megvalósítás ideje	2007-2010
Lehetséges források	magántőke pályázati források: - EU 7. Keretprogram - Regionális források - Területi OP-k

1. Átfogó cél	Komplex térség- és településfejlesztés
1.1. Specifikus cél	Városfejlesztés, településrehabilitáció
1.1.2. Intézkedés:	Határmenti térségi szerepkörű városok fejlesztési programja
Célja:	Az Eurorégió határmenti területein lévő kisebb térszervező központjainak megerősítése közös fejlesztési akciótervek alapján.
Indoklás:	A korábbi történelmi kapcsolatok az államhatárok átjárhatóságával újra erőssé váltak, melynek eredményeként a határ két oldalán lévő kisebb központok gazdasági kapcsolatai is újjáéledtek. Ennek eredményeként lehetőség nyílik a határ két oldalán lévő kisvárosoknak a komparatív előnyök kihasználására, egymás segítésére. Ebben az Eurorégió, mint szervezet játszhat vezető szerepet.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- Határmenti városfejlesztési programok készítése - Határmenti akciók, településfejlesztési akciók - Közös rendezvények, gazdasági, társadalmi együttműködések
A megvalósítás helye:	Érmihályfalva- (Nyírábrány)-Vámospércs, Létavértes-Székelyhíd, Biharkeresztes- (Bors)-Nagyvárad
Közreműködő szervezetek:	Önkormányzatok, non-profit szervezetek, vállalkozások, önkormányzati intézmények
Az intézkedés kedvezményezettjei:	önkormányzatok és intézményeik, non-profit szervezetek, vállalkozások, lakosság
Megvalósítás ideje	2007-2010
Lehetséges források	magántőke pályázati források: - EU 7. Keretprogram - Regionális források - Területi OP-k

1. Átfogó cél	Komplex térség- és településfejlesztés
1.2. Specifikus cél	Határmenti együttműködés erősítése
1.2.1. Intézkedés:	Interregionális fejlesztési intézményrendszer kialakítása
Célja:	Az intézkedés a határok átjárhatóságát és a két terület közötti hatékony együttműködést segíti elő.
Indoklás:	A két ország és a két terület hosszú ideig el volt zárva egymástól, így a személyes és hivatalos kapcsolatok is redukálódtak. A rendszerváltás után ezek a kapcsolatok újraéledtek, azóta erősödtek (pl. euroregionális együttműködések) azonban hatékonyságuk még gyenge. Ennek fejlesztése elengedhetetlen és ehhez a legmegfelelőbb intézményi keretet egy nemzetek és területek feletti interregionális intézményrendszer jelenti.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- A Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió intézményrendszerének kialakítása - Az intézmények infrastrukturális fejlesztése
A megvalósítás helye:	Nagyvárad, Debrecen, esetleg a határ mentén fekvő kisvárosok
Közreműködő szervezetek:	Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és Bihar Megyei Tanács, Hajdú-Bihar és Bihar Megyei Kereskedelmi Kamara, határmenti települési önkormányzatok, társulások, önkormányzati fenntartású intézmények
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Megyei és települési önkormányzatok és intézményeik, non-profit szervezetek, vállalkozások, lakosság
Megvalósítás ideje	2007-2010
Lehetséges források	magántőke pályázati források: - EU 7. Keretprogram - Regionális források - Területi OP-k

1. Átfogó cél	Komplex térség- és településfejlesztés
1.2. Specifikus cél	Határmenti együttműködés erősítése
1.2.2. Intézkedés:	Fejlesztési tapasztalatcsere erősítése
Célja:	Az intézkedés fő célja, hogy a helyi és térségi szintű ismereteket, pályázati és projekt tapasztalatokat minél hatékonyabban lehessen átadni a bihari önkormányzatok, vállalkozások számára.
Indoklás:	Magyarország már az uniós csatlakozás előtt is számtalan akció keretében segítette a tapasztalataival Románia belépését. Mind az előcsatlakozási, mind a későbbi fejlesztési források felvétele számtalan tapasztalatot eredményezett Hajdú-Bihar megyében. A határmenti térség közös érdeke, hogy ezek a tapasztalatok a 2007-2013-as tervezési időszakban már rendelkezésre álljanak az Eurorégióban és segítsék a források hatékony elosztását.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- Tapasztalatcsere a Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégióban - Tanfolyamok, műhelymunkák (workshopok), képzések szervezése
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió teljes területe
Közreműködő szervezetek:	Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és Bihar Megyei Tanács, Hajdú-Bihar és Bihar Megyei Kereskedelmi Kamara, települési önkormányzatok, társulások, önkormányzati fenntartású intézmények, vállalkozások
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Megyei és települési önkormányzatok és intézményeik, non-profit szervezetek, vállalkozások, lakosság
Megvalósítás ideje	2007-2010
Lehetséges források	magántőke pályázati források: - EU 7. Keretprogram - Regionális források - Területi OP-k

1. Átfogó cél	Komplex térség- és településfejlesztés
1.2. Specifikus cél	Határmenti együttműködés erősítése
1.2.3. Intézkedés:	Tervezési, területrendezési, területhasznosítási dokumentumok készítése
Célja:	Az intézkedés fő célja, hogy az Eurorégió határmenti területein a pénzforrások elosztásának elősegítése érdekében közös fejlesztési tervek készüljenek, elősegítve az együttműködést a két terület között.
Indoklás:	Mind az Európai Unióban, mind a két országban a fejlesztések finanszírozásának elengedhetetlen feltétele a tervezési, rendezési dokumentumok megléte. A határon átnyúló projektek finanszírozásához közös tervek kidolgozására van szükség.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- Közös tervezési, területrendezési dokumentumok készítése - Közös területhasznosítási dokumentumok készítése
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió határmenti területe
Közreműködő szervezetek:	Hajdú-Bihar Önkormányzat és Bihar Megyei Tanács, települési önkormányzatok, vállalkozások, tervező cégek
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Megyei és települési önkormányzatok, non-profit szervezetek, vállalkozások, lakosság
Megvalósítás ideje	2007-2010
Lehetséges források	magántőke pályázati források: - EU 7. Keretprogram - Regionális források - Területi OP-k

2. Átfogó cél: Vállalkozásorientált, diverzifikált gazdaságfejlesztés

Egyetlen térség fejlesztése sem nélkülözheti a megfelelően működő gazdasági alapot. A gazdasági élet alapvető egységei, a vállalatok, vállalkozások, gazdasági szervezetek. Az Eurorégió akkor lehet igazán versenyképes, ha minél több sikeres vállalkozás működik területén. A vállalkozások természetesen az életminőségre is kihatnak, hiszen munkahelyeket teremtenek, illetve bővítik a területen elérhető termékek és szolgáltatások mennyiségét, javítják ezek minőségét.

A gazdasági versenyképesség biztosítása nagyban függ az Eurorégió gazdaságának bázisát adó mikro-, valamint kiemelten kis- és középvállalkozói szektor pozíciójától, termelékenységétől és jövedelemtermelési képességétől. Ezt a tényezőt jelentősen befolyásolja az üzleti környezet fejlettsége, infrastrukturális háttere, a vállalkozások korszerű technológiai színvonala, az információkhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás mértéke, illetve a termelékenység és jövedelemtermelő-képesség terén a nagyvállalatokhoz képest tapasztalható lemaradás csökkentését lehetővé tevő együttműködések léte vagy nem léte.

Az átfogó célon belül törekedni kell a vállalkozói innovációs tengelyek komplex fejlesztésére. A tengelyek fontos alkotóelemei kell, hogy legyenek az ipari parkok és a különböző vállalkozási övezetek. Ezek a keretek azonban nem lehetnek eléggé hatékonyak a KKV-k és a beszállítói hálózatok közötti kapcsolat megteremtésének és működtetésének segítése nélkül. Románia EU csatlakozása megteremtette a lehetőséget a szoros együttműködések újjáélesztésére, ami azonban kihasználatlanul maradhat, ha nem kerül kidolgozásra egy világos stratégia a megfelelő beavatkozási pontok feltüntetésével.

A térség adottságai ideálisnak nevezhetők a szállítási-logisztikai ágazat számára. Az ilyen irányú szolgáltató központok dinamizálni tudják a térség gazdaságát, illetve ez az ágazat lehetőséget jelent a helyi alapítású cégeknek is.

Ugyancsak jók a helyi mezőgazdasági adottságok, amelyekre agrár-innovációs láncok épülhetnek a határ mindkét oldalát összekapcsolva.

Az EU csatlakozással a térség vállalkozásai az Európai Unió egész területén elhelyezkedő cégekkel kerülnek versenybe, ezért szükséges versenyképességük növelése. Ehhez szükség van a piaci pozíciók kereskedelemfejlesztésen alapuló megszilárdítására. A vállalatok piaci és pénzügyi tényezőin túl természetesen fejleszteni kell a vállalkozói kultúrát, illetve a KKV-khoz kapcsolódó tanácsadást.

A jelenkori gazdasági környezet nyújtotta lehetőségek között a cégek versenyelőny-szerzésének egyik lehetősége, ha intézményesített együttműködések hoznak létre. A lehetséges feladatok ellátása és a fejlesztések finanszírozásának közös biztosítása mellett ezek előnye, hogy nagyobb eséllyel képesek támogatási forrásokat szerezni, és a résztvevők akár önállóan, akár közösen is felléphetnek a különböző piaci helyzetekben. Általában két nagy típust különböztethetünk meg, az egyik a klaszter, a másik pedig a beszállítói hálózat. Az első ezek közül inkább decentralizált, míg a másik egy központi cég körül kialakított organizáció.

A gazdasági klaszterek kialakításának alapját képezheti például a térség egyik legjelentősebb endogén erőforrását jelentő termálkincs. A termál öblözet nyilvánvaló turisztikai jelentősége mellett kiemelten fontos energetikai szerepe, hiszen e tekintetben a termálvíz alternatív energiaforrásként, gazdaságfejlesztő tényezőként jelenik meg. A klaszterhálózat létrejötte határmenti vállalkozások együttműködését, az eddigi külső perifériák gazdasági aktivitását, népességmegtartó képességét növelheti.

Az átfogó célhoz tartozó specifikus célok:

- 2.1. Vállalkozói innovációs tengelyek határon átnyúló fejlesztése
- 2.2. KKV-k versenyképességének növelése

2. Átfogó cél	Vállalkozásorientált, diverzifikált gazdaságfejlesztés
2.1. Specifikus cél	Vállalkozói innovációs tengelyek határon átnyúló fejlesztése
2.1.1. Intézkedés:	KKV-k és beszállítói hálózatok együttműködésének elősegítése
Célja:	A térségben működő és a jövőben létrehozandó vállalkozások között kölcsönös előnyöket eredményező kapcsolatok kialakulása szükséges. Cél, hogy az Eurorégióban működő KKV-k beszállítói tevékenysége a határ mindkét oldalára kiterjedjen.
Indoklás:	A vállalkozások közötti kapcsolatok elősegítik az innovációk terjedését, a szűkös infrastrukturális kapacitások optimális kihasználását. A beszállítói kapcsolatok megjelenésével a nemzetközi működő tőke jelenléte hosszabb távra garantálható, a regionális gazdasági körülmények romlása esetén is. Mindez a beszállítói hálózatokban résztvevő KKV-kat jobb minőségű termékek előállítására, illetve minőségbiztosítási tanúsítványok megszerzésére ösztönzi.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- Kutatási program elindítása a gazdasági szereplők együttműködési hajlandóságáról és preferenciáiról - A határon átnyúló gazdasági együttműködések koordinálására virtuális és/vagy épített „meeting point” létrehozása
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió felsőoktatási intézményei (Debrecen, Nagyvárad) A célcsoportot képező vállalkozások telephelyei (Debrecen, Nagyvárad, Margitta, Belényes, Nagyszalonta, Élesd, Diófás, Vaskohsziklás, Székelyhíd, Vaskoh, Érmihályfalva, Hajdúszoboszló, Kaba, Püspökladány, Hajdúböszörmény, Hajdúhadház, Berettyóújfalva stb.)
Közreműködő szervezetek:	Debreceni Egyetem, Nagyvárad Egyetem, Kamarák, KKV-k, Eurorégió Tanácsa, érintett magyar és román regionális szervek, települési önkormányzatok
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Vállalkozások (különösen KKV-k), kutatók, munkavállalók, önkormányzatok, Debreceni Egyetem, Nagyvárad Egyetem
Megvalósítás ideje	2007-2010
Lehetséges források	magántőke pályázati források: - EU 7. Keretprogram - Regionális források - Gazdasági OP-k

2. Átfogó cél	Vállalkozásorientált, diverzifikált gazdaságfejlesztés
2.1. Specifikus cél	Vállalkozói innovációs tengelyek határon átnyúló fejlesztése
2.1.2. Intézkedés:	Határon átnyúló logisztikai és szolgáltató központok kialakítása
Célja:	Olyan telephelyek kialakítása, amelyek a szállítmányozást, raktározást a legkorszerűbb normákat figyelembe véve szolgálják ki, valamint amelyek segítségével a térség képes a földrajzi fekvéséből adódó lehetőségek legoptimálisabb kihasználására.
Indoklás:	A szállítmányozás és a logisztika egyike az Eurorégió kitörési lehetőségeinek, azonban a konkurencia erőssége miatt ezek kiaknázása csak átgondolt fejlesztésekkel lehetséges. A fejlesztések helyét a gazdasági és regionális racionalitás alapján kell kijelölni, illetve a legkorszerűbb műszaki infrastruktúrát kell alkalmazni.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- A meglévő logisztikai kapacitások feltérképezése - Határon átnyúló kapcsolatrendszerek kialakítása a telepek között - Szükség esetén kapacitásbővítés - A berendezések korszerűsítése
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió azon logisztikai telephelyei, amelyek racionális fejlesztésekkel nemzetközileg is versenyképesse tehetők. (Debrecen, Nagyvárad, Berettyóújfalu, Püspökladány, Biharkeresztes, Polgár, Görbeháza, Belényes, Nagyszalonta)
Közreműködő szervezetek:	Debreceni Egyetem, Nagyvárad Egyetem, logisztikai-szállítmányozási telephelyek, régiók
Az intézkedés kedvezményezettjei:	logisztikai, szállítmányozó vállalkozások, munkavállalók, Debreceni Egyetem, Nagyvárad Egyetem
Megvalósítás ideje	2007-2010
Lehetséges források	magántőke pályázati források: - EU 7. Keretprogram - Regionális források - Gazdasági OP-k

2. Átfogó cél	Vállalkozásorientált, diverzifikált gazdaságfejlesztés
2.1. Specifikus cél	Vállalkozói innovációs tengelyek határon átnyúló fejlesztése
2.1.3. Intézkedés:	Agrárinnovációs láncok határon átnyúló fejlesztése
Célja:	A mezőgazdaság fejlődéséhez nélkülözhetetlen innovációk kifejlesztésére, terjesztésére és hasznosítására kerüljön kialakításra egy határon átnyúló kutató-fejlesztő hálózat. Az eredmények gyors hasznosítása a termelésben, törekvés a nagyobb hozzáadott értékkel bíró, magasabb feldolgozottsági fokú termékek előállítására.
Indoklás:	A mezőgazdaság az Eurorégió lakosságának jelentős része számára közvetlenül vagy közvetve szerepet játszik a megélhetésben. Az EU rendkívül telített mezőgazdasági piacán csak úgy maradhatnak a piacon a térség termelői, ha képesek a folyamatos megújulásra. A posztindusztriális társadalom új típusú igényekkel lépett fel a mezőgazdasággal szemben, amire a válasz az ökogazdálkodás előtérbe kerülése volt. A térségben helyenként még meglévő organikus mezőgazdasági kultúrák tradicionális módszereit és a fejlett mezőgazdasági kutatóintézetek potenciálját ötvözve új, piacképes mezőgazdaság születhet.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- Kutatási program kialakítása az organikus mezőgazdaság meglévő maradványainak feltérképezésére - Új módszerek találmányok kifejlesztése és gazdasági bevezetése
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió vidéki térségei
Közreműködő szervezetek:	Egyetemek, mezőgazdasági kutatóintézetek, szakképző iskolák, kísérleti tangazdaságok, agrárkamarák, Eurorégió Tanácsa, régiók, LEADER akciócsoportok
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Mezőgazdasági vállalkozások, munkavállalók, egyetemek, mezőgazdasági kutatóintézetek, szakképző iskolák, kísérleti tangazdaságok (Debrecen, Nagyvárad, Nádudvar, Kaba, Érbogyoszló, Illye, Értarcsa, Szalacs, Nagyszalonta stb.)
Megvalósítás ideje	2007-2010
Lehetséges források	magántőke pályázati források: - LEADER akciócsoportok - Gazdasági OP-k - EU 7. Keretprogram – Együttműködés Specifikus Program

2. Átfogó cél	Vállalkozásorientált, diverzifikált gazdaságfejlesztés
2.1. Specifikus cél	Vállalkozói innovációs tengelyek határon átnyúló fejlesztése
2.1.4. Intézkedés:	Termálkincsre épülő gazdasági klaszter kialakítása
Célja:	Az Eurorégióban található kiemelkedő jelentőségű termálkincs gazdaságfejlesztés szempontjából történő kiaknázása, energetikai célú hasznosítása. Gazdasági klaszter-hálózat kialakítása az Eurorégióban, területi határainak kiterjesztése a határmenti megyékre.
Indoklás:	A gazdasági szereplők piaci szerepvállalásának hatékonyságát, illetve globális versenyképességét fokozza, ha nem önállóan, hanem hálózatokba, klaszterekbe tömörülve próbálnak reagálni a piac fokozódó kihívásaira. A klaszteralapú versenyképességi kezdeményezések alapvető feladata a cégek és intézmények közötti kapcsolatok erősítése a termelékenység növelése érdekében. A közös termálklaszter további határon átnyúló klaszterek kialakítását ösztönzi, lehetőséget biztosít a határmenti kis- és középvállalkozások együttműködésére
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- Kis- és középvállalkozások területi koordinációja - Termálklaszter menedzsmentjének kialakítása - A termálvíz alternatív energiaforrásként történő felhasználási lehetőségeinek vizsgálata - Konferenciák szervezése - Szakmai csereprogramok szervezése
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió, illetve a környező határmenti megyék
Közreműködő szervezetek:	Kis- és középvállalkozások, Egyetemek, Eurorégió Tanácsa, régiók
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Kis- és középvállalkozások, Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat, Bihar Megyei Tanács, munkavállalók, egyetemek (Debrecen, Nagyvárad)
Megvalósítás ideje	2007-2010
Lehetséges források	magántőke pályázati források: - Gazdasági OP-k - EU 7. Keretprogram – Együttműködés Specifikus Program

2. Átfogó cél	Vállalkozásorientált, diverzifikált gazdaságfejlesztés
2.2. Specifikus cél	KKV-k versenyképességének növelése
2.2.1. Intézkedés:	Kereskedelemfejlesztés, befektetésösztönzés
Célja:	A régióban folyó kis- és nagykereskedelmi tevékenység ösztönzése, egymás termékeinek a másik ország piacára való bevezetése, a kölcsönösen előnyös kapcsolatokra törekedve. Az Eurorégióba tőkebefektetések számára történő vonzóvá tétele.
Indoklás:	Az EU piacán belül folyó piaci versenyben csak a leginkább versenyképes régiók maradhatnak talpon. A célterület gazdasága még nem elég fejlett, hogy sikeresen helytálljon ebben a kontinensnyi méretű megmértetésben. A határ két oldalán lévő térségek kereskedelmi kapcsolatának fokozódása révén beindulhat a gazdasági növekedés az egyre bővülő és viszonylag könnyen elérhető piacnak köszönhetően. Hosszabb távon kialakítható néhány olyan „zászlóshajó-termék”, amely a tágabb EU piacon is versenyképesnek bizonyulhat. A gazdasági fejlődés plusz tőkebevonás nélkül nem képzelhető el, ezért egyaránt mobilizálni kell a külső és belső potenciális befektetőket.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- A kis- és nagykereskedelem összekapcsolása a határ két oldalán, Eurorégiós Vásár szervezése - A „Hajdú-Bihar-Bihar-Eurorégió terméke” cím bevezetése - Az Eurorégió egységes arculatának kialakítása és potenciális befektetők felé való közvetítése - A rendelkezésre álló helyi tőke felhasználása
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió teljes területe, de különösen a nagy kereskedelmi potenciállal rendelkező települések (Debrecen, Nagyvárad) Nemzetközi vásárok, kiállítások
Közreműködő szervezetek:	Önkormányzatok, non-profit szervezetek, kereskedelmi vállalkozások, bankok, Eurorégió Tanácsa
Az intézkedés kedvezményezettjei:	kereskedelmi vállalkozások, lakosság, bankok, befektetők, helyi termelők
Megvalósítás ideje	2007-2010
Lehetséges források	magántőke pályázati források: – Gazdasági OP-k – ROP-ok – hitelek

2. Átfogó cél	Vállalkozásorientált, diverzifikált gazdaságfejlesztés
2.2. Specifikus cél	KKV-k versenyképességének növelése
2.2.2. Intézkedés:	KKV-khoz kapcsolódó tanácsadás
Célja:	Olyan szakszolgálat létrehozása, amely pénzügyi, jogi, vezetési, és humán erőforrás oldalról nyújt segítséget a kis- és középvállalkozások számára
Indoklás:	A térségben számos KKV küzd nehézségekkel, a leggyakoribb hiányosságok közé tartoznak a tulajdonosok, illetve a vezetés nem megfelelő felkészültsége. Egy vállalkozás működtetése nagyon sokféle szakismeret birtoklását követeli meg a célcsoport tagjaitól. A legkritikább esetben képes egy ember ezeket a kompetenciákat egy személyben birtokolni, illetve a team-ekből is sokszor hiányzik valamilyen szakértelem. A határon átnyúló tevékenységek még nehezebb feladat elé állítják a vállalatokat. Az EU harmonizáció ellenére sok még a szabályozásokban meglévő eltérés, illetve sokszor más a két ország eljárásrendje is. Egy ilyen hálózat nagyban elősegítheti a befektetők megtelepedését.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- Tanácsadói lista kialakítása az Eurorégióban, szakterületenként és országonként, jutalékos rendszerben - Zárt internetes fórum létrehozása a szakértők közötti információcsere megkönnyítésére - Folyamatos kapcsolattartás a két állam illetékes szerveivel a naprakészség jegyében
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió nagyobb városai (Debrecen, Nagyvárad, Margitta, Belényes, Nagyszalonta, Élesd, Diófás, Vaskohsziklás, Székelyhíd, Vaskoh, Érmihályfalva, Hajdúszoboszló, Kaba, Püspökladány, Hajdúböszörmény, Hajdúhadház, Berettyóújfalu) Internet, cyber-tér
Közreműködő szervezetek:	Eurorégió Tanácsa, szakmai szervezetek, szakértők
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Szakértők, befektetők, vállalkozások
Megvalósítás ideje	2007-2010
Lehetséges források	régiós források magántőke

3. Átfogó cél: A műszaki infrastruktúra összehangolt fejlesztése

Társadalmi-gazdasági vizsgálatok eredményei szerint a jó közlekedési feltételekkel rendelkező régiókban a foglalkoztatási esélyek jobbak, mint a nem megfelelő közlekedési infrastruktúrájú térségekben. A közlekedési fejlesztések legfontosabb célja az elérhetőség javítása, ami a versenyképességet és a kohéziót egyaránt szolgálja. A közlekedési lehetőségek a munkaerő földrajzi mobilitását is közvetlenül befolyásolják. A mobilitás szempontjából ezért különösen fontos a közösségi közlekedési hálózatok minősége. A közlekedés fejlesztésének ki kell elégítenie a fenntarthatóság követelményeit, és figyelembe kell vennie az Eurorégió gazdaságföldrajzi adottságait is. A közlekedési fejlesztéseknél érvényesülnie kell a környezeti értékek és a természeti erőforrások védelmének. Ezért a fejlesztések során a környezetbarát közlekedési módok előnyben részesítése fontos.

A régión belüli közlekedési rendszerek egyaránt szolgálják a gazdasági szereplők, a lakosság és a turisták mobilitási igényeit. Célszerű olyan fejlesztéseket támogatni, ami elősegíti a hátrányos helyzetű térségek bekapcsolását a regionális gazdaságba, fokozzák a működő tőke beáramlását, lehetővé teszik a térségi gazdasági és szolgáltató központok és a fő main közlekedési útvonalak elérését, valamint elősegítik a turisztikai vonzerők elérését.

A fejlesztéseknél figyelembe kell venni a környezeti fenntarthatóság szempontjait, továbbá törekedni kell a legelőnyösebb technológiák és eljárások, kiemelten a legjobb elérhető technológiák (BAT) alkalmazására. Minden fejlesztésnél tekintettel kell lenni az Európai Közösség környezet- és természetvédelmi joganyag ára. A határon átnyúló környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztése elengedhetetlen feladat. Az elmúlt évtized számos környezeti katasztrófája, illetve más határmenti térségek együttműködésének pozitív példája azt mutatja, hogy közös létesítmények kialakítása és a közös munka hatékonyabbá teheti a közös problémák kezelését.

A közlekedési infrastruktúra számára az egyik legnagyobb akadályt az államhatárok jelentik. Szerencsére a két ország EU csatlakozásával az adminisztratív akadályok egy része megszűnt. Fontos azonban arra törekedni, hogy a határ két oldalán találkozó közlekedési útvonalak hasonló kapacitást és minőséget képviseljenek. Elkerülhetetlen feladat az Eurorégióban a határ két oldalán elhelyezkedő területek közötti fő közlekedési útvonalak fejlesztése. Emellett kiemelt fontosságú a jelenleg periferikus térségek elérhetőségének javítása, a helyi jelentőségű útvonalak fejlesztése.

A tömegközlekedési járatokat úgy kell kialakítani, hogy megfelelő gyakorisággal lépjen át a határvonalat, csak így lehet a lakosság számára kiépíteni a mindennapi érintkezés lehetőségeit. Az egyéni közlekedési módok számára is fontos a szolgáltatások egységesítése. Az autópályás összeköttetés megteremtése kiemelten fontos fejlesztési lépés a térségben.

A környezetvédelmi együttműködés egyik legfontosabb területe a közös ár- és belvízvédelem. Az Eurorégió területének egy része Körösök által fenyegetett. A védekezés leghatékonyabb módja, ha a határ két oldalán összehangolják az ár- és belvízvédelmi információs rendszereket, illetve szükség esetén a védelmi intézkedéseket. A hulladékgazdálkodás és kármentesítés közös, határon átnyúló

megszervezése a gazdasági hatékonyságot növelheti. Az Eurorégió térségei sok fontos természeti értékekkel rendelkeznek. A természetvédelem közös kezelése, egy közös nemzeti park megszervezése a térség természeti értékeinek fokozottabb védelmét eredményezheti.

Az átfogó célhoz tartozó specifikus célok:

- 3.1. Közlekedésfejlesztés
- 3.2. Környezetvédelmi infrastruktúrafejlesztés

3. Átfogó cél:	A műszaki infrastruktúra összehangolt fejlesztése
3.1. Specifikus cél:	Közlekedésfejlesztés
3.1.1. Intézkedés:	Határon átvágó közösségi közlekedési fejlesztések
Célja:	Út- és vasútfejlesztés, a meglévő útvonalak felújítása, korszerűsítése. Új, nagy forgalmú útvonalak kiépítése.
Indoklás:	Az elérhetőség javítása az Eurorégióban a határ két oldala között, illetve a városi központok viszonylatában.
Az intézkedés tartalma: (tevékenységek)	- Elérhetőségi vizsgálatok végzése - Az Eurorégió közlekedési fejlesztési koncepciójának kidolgozása - A főbb stratégiai fontosságú regionális útvonalak kijelölése - Útépítés, vasútfejlesztés az illetékes nemzeti szervekkel partnerségben - Menetrendek, járatok összehangolása
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió teljes területe (pld. Debrecen-Hajdúszoboszló-Püspökladány-Berettyóújfalu, Bors-Nagyvárad-Élesd, Érmihályfalva-Székelyhíd–Nagyvárad-Nagyszalonta, Nagyvárad-Belényes)
Közreműködő szervezetek:	önkormányzatok, az Eurorégió Tanácsa, szakmai szervezetek
Az intézkedés kedvezményezettjei:	önkormányzatok és intézményeik, vállalkozások, lakosság
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Kohéziós Alap - Magyar-román Operatív Program 2007-2013

3. Átfogó cél:	A műszaki infrastruktúra összehangolt fejlesztése
3.1. Specifikus cél:	Közlekedésfejlesztés
3.1.2. Intézkedés:	Közös közlekedési szolgáltatásfejlesztés
Célja:	Az Eurorégióban egységes tömegközlekedési rendszert teremteni. A vasúti és autóbuszos menetrendeket első lépésben összehangolni, növelni a határon átmenő tranzit járatok számát.
Indoklás:	Az intézkedés végrehajtásával intenzívebbé lehet tenni a régió két fele közötti kapcsolatokat, elősegíthető a gazdasági fejlődés, illetve a lakosság intenzívebb kapcsolata erősíti a térségi identitás kialakítását.
Az intézkedés tartalma: (tevékenységek)	- A két ország közlekedési vállalatainak menetrend-egységesítése - Új járatok bevezetése
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió teljes területe
Közreműködő szervezetek:	önkormányzatok, közlekedési vállalatok
Az intézkedés kedvezményezettjei:	önkormányzatok, közlekedési vállalatok, lakosság
Megvalósítás ideje	2008-2010
Lehetséges források:	- Gazdasági OP-k - Regionális OP-k - Magyar-román Operatív Program 2007-2013

3. Átfogó cél	A műszaki infrastruktúra összehangolt fejlesztése
3.2. Specifikus cél	Környezetvédelmi infrastruktúrafejlesztés
3.2.1. Intézkedés:	Közös árvíz- és belvízvédelem
Célja:	Hatékonyabbá tenni az Eurorégió árvízi és belvízi védekezési rendszerét. Csökkenteni a fennálló párhuzamos működéssel és fejlesztésekkel felhasznált erőforrások nagyságát.
Indoklás:	A régió területének egy része árvizektől és belvizektől veszélyeztetett. A két országban hagyományosan kialakult védelmi szervezetek eddig is számos alkalommal együttműködtek. Ezeket a együttműködési formákat kell intézményesíteni, továbbfejleszteni. A védekezés és a megelőzés is hatékonyabb lehet, ha az államhatárok nem jelentenek a szervezetek tevékenysége előtt akadályokat.
Az intézkedés tartalma: (tevékenységek)	- Szakmai konzultációk rendszeressé tétele - A berendezések közös ellenőrzése - Az információs rendszerek közös működtetése - Közös védelmi tervek kidolgozása
A megvalósítás helye:	Az árvizektől és belvizektől fenyegetett területek.
Közreműködő szervezetek:	Vízügyi igazgatóságok, önkormányzatok, Eurorégió Tanácsa
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Vízügyi igazgatóságok, önkormányzatok
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Környezeti OP-k - Regionális OP-k - Magyar-román Operatív Program 2007-2013

3. Átfogó cél:	A műszaki infrastruktúra összehangolt fejlesztése
3.2. Specifikus cél:	Környezetvédelmi infrastruktúrafejlesztés
3.2.2. Intézkedés:	Hulladékgazdálkodás és kármentesítés
Célja:	Felmérni azokat a potenciális veszélyforrásokat, illegális lerakókat amelyek fenyegethetik a környezetet a határ mindkét oldalán. Elkészíteni ezek felszámolásának programját és elvégezni a kármentesítést. A gazdasági szereplők felmérése abból a célból, hogy feltárják a környezetre veszélyt jelentő tevékenységet végző cégek földrajzi helyét és a kockázat nagyságát. Közös hulladékgazdálkodási program kidolgozása.
Indoklás:	Az EU fejlesztési programjainak egyik fontos horizontális célja a környezet védelme. Kelet-Közép-Európában sajnos a lakosság és a vállalatok környezeti tudatossága sem éri el a tőlünk nyugatabbra tapasztalható szintet. Viszonylag nagy az illegális lerakók és a környezetszennyező gazdasági tevékenységet folytató cégek száma. Szükség van egy olyan, végrehajtható programra, amellyel hosszú távon megoldhatók lesznek ezek a problémák és a fenntartható fejlődés elve alapján működhet az Eurorégió. A magyar EU csatlakozás évekkal megelőzte Románia tagságát, így a magyar fél megoszthatja tapasztalatait a környezetvédelmi-hulladékgazdálkodási rendszerének EU-konformmá tételéről.
Az intézkedés tartalma: (tevékenységek)	- A veszélyforrások feltérképezése - Közös hulladékgazdálkodási terv kidolgozása - Tapasztalatátadó workshopok rendezése - Szükség esetén környezeti kármentesítés végrehajtása
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió teljes területe
Közreműködő szervezetek:	Eurorégió Tanácsa, környezetvédelmi szervek
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Az Eurorégió lakossága
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Környezeti OP-k - Regionális OP-k - Magyar-román Operatív Program 2007-2013

3. Átfogó cél	A műszaki infrastruktúra összehangolt fejlesztése
3.2. Specifikus cél	Környezetvédelmi infrastruktúrafejlesztés
3.2.3. Intézkedés:	Határon átnyúló természetvédelem
Célja:	A természetközeli ökoszisztémák megőrzése a határ mindkét oldalán, védett fajok élőhelyének biztosítása. Az Eurorégióra jellemző kulturális és ökológiai sajátosságokkal rendelkező tájképek megtalálása és védelme.
Indoklás:	A régió területén számtalan érintetlen található. Ezek a természetes tájak a vadon élő állatok és a természetes növénytakaró számára menedéket jelentenek. A társadalom számára is hasznosak ezek a területek, részben a rekreáció számára jelentenek ideális helyszínt (ökoturizmus), részben pedig mint génbankok a jövőben stratégiai fontossággal bírnak.
Az intézkedés tartalma: (tevékenységek)	- A határ két oldalán lévő védett területekről közös kutatások, kiadványok megjelentetése - Védetté nyilvánítandó területek kiválasztása - Fotópályázat kiírása az „Eurorégió tájképe címmel” - Hosszú távon közös nemzeti park létrehozása - Ökoturizmus beindítása
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió védett területei (Bihari NP, Bihari-sík Tájvédelmi Körzet, Hajdúsági Tájvédelmi Körzet stb.)
Közreműködő szervezetek:	környezetvédelmi szervezetek, civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások
Az intézkedés kedvezményezettjei:	környezetvédelmi szervezetek, civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozások
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Környezeti OP-k - Regionális OP-k - Magyar-román Operatív Program 2007-2013

4. Átfogó cél: Komplex turizmusfejlesztés

Az Eurorégió gazdasági versenyképességének egyik iránya lehet az Eurorégió változatos természeti adottságaira, gyógy- és termálvíz kincsére, hagyományaira, kulturális értékeire épülő turizmus fejlesztése. Az Eurorégió turisztikai adottságai elsősorban az egészségturizmus (gyógy- és termálturizmus, wellness), ökoturizmus és az aktív turizmus (kiemelten a vízi-, horgászás- és lovas -turizmus), az örökség-, vallási és kulturális, valamint a falusi turizmus kiemelt fejlesztéséhez kínálnak kedvező lehetőségeket.

A turisztikai attrakciók a határ mentén a nagyvárosokban és néhány fürdőváros környékén találhatók. A komplex turisztikai programcsomagok hiánya komoly problémát jelent.

A kereskedelmi szálláshelyek is elsősorban a kiemelkedő turisztikai vonzerők környékére koncentrálnak, ám itt további problémát jelent a szezonális, a magas minőségű kereskedelmi szálláshelyek hiánya, illetve a tartózkodási idő rövidsége is.

A turisztikai képzés sajnos egyelőre nem megfelelő, a turisztikai intézményrendszer viszont változatos (megye, önkormányzatok, önkormányzati intézmények, civil szervezetek, marketing irodák stb.). Az Eurorégió ismertségének növelése, turisztikai kínálatának piacra segítése nem képzelhető el egy magas színvonalú, koncepcióalapú marketingkommunikáció tevékenység nélkül.

Nagy hangsúlyt kell fektetni a térség eltérő kínálatához igazodó komplex programok kialakítására.

Az Eurorégió turisztikai adottságaihoz igazodva az átfogó cél támogatja a már meglévő attrakciók fejlesztését, illetve új vonzerők, termékek, komplex programok kialakítását és a szolgáltatások fejlesztését is.

Az átfogó cél keretében lehetőség nyílik kereskedelmi szálláshelyek és a szálláshelyeken nyújtott szolgáltatások fejlesztésére is. Kereskedelmi szálláshelyek esetében elsősorban a meglévők minőségi fejlesztésére, kategória váltására, illetve új szálláshelyek építésére lesz lehetőség.

A turizmus eredményes, komplex fejlesztése érdekében az átfogó célon belül támogatható a szakemberek képzése, a turisztikai intézmények, országhatárokon átnyúló együttműködéseinek támogatása.

Az együttműködésekben belül kiemelt szerepet játszanak az eltérő turisztikai kínálatú területek közös programcsomagjai, fejlesztések. Fontos továbbá a turisztikai intézményrendszer egységes fejlesztésének megvalósítása, egységes régiómarketing megvalósítása is.

Az átfogó célhoz tartozó specifikus célok:

- 4.1. Attrakciófejlesztés
- 4.2. Szolgáltatásfejlesztés
- 4.3. Turizmus feltételrendszerének javítása

4. Átfogó cél	Komplex turizmusfejlesztés
4.1. Specifikus cél	Attrakciófejlesztés
4.1.1. Intézkedés:	Egészségturizmus
Célja:	Az Eurorégió legnagyobb természeti erőforrásának kihasználása a helyi lakosság életszínvonalának javítása és a turisták vonzása végett.
Indoklás:	A térségben páratlan gazdagságban előforduló gyógyhatású termálvizek nemzetközi vonzerőt képviselő turisztikai termékek kialakítását teszik lehetővé, mert egy alapvető emberi motiváció, a gyógyulni vágyás szándékát elégítik ki. A gyógyturizmus komplex fejlesztése egyben egy fontos természeti erőforrásunk hatékony hasznosítását, és az egész éves turisztikai idény megteremtését segítheti elő. Napjainkban ugyanakkor maga a gyógyvíz egyre kisebb mértékben elégíti ki a turisták igényeit, és szükség van az ahhoz kapcsolódó orvosi-gyógyászati szolgáltatások kiépítésre is. Továbbá a gyógyturizmus célcsoportja igényli a különféle programokat az aktív pihenés és gyógyulás érdekében (rendezvények, kirándulások stb.) egyszóval a komplex szolgáltatási kört.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- Gyógy és termálvízzel rendelkező fürdők komplex fejlesztése - A fitness- és wellnes-turizmus feltételeinek megteremtése
A megvalósítás helye:	mindazon települések, amelyeken már megkezdődött a gyógy- és termálvíz nagyobb mértékű idegenforgalmi hasznosítása
Közreműködő szervezetek:	az érintett önkormányzatok és vállalataik, a térség felsőoktatási intézményei
Az intézkedés kedvezményezettjei:	az érintett városok önkormányzatai, a megfelelő minőségű ellátást biztosító szálláshelyek, a helyi lakosság, a fizetővendéglátással foglalkozó lakosság, a helyi lakosság
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Regionális Operatív Programok

4. Átfogó cél	Komplex turizmusfejlesztés
4.1. Specifikus cél	Attrakciófejlesztés
4. 1. 2. Intézkedés:	Természeti és környezeti értékekre alapozott turizmus
Célja:	A térség egyik fő vonzereje, hogy változatos természeti környezetet kínál az ide látogató turisták számára. Az intézkedés célja ezen vonzerők fejlesztése és komplex kínálati elemmé alakítása.
Indoklás:	A modern társadalomban egyre inkább felértékelődött az egészséges környezet, életmód szerepe, az élmények iránti vágy, az ismeretszerzés és a testmozgás igénye. Ennek szerves része a tiszta környezet fokozott igénye, mellyel a turisták maguk is környezetkímélő viselkedésre törekednek. Az Eurorégió területén található érintetlen, vagy természetközeli részeivel, hagyományos gazdálkodási formáival a turizmus ezen ágában kínálatot nyújthat az új kihívásoknak.
Az intézkedés tartalma: (tevékenységek)	- aktív turisztikai ágazatokhoz kapcsolódó attrakciók fejlesztése - rendezvények szervezése
A megvalósítás helye:	az Eurorégióban található Nemzeti Parkok, Tájvédelmi Körzetek és Természetvédelmi Területek látogatható részei és a közelben található települések
Közreműködő szervezetek:	az érintett önkormányzatok, vállalkozások
Az intézkedés kedvezményezettjei:	a hagyományos gazdálkodást folytató helyi lakosság, a programokat szervező vállalkozók,
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Regionális Operatív Programok

4. Átfogó cél:	Komplex turizmusfejlesztés
4. 1. Specifikus cél:	Attrakciófejlesztés
4. 1. 3. Intézkedés:	Kulturális és örökségturizmus
Célja:	A Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió kulturális adottságai, öröksége, valamint a megszervezésre kerülő rendezvények lehetővé teszik a kulturális- és örökségturizmusban rejlő lehetőségek korábbanál hatékonyabb kihasználását.
Indoklás:	Az ezredforduló idegenforgalmának egyik fontos jelensége a kulturális rendezvények korábbanál aktívabb felhasználása, amely különböző okokkal magyarázható. Egyrészt a városi életforma elterjedésével, a társadalom általános tudásszintjének az emelkedésével az emberek egyre fogékonyabbá és érdeklődőbbé váltak a kulturális örökség épített és szellemi emlékei iránt. Másrészt az életszínvonal és a rendelkezésre álló jövedelem emelkedésével egyre inkább nőtt az igény más népek, tájegységek kultúrájának irányában. Az örökségi turizmus a turisztikai fejlesztések új iránya, felhasználja nemcsak egy terület épített környezetét, de a szellemi kultúra, a hagyományok által alkotott örökségét is. Ez mindenképpen új programok fejlesztését, kialakítását igényli.
Az intézkedés tartalma: (tevékenységek)	- a turizmusban felhasználható épületek felújítása; - kulturális hagyományokat feltámasztó rendezvények megszervezése
A megvalósítás helye:	a térség minden olyan települése, amely a közérdeklődést kiváltó kulturális programmal, kulturális örökséggel, emlékekkel rendelkezik
Közreműködő szervezetek:	az érintett önkormányzatok, civil szervezetek, helyi lakosság
Az intézkedés kedvezményezettjei:	a helyi lakosok, az önkormányzatok, mint intézményfenntartók
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Regionális Operatív Programok

4. Átfogó cél:	Komplex turizmusfejlesztés
4.1. Specifikus cél:	Attrakciófejlesztés
4. 1. 4. Intézkedés:	Konferencia- és rendezvényturizmus
Célja:	Rendezvények szervezésének elősegítése, ezen belül a kongresszusok, konferenciák eredményes lebonyolításához szükséges magas színvonalú szolgáltatási kör kialakítása
Indoklás:	Az Eurorégió egyetemei a maga szellemi potenciáljával fontos szerepet játszhatnak nem csak Magyarország, hanem a közép-európai térség tudományos életében, és ez a tény a nemzetközi érdeklődők számára lehet vonzó tényező. Emellett Debrecen és Nagyvárad, mint országaik legnagyobb vidéki városainak egyike, valamint a megfelelő adottságokkal rendelkező közepes nagyságú városok is vonzhatják Magyarország és Románia különböző szakmai szervezeteit. Ezen kívül a térségben rendelkezésre áll számtalan olyan épület, amely otthont adhat a legkülönbözőbb méretű rendezvényeknek.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- rendezvények lebonyolítására alkalmas helyszínek kialakítása, a meglévők adottságainak fejlesztése; - a rendezvényekhez szükséges egyéb infrastrukturális feltételek biztosítása;
A megvalósítás helye:	Debrecen és Nagyvárad, valamint mindazon települések, amelyek képesek szakmai tanácskozás, rendezvény számára helyszínt biztosítani.
Közreműködő szervezetek:	az érintett önkormányzatok, rendezvényközpontok, sportcsarnokok, a térség felsőoktatási intézményei, a különböző tudományos-szakmai egyesületek területi szervezetei
Az intézkedés kedvezményezettjei:	az érintett önkormányzatok, intézmények, a megfelelő minőségű ellátást biztosító szálláshelyek, a kongresszussal kapcsolatos szolgáltatásokat biztosító vállalkozók, a szabadidő aktív eltöltésének megszervezésével foglalkozó szervezetek
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Regionális Operatív Programok

4. Átfogó cél:	Komplex turizmusfejlesztés
4. 2. Specifikus cél:	Szolgáltatásfejlesztés
4. 2. 1. Intézkedés:	Kereskedelmi szálláshelyek minőségének fejlesztése
Célja:	Az Eurorégió területén található kereskedelmi szálláshelyek növelése, valamint minőségi (pl. ötcillagos) szálláshelyek létrehozása a turisták számának növelése és a szezonális csökkentése érdekében.
Indoklás:	A Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió területén található kereskedelmi szálláshelyek elsősorban a kiemelkedő turisztikai vonzerők környékére koncentrálódnak, ám itt további problémát jelent a magas minőségű kereskedelmi szálláshelyek hiánya, illetve a tartózkodási idő rövideje is.
Az intézkedés tartalma: (tevékenységek)	- kereskedelmi szálláshelyek és a szálláshelyeken nyújtott szolgáltatások fejlesztésére is. - meglévők minőségi fejlesztése, kategóriaváltás - új szálláshelyek építésére lesz lehetőség.
A megvalósítás helye:	Az intézkedés keretében az Eurorégió teljes területe érdekelt, különösen a szálláshellyel rendelkező települések.
Közreműködő szervezetek:	az érintett önkormányzatok, szállásadó vállalkozások, kereskedelmi és vendéglátóhelyek
Az intézkedés kedvezményezettjei:	az érintett önkormányzatok, vállalkozások, lakosság, turisták
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Regionális Operatív Programok

4. Átfogó cél:	<i>Komplex turizmusfejlesztés</i>
4. 2. Specifikus cél:	<i>Szolgáltatásfejlesztés</i>
4. 2. 2. Intézkedés:	Kiemelkedő mellett új szálláshelyek létesítése
Célja:	Az Eurorégió területén található kereskedelmi szálláshelyek számának növelése a turisták számának növelése és a szezonális csökkenése érdekében.
Indoklás:	A Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió területén található kereskedelmi szálláshelyek elsősorban a kiemelkedő turisztikai vonzerők környékére koncentrálódnak, ám itt további problémát jelent a kereskedelmi szálláshelyek hiánya, illetve a tartózkodási idő rövidsége is.
Az intézkedés tartalma: (tevékenységek)	- kereskedelmi szálláshelyek és a szálláshelyeken nyújtott szolgáltatások fejlesztésére is. - új szálláshelyek építése
A megvalósítás helye:	Az intézkedés keretében az Eurorégió teljes területe érdekelt, különösen a szálláshellyel rendelkező települések.
Közreműködő szervezetek:	az érintett önkormányzatok, szállásadó vállalkozások, kereskedelmi és vendéglátóhelyek
Az intézkedés kedvezményezettjei:	az érintett önkormányzatok, vállalkozások, lakosság, turisták
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- Regionális Operatív Programok - EU 7 Keretprogram

4. Átfogó cél:	Komplex turizmusfejlesztés
4. 3. Specifikus cél:	Turizmus feltételrendszerének javítása
4. 3.1. Intézkedés:	Komplex programcsomagok kidolgozása
Célja:	A komplex turisztikai termékek kialakításával, támogatásával a jelenlegi nagy látogatottságú területek mellett az egyelőre még kihasználatlan turisztikai potenciállal rendelkező térségek fejlődésére, felzárkózására nyílik lehetőség, ami biztosítja az ott élő lakosság életkörülményeinek javulását.
Indoklás:	Az Eurorégió kiegyenlített fejlődését, a hátrányos helyzetű térségek felzárkózását elősegítő új turisztikai vonzerők, illetve komplex turisztikai programcsomagok hiánya komoly problémát jelent. Ennek orvoslása elengedhetetlen az Eurorégióban.
Az intézkedés tartalma: (tevékenységek)	- komplex programcsomagok létrehozása - programszervezés
A megvalósítás helye:	Az intézkedés keretében az Eurorégió teljes területe érdekelt, különösen a vonzerővel és szálláshellyel rendelkező települések.
Közreműködő szervezetek:	az érintett önkormányzatok, szállásadó vállalkozások, kereskedelmi és vendéglátóhelyek
Az intézkedés kedvezményezettjei:	az érintett önkormányzatok, vállalkozások, lakosság, turisták
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Regionális Operatív Programok

4. Átfogó cél:	Komplex turizmusfejlesztés
4. 3. Specifikus cél:	Turizmus feltételrendszerének javítása
4. 3. 2. Intézkedés:	Közös turisztikai szakember-képzés
Célja:	A fenntartható turizmusfejlesztés elengedhetetlen feltétele a megfelelő mennyiségű és minőségű humánerőforrás rendelkezésre állása, ami az Eurorégióban egyes szakterületeken hiányt mutat.
Indoklás:	A térség turisztikai szolgáltatóinak nagy része családi vállalkozásokban vagy ideénymunkásokkal dolgozik, akiknek gyakran nincs szakképesítése, emellett általános a nyelvtudás hiánya. E gondok orvoslását segítheti a szabályozásban a szakképesítés szigorúbb megkövetelése.
Az intézkedés tartalma: (tevékenységek)	- turisztikai szakképzés fejlesztési terv kidolgozása - képzések lebonyolítása;
A megvalósítás helye:	elsősorban Debrecen, Nagyvárad illetve azok a közepes nagyságú városok, amelyek képzési központként szolgálhatnak a környékbeli, turizmus területén dolgozók számára
Közreműködő szervezetek:	Hajdú-Bihar megyei Önkormányzat, Bihar Megyei Önkormányzat, Észak-Alföldi Regionális Idegenforgalmi Bizottság, Hajdú-Bihar megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Bihar Megyei Kereskedelmi Kamara, Debreceni Egyetem, Nagyvárad Állami Egyetem
Az intézkedés kedvezményezettjei:	az idegenforgalom különböző területein (szálláshely-biztosítás, vendéglátás, program-szervezés) dolgozó alkalmazottak, a kistérségi turizmus fejlesztésével foglalkozó személyek
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Regionális Operatív Programok

4. Átfogó cél:	Komplex turizmusfejlesztés
4. 3. Specifikus cél:	Turizmus feltételrendszerének javítása
4. 3. 3. Intézkedés:	A turizmus területén működő szervezetek együttműködésének elősegítése
Célja:	A turizmusfejlesztés területén elért nemzetközi eredmények megismerése és felhasználása, valamint az érintett intézményrendszer hatékony működése érdekében indokolt az Eurorégióban a szervezett interregionális együttműködések elősegítése, elsősorban a tapasztalatcsere illetve beruházások ösztönzése területein.
Indoklás:	Az idegenforgalom területén megfogalmazott célok elérésének alapfeltétele a turizmus hatékony intézményi és működési rendszerének megteremtése, amely nélkül a különböző tevékenységek könnyen szétaprózódnak és nem egy irányba húznak. Ez egyúttal feltétele az EU források elnyerésének is. Ennek érdekében szükség van az idegenforgalom területén működő állami szervek, a megyei és helyi önkormányzatok, a magán és a non-profit szervezetek közötti együttműködés javítására.
Az intézkedés tartalma: (tevékenységek)	- a két megye idegenforgalmi szakembereit tömörítő új szervezet létrehozása; - a turizmusban szerepet vállaló települések polgármesterei tanácsának létrehozása; - alkalmi jellegű tapasztalatcserek megszervezése;
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió összes települése
Közreműködő szervezetek:	Hajdú-Bihar megyei Önkormányzat, Bihar Megyei Önkormányzat, a megyék településeinek önkormányzatai, Hajdú-Bihar megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Bihar Megyei Kereskedelmi Kamara, Észak-Alföldi Regionális Idegenforgalmi Bizottság, Észak-Alföldi RMI, Tisza-tavi Regionális Projekt Iroda, Tisza-tavi RIB, az idegenforgalom területén dolgozó magán és non-profit jellegű szervezetek
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Az Eurorégió egész területén az idegenforgalomból élő, illetve annak különböző eredményeit élvező lakosság
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Regionális Operatív Programok

4. Átfogó cél:	Komplex turizmusfejlesztés
4. 3. Specifikus cél:	Turizmus feltételrendszerének javítása
4. 3. 4. Intézkedés:	Egységes marketingstratégia kialakítása
Célja:	A turisztikai kereslet és kínálat összekapcsolására hivatott turisztikai marketing tevékenység fejlesztése elengedhetetlen a hazai és nemzetközi turisztikai piacon. Az Eurorégió ismertségének növelése, turisztikai kínálatának piacra segítése nem képzelhető el egy magas színvonalú, koncepcionális marketingkommunikáció tevékenység nélkül.
Indoklás:	Napjainkban az élet többi területéhez hasonlóan az idegenforgalomban is igen jelentős verseny bontakozott ki. Az ebben történő sikeres szerepléshez nem csak a szükséges feltételek megteremtése szükséges, hanem az adottságok célcsoportok felé irányuló terjesztése is. A tudatos és tervezett kommunikációs tevékenység elősegítheti egy pozitív Eurorégió-image kialakulását, amely hozzájárulhat versenyképességnek növekedéséhez.
Az intézkedés tartalma: (tevékenységek)	- egységes kommunikációs stratégiájának kidolgozása; - kommunikációs eszközök elkészítése és célzott terjesztése; - public relation és lobby programok megvalósítása;
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió valamennyi idegenforgalmi szempontból jelentős települése, olyan a területen kívüli városok, amelyek fontos turisztikai rendezvény (pl. kiállítás, vásár) helyszínéül szolgálnak
Közreműködő szervezetek:	Hajdú-Bihar megyei Önkormányzat, Bihar Megyei Önkormányzat, Magyar Turizmus Rt., Hajdú-Bihar megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Bihar Megyei Kereskedelmi Kamara, Tourinform irodák, a jelentősebb városok önkormányzatai, kistérségi társulások, ITD Hungary regionális irodája, Észak-Alföldi Regionális Turisztikai Marketing Igazgatóság
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Az Eurorégió egész területén az idegenforgalom fejlődése által érintett önkormányzatok, magán és non-profit szervezetek és lakosság
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Regionális Operatív Programok

I.

5. Átfogó cél: Felsőoktatási intézmények és K+F+I tevékenységek fejlesztése

Az Eurorégió mindkét megyének székhelye a térség oktatási centruma és országos kutatási bázisa, ezért a határmenti térség jelentős előnyökkel rendelkezik más magyarországi területekkel szemben. A Debreceni Egyetem, valamint Nagyvárad felsőoktatási intézményei jelentős tudományos és kutatási intézmények. Az Egyetem mellett további kutatóhelyek is működnek Hajdú-Biharmegyében (MTA RKK, ATOMKI). Ezek az intézmények a kutatási infrastruktúra biztosítása mellett a kutatók képzésében is nagy szerepet játszanak. Ahhoz, hogy ezeket az adottságokat az Eurorégió ki tudja használni, szükség van a kutatási infrastruktúra megerősítésére, magasan kvalifikált kutatók munkájára. A kutatások feltétele a kutatási intézmények és a gazdasági szereplők piaci alapú együttműködése, illetve a kutatás innovatív fejlesztése (K+F+I). Nem kizárólag a kutatással foglalkozó intézmények és személyek jelentik Hajdú-Bihar megye teljes tudásbázisát.

Emellett a humán-erőforrás fejlesztése, a magas szintű képzés jelenti az Eurorégió számára a legnagyobb potenciált és kitörési pontot. Ehhez azonban a képzési struktúra piaci igények szerinti kialakítását kell megoldani mind Debrecenben, mind Nagyváradon. Sajnos az oktatási infrastruktúra sem mindenhol megfelelő. Az azonban fontos, hogy a kutatás ne öncélú tevékenység legyen, hanem a gazdasági szereplők problémáira keressen megoldásokat, vagy olyan új kutatási eredményeket produkáljon, amelynek révén a gazdaság proaktívan, innovatív módon képes fejlődni. A vállalkozások és a kutató intézmények közötti együttműködéseknek kiemelt jelentősége van.

A prioritás keretében lényeges, hogy előnyt élvezzen az oktatott szakok, szakirányok munkaerő-piaci kereslethez való igazítása, a vállalkozások, a területi munkaügyi központok, és az oktatási intézmények folyamatos konzultációs mechanizmusának megteremtése, hiányszakmák képzési feltételeinek megteremtése. Ezt egészíti ki az oktatási intézmények és a gazdasági szereplők együttműködésének fejlesztése a szakoktatás terén, gyakorlati lehetőségek együttes biztosítása kutatóintézmények közös kutatási programjainak támogatása, kutató, oktató –és hallgatócsere az egyetemek között., Mindezek megvalósításához közös határ menti fejlesztési centrumok, kutatóhelyek létrehozása és modern eszközökkel való felszerelésének támogatása, épületek kutatási funkcióinak megfelelő átalakítása szükséges. Ezt egészítheti ki az oktatásra, a humán erőforrás fejlesztésre épülve a lakosság, helyi kultúra, a közös gondolkodás erősödése.

Az átfogó célhoz tartozó specifikus cél:

5.1. Határon átnyúló felsőoktatás- és kutatásfejlesztés

5. Átfogó cél:	Felsőoktatási intézmények és K+F+I tevékenységek fejlesztése
5. 1. Specifikus cél:	Határon átnyúló felsőoktatás- és kutatásfejlesztés
5. 1. 1. Intézkedés:	Együttműködések létrehozása és erősítése felsőoktatási intézmények között
Célja:	Debrecen és Nagyvárad központú felsőoktatási intézmények között meglévő szakmai kapcsolatok erősítése, bővítése illetve újabb szakterületeken történő együttműködés kialakítása, mely által lehetővé válik egymás tudásbázisának megismerése, az abban rejlő potenciálok kiaknázása.
Indoklás:	A humánerőforrás fejlesztése nagymértékben befolyásolja a térség gazdasági teljesítőképességét, a társadalmi kohézió erősödését. A tudásalapú társadalom kihívásainak való megfelelés az ismeretek és készségek folyamatos fejlesztését, felsőoktatási intézmények közötti innovatív együttműködést igényel. A térség endogén erőforrásainak kiaknázására irányuló felsőoktatási intézmények által vezetett közös kutatási, fejlesztési tevékenységek hozzájárulnak egy nemzetközileg is elismert tudásbázissal rendelkező, versenyképes humánerőforrás kialakulásához, illetve a határmenti térség gazdasági fejlődéséhez.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- Hallgató és oktatócsere felsőoktatási intézmények között - Közös képzések, szakképzések beindítása - A határmenti térség erőforrásaiban rejlő potenciálok megismerését, kiaknázását célzó közös kutatási tevékenységek támogatása
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió központjaiban működő felsőoktatási intézmények
Közreműködő szervezetek:	Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és Bihar Megyei Tanács, kutatási-fejlesztési központok
Az intézkedés kedvezményezettjei:	A felsőoktatási intézmények oktatói, hallgatói, kutatási-fejlesztési központok, határmenti térségben működő vállalkozások, lakosság
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Magyar-román Operatív Program 2007-2013

5. Átfogó cél:	Felsőoktatási intézmények-és K+F+I tevékenységek fejlesztése
5. 1. Specifikus cél:	Határon átnyúló felsőoktatás- és kutatásfejlesztés
5. 1. 2. Intézkedés:	Kutatóintézetek és vállalkozások együttműködésének ösztönzése
Célja:	A határmenti térségben működő kutatás-fejlesztéssel foglalkozó intézmények tevékenységeinek fejlesztése. Innovációs és kutatás jellegű tevékenységek elterjedésének ösztönzése által a vállalkozói szektor és a kutatási intézetek közötti kapcsolatok erősítése, melynek eredményeként nemcsak a térség gazdasági aktivitása növekszik, hanem nemzetközi szinten is versenyképes tudásbázis alakul ki.
Indoklás:	Nemzetközi versenyképességet eredményező gazdasági aktivitás eléréséhez, a legújabb technológiai kihívásoknak való megfeleléshez fejlődni képes vállalkozói szektorra és tudásbázisra van szükség. Mindez a határmenti vállalkozások és kutatóintézetek közötti szorosabb együttműködést feltételezi. A kutatási eredmények gyakorlatba történő átültetése, korszerű technológiák alkalmazásával kifejlesztett piacképes termékek, szolgáltatások hozzájárulnak a határmenti térségben működő vállalkozások versenyképességének növeléséhez.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- vállalkozói együttműködések támogatása új termék, technológia vagy szolgáltatás kifejlesztése érdekében - kutatási eredmények bemutatása konferenciák, szemináriumok keretében - A felsőoktatás és a gazdasági szereplők együttműködésének előmozdítása, munkájuk összekapcsolása
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió területe, a felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek
Közreműködő szervezetek:	Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és Bihar Megyei Tanács, vállalkozások
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Felsőoktatási intézmények oktatói, hallgatói, kutatóintézetek, vállalkozások, lakosság
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Magyar-román Operatív Program 2007-2013

5. Átfogó cél:	Felsőoktatási intézmények és K+F+I tevékenységek fejlesztése
5. 1. Specifikus cél:	<i>Határon átnyúló felsőoktatás- és kutatásfejlesztés</i>
5. 1. 3. Intézkedés:	Kutatási infrastruktúrafejlesztés
Célja:	A Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió gazdasági versenyképességének növelése a kutatás-fejlesztés és innovációs tevékenységek ösztönzése, az ehhez szükséges háttér-infrastruktúra megteremtése által.
Indoklás:	Az Eurorégió innovációs tevékenysége, a kutatás-fejlesztés alapvetően a felsőoktatási intézményrendszer és kutatóintézetek közötti együttműködésből áll. A tudás alapú ágazatok egyre fontosabb szerepe elengedhetlenné teszi a kutatási-fejlesztési tevékenységek bővítését, és a megfelelő kutatási infrastruktúra kialakítását.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- A határmenti térségben tevékenykedő K+F, innovációs és technológiai transzfer-intézmények, valamint kutatóintézetek infrastrukturális fejlesztése - K+F, innovációs és technológiai transzfer-intézmények, valamint kutatóintézetek által nyújtott szolgáltatások fejlesztése - Közös kutatásokra alapuló kutatóközpontok létrehozása, szükséges műszaki infrastruktúra megteremtése
A megvalósítás helye:	Debrecen, Nagyvárad, kutatóintézetek központjai
Közreműködő szervezetek:	a kutatóintézetek, a felsőoktatási intézmények, a K+F tevékenységet végző vállalkozások, gazdasági szervezetek
Az intézkedés kedvezményezettjei:	a kutatóintézetek, a felsőoktatási intézmények, a K+F tevékenységet végző vállalkozások, gazdasági szervezetek
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- EU 7. Keretprogram - Magyar-román Operatív Program 2007-2013

5. Átfogó cél:	Felsőoktatási intézmények és K+F+I tevékenységek fejlesztése
5. 1. Specifikus cél:	Határon átnyúló felsőoktatás- és kutatásfejlesztés
5. 1. 4. Intézkedés:	Vállalati K+F erősítése
Célja:	Olyan innovációs kutatások ösztönzése a térség kis- és középvállalkozásai között, melyek hozzájárulnak az innovációs tevékenységek elősegítéséhez. Kutatási-fejlesztési tevékenységek hatékony ellátásához, szabadalmi eljárások kezdeményezéséhez szakmai segítségnyújtás, illetve Eurorégiós Innovációs Díj alapítása.
Indoklás:	A K+F tevékenység alapvető fontosságú a mai gazdaságban, innovációk nélkül egy vállalkozás versenyhátrányba kerülhet és elveszítheti piaci pozícióit. A kis- és középvállalkozások a térségben nem tőkeerősek, ugyanakkor innovatív, proaktív tevékenységek által versenyelőnyre tehetnek szert a térség nagyvállalkozóival szemben. Mindezek feltérképezése, a határmenti térségben rejlő potenciálok kiaknázása gazdasági fellendülést eredményezhet.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- Innovációs potenciál kutatása - Innovációs adatbázis létrehozása - Eurorégiós Innovációs Díj alapítása - Szabadalmi eljárások kezdeményezésében való segítségnyújtás
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió teljes területe, Debrecen, Nagyvárad, Marghita, Belényes, Nagyszalonta, Élesd, Diófás, Vaskohsziklás, Székelyhíd, Vaskoh, Érmihályfalva, Hajdúszoboszló, Kaba, Püspökladány, Hajdúböszörmény, Hajdúhadház, Berettyóújfalu
Közreműködő szervezetek:	Debreceni Egyetem, Nagyvárad Egyetem, kutatóintézetek
Az intézkedés kedvezményezettjei:	vállalkozások, Debreceni Egyetem, Nagyvárad Egyetem
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	Kis-és középvállalkozások saját forrásai - EU 7. keretprogram - Gazdasági Operatív Programok - Magyar-román Operatív Program 2007-2013

5. Átfogó cél:	Felsőoktatási intézmények és K+F+I tevékenységek fejlesztése
5. 1. Specifikus cél:	Határon átnyúló felsőoktatás- és kutatásfejlesztés
5. 1. 5. Intézkedés:	Határon átnyúló kommunikációs infrastruktúrafejlesztés
Célja:	Hajdú-Bihar és Bihar megyék határmenti térségei, települései társadalmi, kulturális, gazdasági szereplői egymás közti kapcsolatának, informáltságának, kommunikációjának javítása, a Debrecen-Nagyvárad kulturális, gazdasági tengely kohéziójának erősítése.
Indoklás:	A Debrecen-Nagyvárad kulturális-gazdasági központ létrejöttéhez elengedhetetlen az intenzív és hatékony kommunikáció. A két ország közötti fizikai határok megszűntek ugyan, de a határtérség kapcsolatrendszerén, a kommunikáció intenzitásán még mindig érződik a korábbi széttördezethez. A megélénkült kapcsolatrendszer alapja a megfelelő kommunikáció jelenléte. A kommunikációs csatornák köre. A megélénkült kapcsolatrendszer alapja a megfelelő kommunikáció jelenléte. A kommunikációs csatornák köre egyre szélesebb, míg az általuk kínált lehetőségek kihasználása nem teljes a határmenti térségben. A hagyományos kommunikációs csatornákat (rádió, újság) kiegészíti a digitális technológia, melynek megfelelő használatával a határregió települési, gazdasági, kulturális, társadalmi kapcsolatai tovább erősíthetők.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- a határ két oldalának híreire, eseményeire fókuszáló műsorokat előállító és terjesztő tartalomfejlesztő szervezet felállítása - gyakorlat-orientált médiaképzés - audiovizuális tartalomkezelő központ létrehozása - magyar-román nyelvű mellékletek publikálása megyei lapokban határmenti gazdasági kulturális eseményekről, sportrendezvényekről, fesztiválokról, turisztikai programokról
A megvalósítás helye:	Hajdú-Bihar és Bihar megyék
Közreműködő szervezetek:	Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat, Bihar Megyei Tanács, Debreceni Egyetem, Nagyvárad Egyetem
Az intézkedés kedvezményezettjei:	A két megye lakossága, pályakezdő fiatalok
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- Magyar-román Operatív Program 2007-2013

6. Átfogó cél: Oktatási és kulturális intézmények együttműködésének fejlesztése

A régió évszázados hagyományokkal bíró oktatással, széleskörű képzési háttérrel, sokszínű kulturális örökséggel rendelkezik. Ezek az adottságok az Eurorégió gazdasági versenyképességének előmozdításában, a tudás alapú társadalom, a magasan kvalifikált humán erőforrás és igényorientált szakszolgáltatások megteremtésében vállalhatnak jelentős szerepet. A hosszú távú fejlődés, és biztos jövőkép szempontjából azonban strukturális átszervezésre, innovatív eljárásokra, határmenti kapcsolati tőke kiépítésére van szükség a regionális oktatáspolitikában és kulturális közegben. Ebből a szempontból fontos az oktatási és kulturális sajátosságok prioritásként való kezelése.

Az oktatási intézmények működőképességének jövőjét a feladatok teljesítéséhez szükséges eszközellátottság, az Európai Unió követelményeinek megfelelő képzési infrastruktúra megléte határozza meg. Emellett természetesen elengedhetetlen az épületek rekonstrukciója is.

Az oktatási intézmények műszaki fejlesztése mellett a szellemi tőke, a versenyképes pedagógiai szolgáltatások kialakítása, tartalmi fejlesztése, határ menti kooperatív képzési együttműködés és kapcsolatfejlesztés is indokolt. Az Európai Unió horizontális politikájának érvényesítése érdekében kiemelt fontossággal bír olyan diverzifikált pedagógiai, oktatási programcsomagok összeállítása, mely elsősorban az eltérő oktatási igényű, illetve hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségét javítják, illetve a képzéshez való hozzáférés által hozzájárulnak a munkaerő-piaci igények kielégítéséhez, versenyképességük növeléséhez. Emellett indokolt mindazon módszerek bevezetése, melyek az élethosszig tartó tanulást, a közművelődési intézmények informális képzését ösztönzi. A rendelkezésre álló munkaerő-kínálatban rejlő potenciál kiaknázása által csökkenteni kell a munkaerő-piaci és társadalmi diszkrimináció mértékét.

Az Eurorégió számára fontos a hatékony kommunikáció megteremtése a határ mentén. Ennek a folyamatnak elsődleges eszköze a kultúra, a történelmi örökség kölcsönös megismerése, az interregionális kulturális kapcsolatok előmozdítása.

Ugyancsak fontos szerepet játszhat a határ menti sportkapcsolatok kialakítása, közös sportesemények rendezése. A sport, mint a közösségi aktivitás eszköze nemcsak a határon átnyúló kapcsolatfejlesztés egyik hatásos eleme, de egyúttal a mozgásközpontú életformára is felhívja a figyelmet, ami elsősorban a régió fiatalabb korosztályának egészségorientált neveléséhez is hozzájárul. Így közös cél a szakosztályok közötti együttműködés megvalósítása, professzionális és amatőr versenyprogramok kiírása, bajnokságok szervezése.

Az átfogó célhoz kapcsolódó specifikus célok:

- 6.1. Határmenti oktatási és kulturális intézmények fejlesztése
- 6.2. Határmenti általános és középiskolák, speciális oktatási intézmények közötti együttműködések
- 6.3. Határmenti megyék kulturális kínálatának,- szolgáltatásainak bővítése

6. Átfogó cél:	<i>Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 1. Specifikus cél:	<i>Határmenti oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 1. 1. Intézkedés:	A feladatok ellátásához szükséges eszközök beszerzése
Célja:	Az Eurorégióban működő oktatási és kulturális intézmények eszközellátottságának javítása, a tevékenység hatékony és zavartalan végzéséhez szükséges felszerelés biztosítása.
Indoklás:	Az Eurorégióban működő oktatási és kulturális intézmények eszközellátottsága nem kielégítő. A feladatok ellátásához korszerű eszközök beszerzése szükséges. Az eszközbeszerzés egyrészt az egyes intézmények operatív feladataihoz használatos felszerelést (számítógépek, irodai eszközök) érinti. Emellett a különböző tevékenységet végző speciális, illetve szakintézmények felszereltségének (szerszámok, műhelyek berendezése, mezőgazdasági gépek, kézműves eszközök) korszerűsítése is elengedhetetlenül fontos. Mindezeket túl a tartalmi fejlesztést megalapozó technológiai környezet kialakítása is indokolt. A szakmai ügyviteli információs rendszerek és az oktatás terén elérhető digitális technikai rendszerek használatában rejlő potenciálok kiaknázásához az info-kommunikációs technológia fejlesztésére is szükség van, ennek hatásaként növelhető a munkaerő-piaci versenyképesség, aktivitás, s ezáltal a gazdasági potenciál fokozódása.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- Intézmények eszközigény felmérése - Pályáztatás - Eszközbeszerzés
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió valamennyi települése
Közreműködő szervezetek:	Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat, Bihar Megyei Tanács, kulturális intézmények, oktatási intézmények
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Oktatási, illetve kulturális intézmények és azok fenntartói, lakosság
Megvalósítás ideje	2008-2010
Lehetséges források	Fenntartói hozzájárulás Regionális Operatív Programok Magyar-román Operatív Program 2007-2013

6. Átfogó cél:	Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése
6. 1. Specifikus cél:	Határmenti oktatási és kulturális intézmények fejlesztése
6. 1. 2. Intézkedés:	Az oktatási és kulturális intézmények felújítása
Célja:	Az Eurorégióban működő oktatási és kulturális intézmények épületei túlnyomórészt felújításra szorulnak. Az intézkedés célja ezen épületek korszerűsítése, állagmegóvása, akadálymentesítése.
Indoklás:	Az Eurorégió területén működő intézményeknek a hatékony feladatellátáshoz megfelelő színvonalú műszaki tartalommal kell rendelkezniük. A humánszolgáltatások (az oktatás és képzés, a szociális terület, a közművelődés, az egészségügy) infrastruktúrájának jelenlegi állapota nem képes biztosítani a napjainkban elvárható technológiai igényeket. A leromlott állagú épületek fenntartása, az amortizálódott épületgépészeti berendezések üzemeltetése és az épületek közüzemben tartása folyamatos többlet kiadásokat jelent a fenntartónak. Ezen költségek csökkentéséhez, az épületek fizikai állagának minőségi javítása mellett a gépészeti rendszerek teljes rekonstrukciójára is szükség van. A szerkezeti felújítás során figyelemmel kell lenni a hatékonyabb energiafelhasználásra, az intézményeken belüli funkcionális feladatot ellátó helyiségek ésszerűbb kihasználására.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- Az intézmények épületeit érintő fejlesztési igények felmérése - Épületgépészeti rekonstrukció (energiatakarékos rendszerek kialakítása) - Akadálymentesítés
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió valamennyi települése
Közreműködő szervezetek:	oktatási intézmények, kulturális intézmények, múzeumok, , könyvtárak, művelődési házak
Az intézkedés kedvezményezettjei :	Oktatási intézmények azok fenntartói, kulturális intézmények és azok fenntartói, az Eurorégió lakosság
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- Regionális források

6. Átfogó cél:	<i>Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 2. Specifikus cél:	<i>Határmenti általános és középiskolák, speciális oktatási intézmények közötti együttműködések</i>
6. 2. 1. Intézkedés:	Szak- és továbbképzési jellegű együttműködések létrehozása
Célja:	Az Eurorégióban működő oktatási intézmények szakemberei, tanulói számára olyan képzési programok kidolgozása, melyek hozzájárulnak a közös szakmai munka kialakításához, tapasztalatcsere megvalósulásához. Az intézkedés keretében az alapkészségek és kompetenciák fejlesztéséhez szükséges módszertani és pedagógiai háttér megteremtése, a szakképzés rendszerének a gazdaság igényeihez igazodását segítő fejlesztés kap kiemelkedő szerepet. Emellett fontos, olyan szolgáltatások bevezetése a határmenti térségben működő oktatási intézményekben, melyek segítik a pályakezdő fiatalok határ túlsó oldalán történő munkavállalását.
Indoklás:	Az Európai Unió horizontális politikájának érvényesítése érdekében kiemelt fontossággal bír olyan pedagógiai, oktatási programcsomagok összeállítása, melyek javítják a tanulók esélyegyenlőségét, emellett hozzájárulnak a pályakezdő fiatalok munkaerő-piaci versenyképességének növeléséhez. Kiemelten fontos az élethosszig tartó tanulás és az informális képzés ösztönzése a középfokú oktatási intézményekben.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- Határmenti továbbképzési központ felállítása - Gyakorlati helyet biztosító szakképzési központok kialakítása - Információs iroda kialakítása a pályakezdő fiatalok számára - Felnőttoktatási központ létrehozása - Pedagógiai programok, közös gyógypedagógiai képzés, módszerek elsajátítása
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió területén működő oktatási intézmények
Közreműködő szervezetek:	Oktatási intézmények és fenntartóik
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Oktatási intézmények fenntartói, pedagógusok, tanulók, munkáltatók, szülők
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	Fenntartói hozzájárulás Magyar-román Operatív Program 2007-2013

Lehetséges együttműködési projektek:

6. Átfogó cél:	<i>Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 2. Specifikus cél:	<i>Határmenti általános és középiskolák, speciális oktatási intézmények közötti együttműködések</i>
6. 2. 1. Intézkedés:	Szak- és továbbképzési jellegű együttműködések létrehozása
6. 2. 1. 1. Projekt:	Határmenti továbbképzési központ felállítása-informatikai és idegennyelvi képzések indítása
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 3. 1. Oktatási intézmények közötti együttműködés
Együttműködő partnerek:	Bocskai István Gimnázium, Szakképző Iskola és Diákotthon-Nagyvárad Endre Líceum, Tamási Áron Mezőgazdasági és Ipari Iskola Központ

6. Átfogó cél:	<i>Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 2. Specifikus cél:	<i>Határmenti általános és középiskolák, speciális oktatási intézmények közötti együttműködések</i>
6. 2. 1. Intézkedés:	Szak- és továbbképzési jellegű együttműködések létrehozása
6. 2. 1. 2. Projekt:	„Esélyt a határmenti pályakezdő fiataloknak”
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 3. 1. Oktatási intézmények közötti együttműködés
Együttműködő partnerek:	Bocskai István Gimnázium, Szakképző Iskola és Diákotthon-Nagyvárad Endre Líceum

6. Átfogó cél:	<i>Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 2. Specifikus cél:	<i>Határmenti általános és középiskolák, speciális oktatási intézmények közötti együttműködések</i>
6. 2. 1. Intézkedés:	Szak- és továbbképzési jellegű együttműködések létrehozása
6. 2. 1. 3. Projekt:	Határmenti szakképző-központ létrehozása
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 3. 1. Oktatási intézmények közötti együttműködés
Együttműködő partnerek:	Bocskai István Gimnázium, Szakképző Iskola és Diákotthon-Tamási Áron Mezőgazdasági és Ipari Iskola Központ (Bors)

6. Átfogó cél:	<i>Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 2. Specifikus cél:	<i>Határmenti általános és középiskolák, valamint speciális oktatási intézmények közötti együttműködések</i>
6. 2. 1. Intézkedés:	Szak- és továbbképzési jellegű együttműködések létrehozása
6. 2. 1. 4. Projekt:	Felnőttoktatási Művészeti Központ létrehozása
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 3. 1. Oktatási intézmények közötti együttműködés
Együttműködő partnerek:	Kós Károly Művészeti Szakképző Iskola - Scoala de Arte Francisc Hubic, Nagyvárad; Nagyvárad Művészeti Líceum

6. Átfogó cél:	<i>Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 2. Specifikus cél:	<i>Határmenti általános és középiskolák, valamint speciális oktatási intézmények közötti együttműködések</i>
6. 2. 1. Intézkedés:	Szak- és továbbképzési jellegű együttműködések létrehozása
6. 2. 1. 5. Projekt:	(Gyógy) Pedagógiai programok, képzések, módszerek- a társadalomba történő reintegráció elősegítése
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 3. 1. Oktatási intézmények közötti együttműködés
Együttműködő partnerek:	Dr. Molnár István Óvoda, Általános és Speciális Szakiskola, Gyermekotthon, Éltés Mátyás Óvoda, Általános és Speciális Szakiskola, Gyermekotthon-Arany János Általános Iskola, Nagyszalontai Református Iskola, Tamási Áron Mezőgazdasági és Ipari Iskola Központ (Bors)

6. Átfogó cél:	Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése
6. 2. Specifikus cél:	Határmenti általános és középiskolák, speciális oktatási intézmények közötti együttműködések
6. 2. 2. Intézkedés:	Közös rendezvények szervezése
Célja:	Közös rendezvények szervezése révén a határmenti oktatási intézmények népszerűsítése, már meglévő kapcsolataik továbbfejlesztése illetve új kapcsolatok kialakítása az Eurorégióban működő oktatási intézményekkel.
Indoklás:	A határmenti térségben számos közoktatási intézmény működik, melyek határon túli kapcsolatai bővítésre szorulnak. Az intézményi kapcsolatfejlesztések nemcsak az intézményben tanuló diákok, oktatók közötti együttműködést erősítik, hanem hozzájárulnak a határmenti térség társadalmi kohéziójának ösztönzéséhez. Mindemellett a közös rendezvények lehetőséget nyújtanak egymás kultúrájának, hagyományainak megismerésére.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- Közös kiállítások, bemutatók szervezése - Diákcsera-programok, táborok, sport-rendezvények szervezése
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió teljes területe
Közreműködő szervezetek:	Oktatási intézmények és fenntartók
Az intézkedés kedvezményezettjei :	Oktatási intézmények fenntartói, diákok, pedagógusok, az Eurorégió lakosság
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	Fenntartói hozzájárulás Magyar-román Operatív Program 2007-2013

Lehetséges együttműködési projektek:

6. Átfogó cél:	Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése
6. 2. Specifikus cél:	Határmenti általános és középiskolák, speciális oktatási intézmények közötti együttműködések
6.2.2. Intézkedés:	Közös rendezvények szervezése
6.2.2.1. Projekt	„Közös nyelvünk a művészet”
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségi együttműködések
Együttműködő partnerek:	Kós Károly Művészeti Szakképző Iskola - Scoala de Arte Francisc Hubic, Nagyváradi; Nagyváradi Művészeti Líceum

6. Átfogó cél:	Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése
6. 2. Specifikus cél:	Határmenti általános és középiskolák, speciális oktatási intézmények közötti együttműködések
6. 2. 2. Intézkedés:	Közös rendezvények szervezése
6. 2. 2. 2. Projekt:	Tradíció és innováció-kiállítások, bemutatók szervezése
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségi együttműködések
Együttműködő partnerek:	Kós Károly Művészeti Szakképző Iskola - Scoala de Arte Francisc Hubic, Nagyváradi; Nagyváradi Művészeti Líceum

6. Átfogó cél:	Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése
6. 2. Specifikus cél:	Határmenti általános és középiskolák, speciális oktatási intézmények közötti együttműködések
6. 2. 2. Intézkedés:	Közös rendezvények szervezése
6. 2. 2. 3. Projekt:	Gyógypedagógia nevelésben részesülő gyermekek csere-programja, táboroztatása
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségi együttműködések
Együttműködő partnerek:	Dr. Molnár István Óvoda, Általános és Speciális Szakiskola, Gyermekotthon, Éltés Mátyás Óvoda, Általános és Speciális Szakiskola, Gyermekotthon - Arany János Általános Iskola, Nagyszalontai Református Iskola, Tamási Áron Mezőgazdasági és Ipari Iskola Központ (Bors)

6. Átfogó cél:	Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése
6. 3. Specifikus cél:	Határmenti megyék kulturális kínálatának,- szolgáltatásainak bővítése
6. 3. 1. Intézkedés:	Interregionális kulturális intézményrendszer kialakítása
Célja:	A kulturális szolgáltatások és az ehhez kapcsolódó intézményrendszer fejlesztése, valamint a lakosság kulturális és műveltségi színvonalának emelése. A határon átnyúló kulturális intézményhálózat bővítésével, illetve a háttér infrastruktúra korszerűsítésével a kulturális szolgáltatások széles körű elérhetőségének biztosítása.
Indoklás:	Az Európai Unióban a kulturális szektor a GDP 2, 6%-át adja, meghaladva a hagyományos szektorok GDP-ből való részesedését. A fenti indokolja egy olyan interregionális kulturális intézményrendszer kialakítását, mely hozzájárul a határmenti térség kulturális vonzerejének növekedéséhez, fellendítve ezzel más szektorok aktivitását. Jelenleg, a kulturális szektor intézményrendszere Hajdú-Bihar és Bihar megyében jelentős változásokon megy keresztül. Intézményi összevonásokkal, olyan kulturális intézményi komplexumok alakulnak ki, amelyek multifunkcionális jelleggel bírnak. Sokrétű és széles körű szolgáltatásaikat elérhetővé kell tenni a határmenti lakosság számára. A szolgáltatások minél szélesebb körű elérhetősége korszerű info-kommunikációs technológiák alkalmazásával megkönnyíthető. Emellett kiemelten fontos a szolgáltatások színvonalának emelése, olyan látogató- és felhasználóbarát technológiák bevezetése, melyek a határmenti kulturális intézmények népszerűsítését célozzák meg.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- Az Eurorégió által működtetett kulturális intézményrendszer fejlesztése - Intézményfejlesztés - Interaktív funkciók bevezetése - Info-kommunikációs szolgáltatások bővítése (internet elérhetőség)
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió teljes területe
Közreműködő szervezetek:	Kulturális intézmények és azok fenntartói, művelődési házak
Az intézkedés kedvezményezettjei :	Az Eurorégió kulturális intézményei és azok fenntartói, kulturális tevékenységet folytató civil szervezetek, lakosság
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	- Fenntartói hozzájárulás - Magyar-román Operatív Program 2007-2013 - Regionális Operatív Programok

6. Átfogó cél:	Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése
6. 3. Specifikus cél:	Határmenti megyék kulturális kínálatának,- szolgáltatásainak bővítése
6. 3. 2. Intézkedés:	Határon átnyúló kulturális és sportkapcsolatok fejlesztése, közös rendezvények szervezése
Célja:	A határmenti térség közös kulturális értékeinek feltárása, a társadalmi kohézió erősítése, mely hozzájárul a kulturális intézmények közötti kapcsolatok megteremtéséhez. A sportkapcsolatok fejlesztésének alapvető célja, hogy a sportot, mint eszközrendszert felhasználva fejlessze a két megye társadalmát, adjon lehetőséget az egyén helyi közösségi és európai szintű integrációjának.
Indoklás:	A Hajdú-Bihar-Bihar határvidék, ezen belül Debrecen-Nagyvárad kapcsolata közös történelmi és kulturális múlton alapszik. Az uniós csatlakozás eredményeként csökkent a határok elválasztó szerepe, és erősödött azok összekapcsoló jellege. Mindez hozzájárul a társadalmi, kulturális kapcsolatok felélénküléséhez, Debrecen- Nagyvárad gazdasági-kulturális tengely újraegységesítéséhez. A határmenti térségben meghatározó szerepe van a nemzedékek során átörökölt kulturális hagyományoknak, örökségnek, mely által egyre fontosabbá válik a térségre jellemző kulturális sajátosságok feltárása, kapcsolatok erősítése. Mindemellett a sport az egyetemes kultúra részeként kiemelkedő jelentőségű az egészség megőrzésben, a személyiség formálásban, a közösségi magatartás kialakításában.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- Közös kulturális és sportprogramok szervezése - Alkotótáborok, szimpóziumok rendezése - Határmenti kulturális szakemberek számára konferenciák, találkozók szervezése - Kapcsolatépítés, tapasztalatcsere
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió teljes területe
Közreműködő szervezetek:	Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat, Bihar Megyei Tanács, intézmények, sportszervezetek, művelődési házak
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Az Eurorégió kulturális intézményei és azok fenntartói, kulturális tevékenységet folytató civil szervezetek, sportszervezetek lakosság
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	Fenntartói hozzájárulás Magyar-román Operatív Program 2007-2013

Lehetséges együttműködési projektek:

6. Átfogó cél:	Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése
6. 3. Specifikus cél:	Határmenti megyék kulturális kínálatának,- szolgáltatásainak bővítése
6. 3. 2. Intézkedés:	Határon átnyúló kulturális és sportkapcsolatok fejlesztése, közös rendezvények szervezése
6. 3. 2. 1. Projekt:	Hajdú-Bihar-Bihar –Kulturális expo
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségi együttműködések
Együttműködő partnerek:	Megyei fenntartású kulturális intézmények: Könyvtár, Múzeum, Levéltár

6. Átfogó cél:	Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése
6. 3. Specifikus cél:	Határmenti megyék kulturális kínálatának,- szolgáltatásainak bővítése
6. 3. 2. Intézkedés:	Határon átnyúló kulturális és sportkapcsolatok fejlesztése, közös rendezvények szervezése
6. 3. 2. 2. Projekt:	Fesztiválok, szimpóziumok, alkotótáborok, kiállítások a határmenti térségben: - Diószegi Napok és Érmelléki Őszi Fesztivál - Kelet-magyarországi nemzetiségi Hagyományőrző Találkozó - Diákfestők nemzetközi seregszemléje
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségi együttműködések
Együttműködő partnerek:	Megyei fenntartású kulturális intézmények: Könyvtár, Múzeum, Levéltár

6. Átfogó cél:	<i>Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 3. Specifikus cél:	<i>Határmenti megyék kulturális kínálatának,- szolgáltatásainak bővítése</i>
6. 3. 2. Intézkedés:	Határon átnyúló kulturális és sportkapcsolatok fejlesztése, közös rendezvények szervezése
6. 3. 2. 3. Projekt:	Hajdú-Bihar-Bihar Diákolimpia
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségi együttműködések
Együttműködő partnerek:	Sportszervezetek, oktatási intézmények

6. Átfogó cél:	<i>Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 3. Specifikus cél:	<i>Határmenti megyék kulturális kínálatának,- szolgáltatásainak bővítése</i>
6. 3. 2. Intézkedés:	Határon átnyúló kulturális és sportkapcsolatok fejlesztése, közös rendezvények szervezése
6. 3. 2. 4. Projekt:	Tematikus falunapok, találkozók szervezése
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségi együttműködések
Együttműködő partnerek:	Határmenti települések, kulturális egyesületek

6. Átfogó cél:	Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése
6. 3. Specifikus cél:	Határmenti megyék kulturális kínálatának,- szolgáltatásainak bővítése
6. 3. 3. Intézkedés:	A helyi kulturális örökség védelme, hagyományőrzés és a tárgyi emlékek megóvása
Célja:	Az Eurorégió közös szellemi, kulturális örökségének, a régészeti és az épített környezet elemeinek védelme, a hagyományok ápolása és ezzel a helyi identitás erősítése.
Indoklás:	A magyar történelem számos eseménye, nagy irodalmi és politikai alakok munkássága köthető a történelmi Hajdú és Bihar megye területéhez. A határok megváltozásával a források, gyűjtemények szétszilálódtak, hiányossá váltak a határ mindkét oldalán. A két megye együttműködése által lehetővé válik a töredékrészek egészzé formálása. A legújabb technológiák alkalmazásával a határ mindkét oldalán elektronikusan elérhetővé válik a magyar szellemi kincs határmenti régióban gyökerező darabja. A közösségi összetartozás, a közös múlt hangsúlyozása meghatározó fontosságú a helyi közösség számára, különösen a kisebb településeken fontos szerepet játszanak a közösségi élet megszervezésében.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- Kulturális kommunikáció fejlesztése - Kulturális örökségének védelme - Közművelődési szakemberek képzése - Tematikus útvonalak kialakítása
A megvalósítás helye:	Az Eurorégió teljes területe
Közreműködő szervezetek:	kulturális intézmények és azok fenntartói, művelődési házak
Az intézkedés kedvezményezettjei:	kulturális intézmények és azok fenntartói, kulturális tevékenységet folytató civil szervezetek, lakosság
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	Fenntartói hozzájárulás Magyar-román Operatív Program

Lehetséges együttműködési projektek:

6. Átfogó cél:	<i>Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 3. Specifikus cél:	<i>Határmenti megyék kulturális kínálatának,- szolgáltatásainak bővítése</i>
6. 3. 3. Intézkedés:	A helyi kulturális örökség védelme, hagyományőrzés és a tárgyi emlékek megóvása
6. 3. 3. 1. Projekt:	Határon átnyúló digitális közkinccs
Finanszírozási forrás:	HU-RO 1. 2. 2. Közösségek közötti kapcsolódási programok
Együttműködő partnerek:	Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár és Információs Központ-Bihar Megyei Könyvtár, Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatósága-Bihar Megyei Múzeum, Hajdú-Bihar Megyei Levéltár-Bihar Megyei Levéltár

6. Átfogó cél:	<i>Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 3. Specifikus cél:	<i>Határmenti megyék kulturális kínálatának,- szolgáltatásainak bővítése</i>
6. 3. 3. Intézkedés:	A helyi kulturális örökség védelme, hagyományőrzés és a tárgyi emlékek megóvása
6. 3. 3. 2. Projekt:	Kimagasló műszaki tartalommal bíró restaurátor műhely kialakítása debreceni és nagyváradi központtal
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségek közötti kapcsolódási programok
Együttműködő partnerek:	Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatósága-Bihar Megyei Múzeum

6. Átfogó cél:	<i>Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 3. Specifikus cél:	<i>Határmenti megyék kulturális kínálatának,- szolgáltatásainak bővítése</i>
6. 3. 3. Intézkedés:	A helyi kulturális örökség védelme, hagyományőrzés és a tárgyi emlékek megóvása
6. 3. 3. 3. Projekt:	Komplex közművelődési modell
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségek közötti együttműködések
Együttműködő partnerek:	Hajdú-Bihar –Bihar megyei kulturális intézmények

6. Átfogó cél:	<i>Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 3. Specifikus cél:	<i>Határmenti megyék kulturális kínálatának,- szolgáltatásainak bővítése</i>
6. 3. 3. Intézkedés:	A helyi kulturális örökség védelme, hagyományőrzés és a tárgyi emlékek megóvása
6. 3. 3. 4. Projekt:	Közös helytörténeti adatbázis
Finanszírozási forrás:	HU-RO 1. 2. 2. Közösségek közötti kapcsolódási programok
Együttműködő partnerek:	Hajdú-Bihar –Bihar megyei kulturális intézmények

6. Átfogó cél:	<i>Oktatási és kulturális intézmények fejlesztése</i>
6. 3. Specifikus cél:	<i>Határmenti megyék kulturális kínálatának,- szolgáltatásainak bővítése</i>
6. 3. 3. Intézkedés:	A helyi kulturális örökség védelme, hagyományőrzés és a tárgyi emlékek megóvása
6. 3. 3. 5. Projekt:	„Művészetek útja”-tematikus kulturális útvonalak
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségek közötti együttműködés
Együttműködő partnerek:	Hajdú-Bihar –Bihar megyei kulturális intézmények, határmenti települések

7. Átfogó cél: Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése

A speciális szükségletű gyermekek elhelyezése a megyei szakellátás kötelező feladatai közé tartozik. Jelenleg az egyes gyermekvédelmi intézmények biztosítják a nevelést a speciális igényű gyermekek számára, azonban a körülmények nem megfelelőek.

A régió szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásai jelenleg nem biztosítanak elegendő háttérrel a gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermekek és szociális rászorultak növekvő szükségletei kielégítésére. A gyermekvédelmi intézmények ideiglenes férőhely-kapacitása nem kielégítő. A korszerű, és előírásoknak megfelelő elhelyezési feltételek hiányában az ideiglenes férőhelyek egy hatékonyabb szolgáltatás biztosításával kerülhetnének felszámolásra.

A gyermekek személyiségproblémái, mentális állapotuk változásai a szakszerű ellátási formák jelentős fejlesztését igénylik. A nagy létszámú gyermekotthonok átalakítása lehetőséget teremtene a gyermekek és fiatalok lakásotthonokban történő nevelésére, családias légkör kialakítására.

A magatartási zavarban szenvedő gyermekek helyzete az első megoldandó problémák között szerepel. Egészséges társaikkal való integrált nevelése is számos eseti nehézséget eredményezhet, így a nevelés e formája súlyos szakmai kérdéseket vethet fel.

Az infrastrukturális problémák megoldásán túl a szakpedagógusi háttér biztosítása, a határ menti képzési együttműködések, módszertani fejlesztések létrehozása jelenthet nagy előrelépést a szektorban.

A helyzet megoldását segítené elő a határ menti szociális és gyermekvédelmi intézmények közötti szakmai kommunikáció kiépítése, a témában folytatott tapasztalatcseréknek, konzultációknak, szemináriumoknak otthont adó rendezvények megszervezése, határon átnyúló tudástranszfer megvalósítása is.

Az átfogó célhoz kapcsolódó specifikus célok:

- 7.1. Határmenti szociális és gyermekvédelmi intézmények fejlesztése
- 7.2. Határmenti szociális intézmények közötti együttműködés
- 7.3. Határmenti gyermekvédelmi intézmények közötti együttműködés

7. Átfogó cél:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése
7. 1. Specifikus cél:	Határmenti szociális és gyermekvédelmi intézmények fejlesztése
7. 1. 1. Intézkedés:	A feladatok ellátásához szükséges eszközök beszerzése
Célja:	Az Eurorégióban működő szociális és gyermekvédelmi intézmények eszközellátottságának javítása, a tevékenység hatékony és zavartalan végzéséhez szükséges felszerelés biztosítása.
Indoklás:	Az Eurorégióban működő szociális és gyermekvédelmi intézmények eszközellátottsága nem kielégítő. A feladatok ellátásához korszerű eszközök beszerzése szükséges. Az eszközbeszerzés egyrészt az egyes intézmények operatív feladataihoz használatos felszerelést (számítógépek, irodai eszközök) érinti. Emellett a megfelelő színvonalú szociális és gyermekvédelmi ellátáshoz szükséges felszerelések, berendezések beszerzése, korszerűsítése is elengedhetetlenül fontos. Mindezekén túl a tartalmi fejlesztést megalapozó technológiai környezet kialakítása is indokolt. A szakmai ügyviteli információs rendszerek és a gondozás, gyermeknevelés terén elérhető digitális technikai rendszerek használatában rejlő potenciálok kiaknázásához az info-kommunikációs technológia fejlesztésére is szükség van, ennek hatásaként növelhető a hátrányos helyzetűek épek társadalmába történő integrálása.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- Intézmények fejlesztési igényeinek felmérése - Pályáztatás - Eszközbeszerzés, szolgáltatások színvonalának javítása
A megvalósítás helye:	Hajdú-Bihar-Bihar megye
Közreműködő szervezetek:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények és azok fenntartói
Az intézkedés kedvezményezettjei :	Szociális és gyermekvédelmi intézmények dolgozói, gondozottak
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	Fenntartói hozzájárulás Regionális Operatív Programok

7. Átfogó cél:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények fejlesztése
7. 1. Specifikus cél:	Határmenti szociális és gyermekvédelmi intézmények fejlesztése
7. 1. 2. Intézkedés:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények felújítása
Célja:	Az Eurorégióban működő szociális és gyermekvédelmi intézmények épületei túlnyomórészt felújításra szorulnak. Az intézkedés célja ezen épületek korszerűsítése, állagmegóvása, akadálymentesítése.
Indoklás:	Az Eurorégió területén működő intézményeknek a hatékony feladatellátáshoz megfelelő színvonalú műszaki tartalommal kell rendelkezniük. A humánszolgáltatások (az oktatás és képzés, a szociális terület, a közművelődés, az egészségügy) infrastruktúrájának jelenlegi állapota nem képes biztosítani a napjainkban elvárható technológiai igényeket. A leromlott állagú épületek fenntartása, az amortizálódott épületgépészeti berendezések üzemeltetése és az épületek közüzemben tartása folyamatos többlet kiadásokat jelent a fenntartónak. Ezen költségek csökkentéséhez, az épületek fizikai állagának minőségi javítása mellett a gépészeti rendszerek teljes rekonstrukciójára is szükség van. A szerkezeti felújítás során figyelemmel kell lenni a hatékonyabb energiafelhasználásra, az intézményeken belüli funkcionális feladatot ellátó helyiségek ésszerűbb kihasználására.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- Az intézmények épületeit érintő fejlesztési igények felmérése - Épületgépészeti rekonstrukció (energiatakarékos rendszerek kialakítása) - Akadálymentesítés
A megvalósítás helye:	Hajdú-Bihar-Bihar megye szociális és gyermekvédelmi intézményei
Közreműködő szervezetek:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények és azok fenntartói
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények dolgozói, gondozásban élők
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	Fenntartói hozzájárulás Regionális Operatív Programok

7. Átfogó cél:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése
7. 2. Specifikus cél:	Határmenti szociális intézmények közötti együttműködések
7. 2. 1. Intézkedés:	Szakmai tapasztalatcserén alapuló szak-és továbbképzési jellegű együttműködések létrehozása
Célja:	Az Euro régióban működő szociális intézmények szakemberei számára olyan képzési programok kidolgozása, melyek hozzájárulnak a közös szakmai munka kialakításához, tapasztalatcsere megvalósulásához. Az intézkedés keretében az alapkészségek és kompetenciák fejlesztéséhez szükséges módszertani és pedagógiai háttér megteremtése, a hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatási esélyeinek növelése, munkaerő-piaci és társadalmi beilleszkedésük elősegítése kap kiemelkedő szerepet.
Indoklás:	Az Európai Unió horizontális politikájának érvényesítése érdekében kiemelt fontossággal bír olyan pedagógiai, módszertani programcsomagok összeállítása, melyek javítják a gondozottak társadalmi integrációját, illetve hozzájárulnak a szakemberek közös munkájának elősegítéséhez, a gondozottak esélyegyenlőtlenségének mérsékléséhez. A társadalmi kirekesztődés elleni küzdelemnek, a munka-erőpiacra való belépés elősegítésének elsődleges célja, hogy javítsa a hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatási esélyeit, segítse munkaerő-piaci és társadalmi beilleszkedésüket. Mindehhez szükséges olyan módszertani programok megismerése, tapasztalatok cseréje, melyek hozzájárulnak újabb, közös programok kidolgozásához és azok sikeres alkalmazásához.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- Tapasztalatcserén alapuló szakmai találkozók szervezése (esetmegoldások kölcsönös ismertetése) - Közös szakmai programok módszertanok kidolgozása gyermekvédelmi és szociális területeken egyaránt - Közös szakképzések bevezetése a fenti szakterületek szakemberei számára - Munkalátogatások - innovatív módszerek bevezetése - szakmai munka színvonalának javítása
A megvalósítás helye:	Hajdú-Bihar-Bihar megye szociális intézményei
Közreműködő szervezetek:	Szociális intézmények és azok fenntartói
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Szociális intézmények dolgozói, gondozottak
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	Fenntartói hozzájárulás Magyar-román Operatív Program 2007-2013

Lehetséges együttműködési projektek:

7. Átfogó cél:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése
7. 2. Specifikus cél:	Határmenti szociális intézmények közötti együttműködések
7. 2. 1. Intézkedés:	Szakmai tapasztalatcserén alapuló szak-és továbbképzési jellegű együttműködések létrehozása
7. 2. 1. 1. Projekt:	Szakellátásban dolgozók szakmai képzése
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségek közötti együttműködés
Együttműködő partnerek:	Hajdú-Bihar –Bihar megyei szociális intézmények (DERMÁK KHT; HAHUSZO KHT; Szent István Szociális Központ, Szentjobb)

7. Átfogó cél:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése
7. 2. Specifikus cél:	Határmenti szociális intézmények közötti együttműködések
7. 2. 1. Intézkedés:	Szakmai tapasztalatcserén alapuló szak-és továbbképzési jellegű együttműködések létrehozása
7. 2. 1. 2. Projekt:	Szociális ellátásban részesülők foglalkoztatási esélyeit növelő szakmai módszerek kidolgozása
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségek közötti együttműködés
Együttműködő partnerek:	Hajdú-Bihar –Bihar megyei szociális intézmények (DERMÁK KHT; HAHUSZO KHT; Szent István Szociális Központ, Szentjobb)

7. Átfogó cél:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése
7. 2. Specifikus cél:	Határmenti szociális intézmények közötti együttműködések
7. 2. 1. Intézkedés:	Szakmai tapasztalatcserén alapuló szak-és továbbképzési jellegű együttműködések létrehozása
7. 2. 1. 3.Projekt:	Együtt a sérültekért
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségek közötti együttműködés
Együttműködő partnerek:	Hajdú-Bihar –Bihar megyei szociális intézmények (DERMÁK KHT, HAHUSZO KHT); Szent István Szociális Központ, Szentjobb

7. Átfogó cél:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése
7. 2. Specifikus cél:	Határmenti szociális intézmények közötti együttműködések
7. 2. 1. Intézkedés:	Szakmai tapasztalatcserén alapuló szak-és továbbképzési jellegű együttműködések létrehozása
7. 2. 1. 4.Projekt:	Szociális kiskódex
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségek közötti együttműködés
Együttműködő partnerek:	Hajdú-Bihar –Bihar megyei szociális és gyermekvédelmi intézmények (DERMÁK KHT, HAHUSZO KHT); Szent István Szociális Központ, Szentjobb ,

7. Átfogó cél:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése
7. 2. Specifikus cél:	Határmenti szociális intézmények közötti együttműködések
7. 2. 2. Intézkedés:	Közös rendezvények szervezése
Célja:	A szakellátásban részesülők számára közös kulturális, szabadidős, mentálhigiénés programok szervezése
Indoklás:	Az Európai Unió horizontális politikájának egyik alapelve a hátrányos helyzetű, fogyatékossgal élők esélyegyenlőségének megteremtése, nemcsak a munkaerő-piacon, hanem a helyi közösségekben is. Közös rendezvények szervezése és lebonyolítása által lehetővé válik egymás kultúrájának megismerése, gondozottak közötti kapcsolatok kialakulása. Minderre a kulturális események mellett a mentálhigiénés programok biztosítanak lehetőséget.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek)	- kulturális programok szervezése - hagyományőrző rendezvények szervezése - kirándulások Hajdú-Bihar és Bihar megyében - alkotótáborok szervezése
A megvalósítás helye:	Hajdú-Bihar-Bihar Megye
Közreműködő szervezetek:	Hajdú-Bihar-Bihar megyei szociális intézmények
Az intézkedés kedvezményezettjei :	Szociális intézmények gondozottjai
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	Fenntartói hozzájárulás Magyar-román Operatív Program 2007-2013

Lehetséges együttműködési projektek:

7. Átfogó cél:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése
7. 2. Specifikus cél:	Határmenti szociális intézmények közötti együttműködések
7. 2. 2. Intézkedés:	Közös rendezvények szervezése
7. 2. 2. 1. Projekt:	Szociális ellátásban részesülők alkotótábora
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Községek közötti együttműködés
Együttműködő partnerek:	Hajdú-Bihar –Bihar megyei szociális intézmények (DERMÁK KHT; HAHUSZO KHT. Szent István Szociális Központ, Szentjobb)

7. Átfogó cél:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése
7. 2. Specifikus cél:	Határmenti szociális intézmények közötti együttműködések
7. 2. 2. Intézkedés:	Közös rendezvények szervezése
7. 2. 2. 2. Projekt:	Mentálhigiénés szakmai programok szervezése szenvedélybetegek számára
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Községek közötti együttműködés
Együttműködő partnerek:	Hajdú-Bihar –Bihar megyei szociális intézmények (DERMÁK KHT; HAHUSZO KHT. Szent István Szociális Központ, Szentjobb)

7. Átfogó cél:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése
7. 3. Specifikus cél:	Határmenti gyermekvédelmi intézmények közötti együttműködések
7. 3. 1. Intézkedés:	Szakmai tapasztalatcserén alapuló szak-és továbbképzési jellegű együttműködések
Célja:	Az Eurorégióban működő gyermekvédelmi intézmények szakemberei számára olyan képzési programok kidolgozása, melyek hozzájárulnak a közös szakmai munka kialakításához, tapasztalatcsere megvalósulásához. Az intézkedés keretében az alapkészségek és kompetenciák fejlesztéséhez szükséges módszertani és pedagógiai háttér megteremtése, a hátrányos helyzetű fiatalok foglalkoztatási esélyeinek növelése, munkaerő-piaci és társadalmi beilleszkedésük elősegítése kap kiemelkedő szerepet.
Indoklás:	Az Európai Unió horizontális politikájának érvényesítése érdekében kiemelt fontossággal bír olyan pedagógiai, módszertani programcsomagok összeállítása, melyek javítják a gondozottak társadalmi integrációját, illetve hozzájárulnak a szakemberek közös munkájának elősegítéséhez, a gondozottak esélyegyenlőtlenségének mérsékléséhez. A társadalmi kirekesztődés elleni küzdelemnek, a munka-erőpiacra való belépés elősegítésének elsődleges célja, hogy javítsa a hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatási esélyeit, segítse munkaerő-piaci és társadalmi beilleszkedésüket. Mindehhez szükséges olyan módszertani programok megismerése, tapasztalatok cseréje, melyek hozzájárulnak újabb, közös programok kidolgozásához és azok sikeres alkalmazásához.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- szakmai munka színvonalának növelése - szakalkalmazottak kölcsönös tapasztalatcseréje - feltáró jellegű kutatások a gyermekbűnözés területén - szakmai konferenciák, workshopok
A megvalósítás helye:	Hajdú-Bihar-Bihar megye
Közreműködő szervezetek:	Hajdú-Bihar-Bihar megyei gyermekvédelmi intézmények és azok fenntartói
Az intézkedés kedvezményezettjei :	Gyermekevédelmi intézmények szakalkalmazottai (szociálpedagógusok, pszicho-pedagógusok), gyerekek
Megvalósítás ideje:	2008-2010
Lehetséges források:	Magyar-román Operatív Program 2007-2013

Lehetséges együttműködési projekt:

7. Átfogó cél:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése
7. 3. Specifikus cél:	Határmenti gyermekvédelmi intézmények közötti együttműködések
7. 3. 1. Intézkedés:	Szakmai tapasztalatcserén alapuló szak-és továbbképzési jellegű együttműködések
7. 3. 1. 1. Projekt:	Határmenti gyermekvédelmi intézmények szakmai konferenciája
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Községek közötti együttműködés
Együttműködő partnerek:	Hajdú-Bihar Megyei Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat - Serviciul Social Stradal, Debreceni és Nyírségi Lakásotthonok, Hajdúsági Lakásotthonok; Komádi Gyermekotthon; Arany János Gyermekotthon, Berettyóújfalú; Éltés Mátyás Iskola és Gyermekotthon, Hajdúszoboszló; Dr. Molnár István Iskola és Gyermekotthon, Hajdúböszörmény

7. Átfogó cél:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése
7. 3. Specifikus cél:	Határmenti gyermekvédelmi intézmények közötti együttműködések
7. 3. 3. Intézkedés:	Közös rendezvények szervezése
Célja:	Határmenti kultúra megismertetése a szakellátásban élő gyermekekkel közös programok, csereüdültetések, táborok szervezése által.
Indoklás:	Az Eurorégió ifjúságpolitikai célkitűzése a megye ifjúságának azon képességeinek és készségeinek fejlesztése, melyek elősegítik a társadalomba történő integrálódásukat. Az intézkedés által a hátrányos helyzetű gyermekek is aktív részesévé válnak az interkulturális tevékenységeknek. A közös programok által megismerik egymás kultúráját, hagyományait és lehetőséget kapnak az aktív társadalmi tevékenységekben történő részvételre.
Az intézkedés tartalma (tevékenységek):	- csereüdültetés, táborok szervezése - kulturális programok szervezése Hajdú-Bihar-Bihar megye megismerése céljából - szabadidő hasznos, helyes irányú eltöltését támogató programok szervezése
A megvalósítás helye:	Hajdú-Bihar-Bihar megye
Közreműködő szervezetek:	Hajdú-Bihar megyei gyermekvédelmi intézmények és azok fenntartói, Bihar Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Az intézkedés kedvezményezettjei:	Gyermekvédelmi intézmények gondozottjai, szakalkalmazottak
Megvalósítás ideje	2008-2010
Lehetséges források	Fenntartói hozzájárulás Magyar-román Operatív Program 2007-2013

Lehetséges együttműködési projekt:

7. Átfogó cél:	Szociális és gyermekvédelmi intézmények együttműködésének fejlesztése
7. 3. Specifikus cél:	Határmenti gyermekvédelmi intézmények közötti együttműködések
7. 3. 2. Intézkedés:	Közös rendezvények szervezése
7. 3. 2. 1. Projekt:	Csereüdültetés táboroztatás
Finanszírozási forrás:	HU-RO 2. 5. 1. Közösségek közötti együttműködés
Együttműködő partnerek:	Hajdú-Bihar Megyei Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat - Serviciul Social Stradal, Debreceni és Nyírségi Lakásotthonok, Hajdúsági Lakásotthonok; Komádi Gyermekotthon; Arany János Gyermekotthon, Berettyóújfalu; Éltés Mátyás Iskola és Gyermekotthon, Hajdúszoboszló; Dr. Molnár István Iskola és Gyermekotthon, Hajdúböszörmény; Bihar Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság

A megvalósítás keretei

1. Irányítás

A fejlesztések megvalósulásához szükséges támogatások, és célleírányzatok összegét a területfejlesztés magasabb szintű szervezetei biztosítják a megyék számára. Az operatív programot a regionális és országos operatív programok kész verzióihoz érdemes illeszteni, másrészt törekedni kell arra, hogy a még el nem fogadott dokumentumok (regionális akciótervek, illetve egyéb támogatási rendszerek) tervezése során vegyék figyelembe az Eurorégió fejlesztési célkitűzéseit, és biztosítsák a fejlesztések megfelelő forrásait.

Jelen program végrehajtásáért felelős szervezetnek a **Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió Tanácsát** lehet tekinteni. Egy a mellette működő iroda pedig a megvalósítás bázisát jelentheti a határ mindkét oldalán.

Az iroda fő feladatai a következők:

1. Eurorégiós stratégia képviselte a regionális és országos tervezésben, fejlesztési folyamatban.
2. A Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió gazdasági-társadalmi helyzetének folyamatos értékelése;
3. A települési önkormányzatok, kistérségek, intézmények és gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseinek összehangolása, az együttműködés elősegítése;
4. Finanszírozási források felkutatása;
5. Alprogramok, részprogramok időszakos felülvizsgálata;
6. Nyilvánosság tájékoztatása a programok célkitűzéseiről, a megvalósulás részleteiről, honlap működtetése, hírlevél készítése
7. Projekt-előkészítés, pályázatírás és projektmenedzsment;
8. A program megvalósítását befolyásoló tényezők figyelemmel kísérése,

2. Monitoring

A monitoring tevékenység célja, hogy felmérje, hatékonyan valósulnak-e meg az egyes célkitűzések, programok. A Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió operatív feladatait bonyolító iroda évente két alkalommal, a Tanács üléseire beszámolót készít a területfejlesztés eredményeiről, a feladatok végrehajtásának előrehaladásáról. Az előterjesztett beszámolókat a Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió Tanácsa vitatja meg és hagyja jóvá.

3. Tájékoztatás, nyilvánosság

A tájékoztatás és a nyilvánosság az Európai Unió egyik fontos elvárása a területfejlesztési programokkal kapcsolatban. Az 1083/2006/EK számú EU rendelet kimondja, hogy „A tagállam és az operatív program irányító hatósága tájékoztatást nyújt a műveletekről és a társfinanszírozott programokról, és nyilvánosságra hozza azokat.” Az Európai Bizottság 1159/2000. számú rendeletében rögzíti azokat a tájékoztatási és közzétételi intézkedéseket, amelyeket a Tagállamoknak a Strukturális Alapokból nyújtott támogatás tekintetében végre kell hajtaniuk.

A nyilvánosság biztosításának részeként az Eurorégió honlapján folyamatos tájékoztatás szükséges a területfejlesztés eredményeiről, a feladatok végrehajtásának előrehaladásáról.

Pénzügyi keretek

Saját források

A fejlesztésekhez szükséges saját források biztosítása alapvetően két formában valósulhat meg. Az egyik a különböző támogatások elnyerése esetén biztosítandó önerő, a másik pedig a kizárólag saját megyei, vagy települési forrásból megvalósítandó beruházások megvalósítása.

Európai Uniós források

A legfontosabb külső forrást ma az Európai Unió támogatási alapjai jelentik. A közvetlen kiírású Európai Uniós források mellett a legjelentősebb támogatást a tagországokként központilag rendelkezésre álló regionális, illetve országos források jelentik. A határon átnyúló fejlesztésekhez többek között az INTERREG-program nyújthat támogatást.

a 149/2008. (V. 30.) MÖK határozat 1. számú melléklete

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat fenntartásában és alapításában lévő szociális intézmények 2007. évi szakmai munkájának értékelése

Általános megállapítások

Az intézményekbe történő felvétel gyakorlata, a megkötött megállapodások tartalmi vizsgálata, szakmai szempontú elemzése

Minden intézményben a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlésének a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról szóló módosított 12/2004. (VII. 1.) HBMÖK rendelet (továbbiakban: önkormányzati rendelet) alapján, a jogszabályoknak megfelelően történik az intézményi felvétel. Az intézményekbe történő felvétel a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló módosított 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet (továbbiakban: igénybevételről szóló rendelet) mellékletében szereplő kérelemre indul, amelyet az ellátást igénylő, vagy törvényes képviselője tölt ki, és nyújt be a szociális intézmény vezetőjéhez. A kérelmet követően az intézmény vezetője a kérelem benyújtásakor a kérelmezőt tájékoztatja az igénybevétel megkezdésére fenntartott legalább nyolc napos határidőről, továbbá az annak elmulasztása esetén követendő eljárásról, az intézménybe való felvételhez, az intézményi jogviszony létesítéséhez szükséges okiratokról, személyes használati tárgyairól, hozzátartozói nyilatkozatokról, a személyes megjelenésre vonatkozó szabályokról és más, jogszabályban meghatározott feltételekről.

2008. január 1-től hatályba lépett a 2007. évi CXCI. törvény, a szociális törvény módosítása. Ezzel egyidejűleg módosult több, a szociális ellátásokat szabályozó rendelet is. A jogszabály módosítások során elsődleges cél volt, hogy minél több ember számára, minél hosszabb ideig a saját otthonában biztosítsa a szükséges szociális szolgáltatást.

Az előgondozás keretében a szociális intézményi elhelyezést megelőzően az állami fenntartású intézménynél az intézményvezető vagy az általa megbízott személy tájékoztodik az intézményi ellátást igénybe vevő életkörülményeiről, egészségi állapotáról, szociális helyzetéről a megfelelő, személyre szabott szolgáltatás biztosítása érdekében, továbbá felkészíti az ellátást igénybe vevőt az intézményi elhelyezésre.

Az időotthoni ellátás iránti kérelem alapján az intézményvezető kezdeményezi az ellátást igénylő gondozási szükségletének vizsgálatát az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet szakértői bizottságánál. Időotthoni ellátás 2008. január 1. napját követően csak a gondozási szükségletet igazoló szakvélemény alapján nyújtható.

Minden alkalommal az intézménybe való felvételkor az intézmény vezetője tájékoztatást ad a jogosult és hozzátartozója számára az intézményben biztosított ellátás tartalmáról és feltételeiről, az intézmény által vezetett nyilvántartásokról, a bentlakásos intézményi elhelyezéskor a jogosult és hozzátartozói közötti kapcsolattartásról. A tájékoztatás során külön kitérnek a látogatás, a távozás és a visszatérés rendjére, a panaszjog gyakorlásának módjára, az intézményi jogviszony megszűnésének eseteire. Az ellátásra jelentkező jogainak biztosítása érdekében, pontos tájékoztatást kap az intézmény házirendjéről, amelyből beköltözésekor 1 példányt átvész, valamint a jogosult jogait és érdekeit képviselő társadalmi szervezetekről, ahova problémáival fordulhat. A személyes találkozás során a fizetendő

térítési díjról, teljesítési feltételeiről, továbbá a mulasztás következményeiről is tájékoztatást kap az ellátásra várakozó, valamint törvényes képviselője.

A jogszabályok alapján a jogosult és hozzátartozója az intézménybe való felvételkor köteles nyilatkozni a tájékoztatásban foglaltak tudomásulvételéről, tiszteletben tartásáról, amely 2007-ben is minden esetben megtörtént, a gondozási dokumentációban felvezetésre került. Az ellátott, valamint törvényes képviselője nyilatkozatot tett minden esetben arról, hogy adatokat szolgáltat az intézményben vezetett nyilvántartásokhoz, valamint arról, hogy a szociális ellátásra való jogosultság feltételeit és a jogosult, továbbá a közeli hozzátartozója személyazonosító adataiban beállott változásokat haladéktalanul közli az intézmény vezetőjével.

Az intézmények vezetői az ellátást igénylővel, illetve törvényes képviselőjével megállapodást kötnek, amelyet tizenöt napon belül megküldenek a fenntartónak. Az intézmény és az ellátott, illetve annak törvényes képviselője közötti megállapodás mintáját az önkormányzat rendeletének 3. számú melléklete tartalmazza. Az intézményi megállapodások tartalmazzák az ellátás időtartamát, az intézmény által nyújtott szolgáltatások formáját, módját, körét, a személyi térítési díj megállapítására, fizetésére vonatkozó szabályokat, az egyszeri hozzájárulás megfizetésének kötelezettsége esetén a hozzájárulás összegét, továbbá az annak beszámítására, teljes vagy részleges visszafizetésére vonatkozó szabályokat. A megállapodás tartalma 2007. évben megfelelt a jogszabályi előírásoknak. Az intézmények által kötött megállapodások az önkormányzati rendeletben előírtakat tartalmazzák.

Az intézmények feladatainak ellátására vonatkozó szakmai program megvalósulása

Megállapítható, hogy a szociális intézmények szakmai programjai a jogszabályi feltételeknek megfelelnek. A szakmai programok összhangban vannak a kötelező feladatok ellátásával, a megyei önkormányzat szolgáltatástervezési koncepciójával.

Az intézmények működésének általános feltételei: a tárgyi, a személyi, a működési, illetve szakmai feltételek

A Hajdú-Bihar megye területén működő bentlakásos intézmények működésének tárgyi feltételeit illetően megállapítható, hogy a 2007. évben önkormányzati fenntartású intézmények hosszabb ideje kedvezőtlen körülmények között végzik tevékenységüket. Magasabb színvonalú szociális ellátást elsősorban az egyházi fenntartású intézmények tudnak biztosítani a jövedelmi és vagyoni viszonyaik alapján kevésbé kiszolgáltatott igénylők részére. Tevékenységüket elsősorban az időskorúak szociális ellátása terén fejtik ki.

A 2007. évben megyei önkormányzati fenntartású intézmény-hálózatra vonatkozóan a következő általános megállapítások érvényesek:

A feladat-ellátást szolgáló ingatlanok felépítményei az 1960-1970 közötti években épültek, vagy kúria, illetve kastély épületekből kerültek kialakításra. Tömegközlekedési eszközzel nehezen elérhetőek, nincs biztosítva az akadálymentes közlekedés, működtetésük gazdaságtalan, állapotuk leromlott.

Az éjszakai és nappali tartózkodásra (lakhatásra) szolgáló helyiségek lakóterülete nem éri el a rendelet 41. § (4) bekezdésében meghatározott 6 m² alapterületet, illetve az ott elhelyezett gondozottak száma sok esetben meghaladja a fenti jogszabályban meghatározott 4 főt.

A személyi tisztálkodásra szolgáló helyiségek, illetve azok kialakításának módja nem felel meg az általában elvárható igényeknek.

Az étkezésre szolgáló helyiségek alapvetően megfelelnek a célnak, azonban azok általában felújítást igényelnének, és a hozzá kapcsolódó kiszolgáló helyiségek felújítása, illetve rekonstrukciója is szükséges.

A régebben kialakított intézmények esetében hiányoznak a közösségi együttlétre, tevékenységre alkalmas terek, azok több funkciót is ellátnak (pl. étkező, közösségi együttlétre alkalmas helyiség, foglalkoztató stb.).

Az egészségügyi ellátás céljára kialakított helyiségek rendelkezésre állnak, azonban a betegszoba tényleges kialakítása több esetben elmaradt, egyes esetekben a betegszobát intézményi elhelyezésre használják.

A területen dolgozók szakmai képzettsége a régióban szervezett szakképzések eredményeként folyamatosan javul, de továbbra is problémákat okoz a speciális képzettséget igénylő munkakörök betöltése (pl. mozgásterapeuta, dietetikus, foglalkoztatás szervező).

A gondozási tervek hatékonysága, eredményessége, összhangja az intézményekben folyó ápolási-gondozási munkával

A gondozási tervek, a rehabilitációs fejlesztési tervek, és az ápolási dokumentációk összhangban vannak az intézmény szakmai programjával, és a szakmai irányelvekkel, azok megfelelnek a jogszabályi előírásoknak.

Az intézmények szerepe a helyi szociális ellátó rendszerben, az ellátotti szükségletek alakulásának ismert tendenciái

Az intézmények tartós bentlakást nyújtó szakosított szociális ellátást biztosítanak - Debrecen kivételével - a megyében élő lakosság számára, melynek jellemzője, hogy a bekerülő ellátottak ritkán tudnak visszaintegrálódni a társadalomba. Országosan megfigyelhető, hogy a fejlesztések és beruházások ellenére nem csökkent a tartós bentlakást nyújtó intézmények iránti igény.

1. Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Idősek Otthona, Mikepércs

Az intézménybe történő felvétel gyakorlata, a megkötött megállapodások tartalmi vizsgálata, szakmai szempontú elemzése

Az intézmény jelenleg 195 fő időskorú gondozását és ápolását végzi, amelyből 8 fő magasabb szintű elhelyezési körülmények között, valamint 25 fő demencia kórképpel került elhelyezésre. Az intézménybe történő felvételkor a jogszabályoknak megfelelően megállapodást köt az intézményvezető az ellátottal, illetve annak törvényes képviselőjével. Az intézményi jogviszony 70 esetben szűnt meg, ebből 14 fő saját kérésére távozott, 56 fő elhalálozott. 2007. december 31-én az ellátásra várakozók száma 13 fő volt, amelyből 8 fő kért soron kívüli elhelyezést.

Az intézmény feladatainak ellátására vonatkozó szakmai program megvalósulása

Az intézmény szakmai programjának megfelelően látja el feladatait, a szakmai programjában leírtak alapján végzi ápoló-gondozó, és szolgáltató tevékenységét. A feladat ellátása a megyei szolgáltatás tervezési koncepció alapján történik.

Az intézmény működésének általános feltételei, a tárgyi, a személyi, a működési, illetve a szakmai feltételek

Az intézmény az ellátottak gondozását 4 különálló épületben látja el, amely 1953-ban épült katonai laktanyának, így a folyamatos átalakítása, felújítása elengedhetetlen. Az ellátottak 71 szobában vannak elhelyezve, átlagosan 6,6 m² terület jut egy főre.

A személyi tisztálkodás feltételei megfelelnek az ÁNTSZ előírásainak. Az étkezési feltételek (ebédlők) is megfelelnek a jogszabályban előírtaknak.

2007. augusztus 1-től a Hajdú Bihar Megyei Önkormányzat és a Mikepércs Községi Önkormányzat között létrejött társulási megállapodás alapján történik az étkeztetés. Ennek következményeként az intézmény konyhája megszűnt, mivel annak felújítását gazdaságosan nem lehetett volna elvégezni.

A Hajdú Bihar Megyei Önkormányzat 282/2007.(X. 26.) számú határozatával 2008. február 29. napjával megszüntette a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Idősek Otthona, Mikepércs költségvetési szervet.

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat a 286/2007.(X. 26.) számú határozatával jóváhagyott együttműködési megállapodást kötött az intézmény működtetésére 2008. március 1-től a Hajdúnánási Humán Szolgáltató Közhasznú Társasággal.

2007. év során megtörtént az intézmény átszervezését előkészítő létszámcsoökkentés. A szakmai létszám változatlan maradt nyugdíjazás miatt egy álláshely szűnt meg. A konyha megszűnése miatt 10 álláshely, csoportos létszámcsoökkentéssel 16 fő nem szakmai álláshely szűnt meg.

A gondozási tervek hatékonysága, eredményessége, összhangja, az intézményben folyó ápolási-gondozási munkával

A szociális és egészségügyi ellátás a jogszabályban előírtaknak megfelelően történik az intézményben, a gyógyszer-ellátás a törvényben előírt, kidolgozott alaplista alapján áll az ellátottak rendelkezésére. Minden ellátottnak külön vezetnek az ápolási-gondozási dokumentációt, a törvényi előírásoknak megfelelően, ezáltal biztosítja az intézmény ellátottjai számára az egyénre szabott ápolást-gondozást és bánásmódot.

Az intézmény 2007. évben átlagban 90 dolgozóval, 53 fő szakmai létszámmal látta el az ellátottak ápolását, gondozását. A szakképzettségi arány 100%, a dolgozók folyamatosan részt vesznek kredit pontos képzéseken, 2007-ban 6 fő szerezte meg a számára előírt pontokat.

Az intézményben működő 4 fős mentálhigiénés csoport feladatai közé tartozik az előgondozás, az ellátottak fogadása, segítségnyújtás az új környezethez való alkalmazkodásban, az ellátottak külső kapcsolatainak, valamint az intézet kapcsolatrendszerének ápolása, a foglalkoztatás szervezése. A mentálhigiénés csoport feladata a gondozási tervek készítése, és folyamatos felülvizsgálata, valamint az ellátott állapotának nyomon követése. Minden ellátottról külön vezetnek az ápolási-gondozási dokumentációt, amely biztosítja az egyénre szabott ápolást-gondozást és bánásmódot.

Az intézmény szerepe a helyi szociális ellátórendszerben, az ellátotti szükségletek alakulásának ismert tendenciái

Az intézménybe kérelmüket beadók ellátotti összetétele változó képet mutat. Egyre több az önellátásra képtelen idős ember a várakozók között, valamint a mozgáskorlátozottak száma is emelkedik. A hosszú várakozási idő miatt az ellátottak rossz egészségi állapotban kerülnek be

az intézménybe, amely megnehezíti az ellátásukat. A magas térítési díjak miatt már csak akkor szánják rá magukat az elhelyezésre az érdekeltek, amikor már fekvő beteggé súlyosbodik az állapota. Az ellátottak többsége a szomszéd településekről jön, főleg Sárándról, Derecskéről, de sok a Debreceni és Hajdúsámsoni ellátott is.

Pályázatok

Intézményünk 2007. évben pályázatot nyert az ESZA Kht. SZOC-ITKR-07-B-97 alapjából, amelyet a demens részleg feltételeinek biztosítására fordítottunk.

2007. évben az alacsony állami normatíva miatt szükség volt a normatív támogatás kiegészítésére. Nagymértékben emelkedtek a közüzemi díjak, a villamos energia, gáz szolgáltatás díja, amely megnehezítette az intézmény működését. Az alaplistás gyógyszerek árai is olyan mértékben emelkedtek, hogy a költségek emelése veszélyeztette az intézmény működtetését.

Az egyre növekvő terhek és a folyamatosan csökkenő támogatások eredményeként az intézmény nehéz küzdelmet folytat fennmaradása érdekében.

A pályázatból 4 millió forintot kaptunk, amelyet a közüzemi számlák kifizetésre fordítottunk.

2. Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Idősek Otthona és Értelmi Fogyatékosok Rehabilitációs Intézete, Balmazújváros-Nagyhát

Bevezető

Az intézményt a Hajdú-Bihar Megyei Tanács 1965-ben alapította szakosított szociális otthonként typhus kórokozó hordozók ápolására, gondozására. 1971-ben TBC-s betegeket ellátó osztállyal, majd 1983-ban értelmi fogyatékosok foglalkoztató intézetével bővült.

A TBC-s betegeket ellátó osztály 1988-ban megszűnt, helyette az értelmi fogyatékosok férőhelye bővült.

Az intézmény Balmazújváros közigazgatási területéhez tartozó Nagyhat külterületen fekszik, Balmazújvárostól 12 km, Debrecentől 15 km távolságra. Tömegközlekedési eszközzel rosszul közelíthető meg. Vonat, illetve autóbusz a két kilométer távolságra eső Debrecen-Balmazújváros útvonalon közlekedik, az intézményt nem érintve. Ezt az utat gyalogosan kell megtennie a lakóknak, hozzátartozóknak, látogatóknak. A dolgozók szállítását a műszakbeosztásokhoz igazodva saját autóbusszal oldottuk meg.

Az intézménybe történő felvétel gyakorlata, a megkötött megállapodások tartalmi vizsgálata, szakmai szempontú elemzése

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló többször módosított 1993. évi III. tv. alapján az intézmény személyes gondoskodást nyújtó, tartós bentlakást biztosító szakosított intézmény. A fenti törvény alapján az intézmény feladata az idősek otthonában 50 férőhelyen, elsősorban nyugdíjkorhatárt betöltött személyek ápolása, gondozása, mentálhigiénés ellátása. Ezen ellátási formában még typhus kórokozó hordozó személyek gondozása – ápolása is folyik.

Az értelmi fogyatékosok rehabilitációs intézetében 147 férőhelyen értelmileg sérült fiatalok ellátása, gondozása, foglalkoztatása, fejlesztése történik. Itt az ápolási-gondozási feladatok mellett az önállóságra, önellátásra nevelésre, a mentálhigiénés ellátásra, foglalkoztatásra, a szabadidő eltöltésének szervezésére, irányítására kiemelt hangsúlyt fektetünk integrációjuk elősegítése érdekében is.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevétele önkéntes, az ellátást igénybevevő, illetve törvényes képviselőjének kérelmére történik. Az idősek otthonába történő beutalás határozott, vagy határozatlan időre szólhat, míg az értelmi fogyatékosok rehabilitációs intézetébe történő beutalás időtartama 5 év, mely a szakértői bizottság javaslata alapján legfeljebb 3 évvel meghosszabbítható. A jogszabály módosulása következtében ez az idő 3 + 2 évre változott 2007. évben. A kérelem beérkezését követően elvégezzük az igénylő előgondozását.

A rehabilitációs intézeti elhelyezést igénylők esetében további feltétel még az előzetes alapvizsgálat, valamint rehabilitációs alkalmassági vizsgálat, melyet a Megyei Módszertani Intézet mellett működő szakértői bizottság végez. Amennyiben a bizottság javaslata alapján rehabilitációs intézetben történő elhelyezést támogatják, úgy üres férőhely esetén értesítjük az elhelyezés lehetőségéről.

Az intézményi jogviszonyt létesítővel, illetve gondnokával megállapodás megkötésére kerül sor. A megállapodás tartalmi elemeit a szakmai program melléklete tartalmazza.

2007. évben az átlag ellátotti létszám 190 fő volt, amely 96 %-os kihasználtságot jelentett. Az idősek otthonában az átlaglétsszám 49 fő, ez 98 %-os, a rehabilitációs intézetben 141 fő ez 96 %-os kihasználtságnak felel meg.

2007. évben az idősek otthonába 9 fő, a rehabilitációs intézetbe 5 fő került felvételre. Intézeti jogviszonya az idősek otthonában 10 főnek (elhalálozás miatt), a rehabilitációs intézetben 4 főnek szűnt meg (1 fő más intézménybe, 3 fő sikeres rehabilitáció miatt került ki az intézményből).

2007. december 31-én az ellátásra várakozók száma 4 fő volt, az idősek otthonába 3 fő, a rehabilitációs intézetbe 1 fő.

Az intézmény feladatainak ellátására vonatkozó szakmai program megvalósulása

Az idősek otthonába azok a nyugdíjkorhatárt betöltött idős emberek kerülhetnek, akik önmaguk ellátására idős koruk vagy betegségük miatt nem képesek, rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényelnek és az alapellátás keretében nem lehet róluk gondoskodni.

A rehabilitációs intézetbe azoknak az enyhe vagy középfokban súlyos értelmileg sérült személyeknek az elhelyezése történik, akik tankötelezettségüket teljesítették, képzésük, átképzésük, fejlesztésük, valamint foglalkoztatásuk csak intézményi keretek között valósítható meg.

Az engedélyezett férőhelyek száma: 197 fő

Ebből: Idősek otthona : 50 fő

Rehabilitációs intézet: 147 fő

2007. december 31-i állapot szerint az ellátottak száma : 188 fő

az idősek otthonában 48 fő
a rehabilitációs intézetben 140 fő volt.

Az intézmény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló többször módosított 1993. évi III. törvény előírása, valamint szakmai programjában is rögzített szolgáltatásokat biztosította az alábbiak szerint:

- Étkeztetés

Az ellátottak részére napi háromszori étkezést - melyből minden esetben az ebéd meleg étel, de gyakori a meleg vacsora is - , orvosi javaslatra az orvos által előírt diétát biztosította.

Az intézmény saját konyhával rendelkezik. Az ételmezési norma 330,- Ft/nap, mely 2002-től változatlan összegű.

- Ruházat, textília

A jogszabály által előírt ágyneműt, tisztálkodást segítő textíliát biztosítottuk. Az ellátottak saját tulajdonukat képező alsó, felső ruházatukat használják. Azokat a jogszabály által előírt váltásra intézeti ruházattal kiegészíteni alig szükséges.

- Egészségügyi ellátás

Az ellátottak egészségügyi ellátása, gyógyszerrel, gyógyászati segédeszközzel történő ellátása biztosított volt 2007-ben is. A jogszabály szerinti alapgyógyszer készlettel rendelkezett az intézmény. Az alaplistába nem tartozó gyógyszereszközök költségét az ellátásban részesülő fizeti. Gondoskodtunk a rendszeres orvosi ellátásról. Az intézmény orvosa – aki belgyógyász és sebész szakvizsgával rendelkezik – heti két alkalommal, az ideggyógyász havi két alkalommal rendel az intézetben. Orvosi javaslatra szakrendelésekre, kórházi kezelésekre való hozzájutást is biztosítottuk. Valamennyi ellátottra kiterjedően a tüdőszűrés is megtörtént. Az intézmény jellegéből adódóan minden ellátott és dolgozó typhus elleni védőoltásban részesül 5 évenként.

Az egészségügyi ellátás keretében figyelmet fordítunk a megelőzésre is. A szakorvosok által előírt terápiát, gyógyászati segédeszközöket biztosítottuk.

Ez egészségügyi ellátás keretében az alábbi intézményekkel voltunk kapcsolatban 2007.

- évben:
- Városi Egészségügyi Szolgálat Balmazújváros,
 - Kenézy Gyula Kórház-rendelőintézet Debrecen,
 - Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum Debrecen.

A rehabilitációs intézetben élőknel megfigyelhető, hogy értelmi akadályozottságukból kifolyólag hamarabb következik be az egészségi állapot romlása. Ennek következtében több alkalommal kell igénybe venni a különböző egészségügyi szakrendeléseket.

Az átlagostól hamarabb bekövetkező szomatikus romlás az értelmi akadályozottság természetes velejárója, bár a káros szenvedélyek fokozhatják bekövetkezését, ezért szükséges a prevenció és az egészséges életmódról széleskörű információ nyújtása akár személyre szabottan is.

A prevencióként alkalmazott influenza elleni védőoltásoknak köszönhetően kevés volt az influenzás és az influenzaszerű megbetegedések száma.

Az egészséges életmód jegyében minden évben megrendezésre kerül az intézményben működő sportegyesület szervezésében a „Tűzok Sport Nap”, amely a fiatalok egészséges

életmódra nevelését, szemléletük formálását hivatott szolgálni. Ezt a napot szórakoztató, kikapcsolódást is jelentő programokkal színesítjük, melynek költségeit a Tűzok Sportegyesület viseli. Prevenációs módszerként a mozgás és a helyes táplálkozásra való figyelemfelhívás is előtérbe kerül. A prevenció a fejlesztő foglalkozások tematikájában is szerepel.

- Mentálhigiénés ellátás

Fontos feladatnak tekintjük az ellátottak mentálhigiénés ellátását, Koruk, egészségi állapotuk figyelembe vételével biztosítjuk a személyre szabott bánásmódot, a szabadidő kulturált eltöltését, a foglalkoztatást.

Különösen nagy hangsúlyt helyezünk az értelmi fogyatékosok mentálhigiénés tevékenységére, mely egyéni és a kiscsoportos foglalkoztatás keretén belül valamennyi ellátottra kiterjedt.

A sport és a kulturális tevékenységeken belül különösen nagy jelentőséggel bírnak az egyéni képességek. Akár a sport, akár a kulturális tevékenység területén arra törekedtünk, hogy valamennyi ellátottnak széles körű lehetőséget kínálunk a szabadidő hasznos eltöltésére, képességeinek, készségeinek és igényeinek figyelembe vételével. Számos sport és kulturális program aktív résztvevői voltak az intézményen belül illetve a Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület és a Magyar Speciális Olimpia Szövetség által szervezett regionális, országos, nemzetközi rendezvényeknek. Pl. intézményi szintű farsang, karácsonyi rendezvény, meghívások kulturális műsorokra, regionális kulturális találkozók, nemzetközi kulturális fesztivál, kiállítás, sportnapok, nemzeti játékok atlétika, női és férfi labdarúgás, asztalitenisz, tollaslabda, mozgásélmény sportágakban stb. 2007. évben 24 alkalommal szerveztünk intézetben belül és kívül programot, arra törekedve hogy ellátottaink kedvük, képességük és adottságuk, igényük alapján választhattak és részesei lehettek.

Az országos sportrendezvényeken való eredményes szerepléseknek köszönhetően három ellátottunk 2007. szeptember 28 és október 11 között Sanghajban megrendezett világjátékokon vett részt a magyar csapat tagja között – Pelbáth Gyula és Veres Mariann atlétika, Patai Lajos asztalitenisz sportágakban. Tartalékosként került beválasztásra Csőke József asztaliteniszben.

2007. áprilisában Kecskeméten megrendezésre került női labdarúgó Európa Bajnokság magyar csapatába is három ellátottunk – Aranyosi Anikó, László Teréz és Lakatos Erzsébet – akik a 2006-os országos versenyen is eredményesen szerepeltek.

Kiemelt figyelmet érdemel, hogy az Andornaktályán megrendezésre került meghívásos formációs táncversenyen tánccsoportunk I. helyezést ért el.

- Foglalkoztatás

2006. évben az ellátottak foglalkoztatásával kapcsolatos jogszabályok megváltoztak. Ennek következtében a szociális foglalkoztatás keretében a fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásra megállapodást kötöttünk a Kézmű Fővárosi Kézműipari Kht-val, akik munkaviszony keretében napi 6 órában 79 főt foglalkoztatnak. A munka-rehabilitációs foglalkoztatáshoz intézményünk 2006. november 11-től rendelkezik működési engedéllyel. Így a munka-rehabilitáció keretében – intézetben belüli kisegítő munkák mint parkgondozás, dísznövénytermesztés, külső-belső takarítás, mosodai, konyhai kisegítő, valamint szövés tevékenységek – napi 6 órában 48 – 50 fő foglalkoztatását szervezzük. A szociális foglalkoztatás intézeti jogviszonyon alapul, így a fejlesztő- felkészítő foglalkoztatásban résztvevőkkel a Kézmű Kht munkaszerződést kötött. A munka-rehabilitációs foglalkoztatásban résztvevőkkel illetve gondnokaikkal az intézmény a megállapodásokat megkötötte.

Az intézmény működésének általános feltételei, a tárgyi, a személyi, a működési, illetve a szakmai feltételek

Az intézmény gazdálkodására 2007. évben is a szigorú takarékoság volt jellemző. A működőképességet, a fűtést, a folyamatos hideg-melegvíz ellátást biztosítani tudtuk. Komoly gondot jelent továbbra is, hogy épületeink erősen lelakottá váltak és valamennyi épület külső – belső felújításra szorul. Az épületek nyílászárói elkorhadtak, nem zárnak megfelelően, így magas a hőveszteség is. A vakolat omladozik, a tetőt fedő cserepek, palák átáznak. A rehabilitációs intézet emeletes épületében a vizes helyiségekből az elektromos hálózatba szivárog a szennyvíz, időnként a biztosítékokat is kivágja. A földembe szivárgó víz a falakat is nedvesen tartja és a földszintre tócsákba csepeg. A rehabilitációs intézet földszintes épületének betegszobája, vizes helyiségeinek padozata megsüllyedt, életveszélyes, használhatatlan. Az idősek otthona kastély épületének elektromos hálózata elavult, túlterhelt, a szobák padozatát borító parketták kikorhadtak.

Az idősek elhelyezésére szolgáló kastély épület kivételével az épületek nem akadálymentesek.

A bútorok, berendezések, felszerelések is cserére, illetve pótlásra szorulnak, bár 2007. évben némi előrelépést tettünk. Így az idősek otthona ebédlőjében az asztalok, székek, a tálalókonyhájában konyhaszekrény, valamint a rehabilitációs intézet társalgóinak berendezése (fotel, dohányzóasztal), illetve a tálalókonyhában konyhaszekrények kicserélésre kerültek. A rehabilitációs intézet mindkét épületében a vizesblokkok kikorhadt ablakait valamint a földszintes épület bejárati ajtaját kicseréltük. A főzőkonyhában rozsdamentes polcokat, új hűtőszekrényeket vásároltunk az élelmiszerek szakosított tárolásához. A húselőkészítőben mosogató medencét, illetve szekrényeket vásároltunk a konyhai eszközök tárolásához, így biztosítva a konyha HACCP rendszernek is megfelelő előírásait. Az idősek otthona több lakószobájának PVC burkolatát kicseréltük. Az idősek osztályára ágyakat, oldalrácsokat, ágyasztalokat vásároltunk. A mosodában a szennyes ruha tárolására szolgáló helyiségek padozatát járólappal burkoltuk le.

2007-ben a fenntartó Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat az intézmény átszervezéséről döntött. A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlése arról határozott a 35/2007. (II. 23.) MÖK határozatában, hogy vizsgálja meg és készítse elő az intézmények átalakítását, intézményünk esetében a HAHUSZO Kht keretében történő működtetést. Ezt követően a 215/2007. (VI.29.) MÖK határozattal 19 álláshely megszüntetéséről döntött. A 2007. október 26-i közgyűlés a 283/2007. (X. 26.) MÖK határozatával elfogadta, hogy a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Idősek Otthona és Értelmi Fogyatékosok Rehabilitációs Intézetét mint költségvetési szervet 2008. február 29. napjával megszünteti. A megszűnő költségvetési szerv feladatainak jövőbeni ellátásáról a megyei közgyűlés 2008. március 01-től a HAHUSZO Kht-val, mint jogutóddal megkötendő együttműködési megállapodás útján gondoskodik.

2007. január 1-én az engedélyezett alkalmazotti létszám 99 fő volt.

Az év folyamán nyugdíjazás, közalkalmazotti jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetése, egészségügyi alkalmatlanság miatti felmentés, illetve elhalálozás miatt 12 főnek szűnt meg a közalkalmazotti jogviszonya.

Az intézmény működéséhez az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet alapján kötelezően előírt szakmai létszám biztosítása miatt 15 fő felvételére került sor. Így 2007-ben 46 fő létszámmozgás történt az intézményben.

A gondozási tervek hatékonysága, eredményessége, összhangja az intézményben folyó ápolási-gondozási munkával

Az intézményben ellátotti jogviszonyban állókról a jogszabály előírásai alapján gondozási tervet vezetünk. Az idősok otthonában ápolási, a rehabilitációs intézetben fejlesztési tervet.

Az ápolási terveket évente, a fejlesztési terveket félévente értékeljük. Az értékelésben kitérünk arra, hogy a korábban kitűzött célokat sikerült-e teljesíteni, az elkövetkezendő időszakban milyen célokat kívánunk elérni, ahhoz milyen módszereket alkalmazzunk. Természetesen a gondozási tervek értékelése team feladat, melybe a mentálhigiénés dolgozókon túl az ápoló, a segítő illetve az ellátott is részt vesz.

A személyre szóló fejlesztési tervek összhangban állnak az intézmény szakmai programjában is megfogalmazott célokkal. (Az ellátottak önállóságának fejlesztése, integrációjuk elősegítése, stb.). A gondozási terveken túl foglalkoztatási tervet készítünk a szociális foglalkoztatásban résztvevőkről, melynek értékelése szintén megtörtént.

Az intézmény szerepe a helyi szociális ellátórendszerben, az ellátotti szükségletek alakulásának ismert tendenciái

Az intézményben a felnőtt korú értelmi fogyatékkal élők ellátása, rehabilitációja fontos szükségletet elégít ki Hajdú-Bihar megyében, mivel sok fiatal a tanköteles kor elérése után kikerül az iskolarendszerű képzésből, annak ellenére, hogy képességei fejleszthetőek. Az intézményi ellátottak cserélődése alacsony, mivel az ellátottak biztonságban érzik magukat, és nem akarják az intézményt elhagyni. Megoldást jelenthet erre a problémára a lakóotthoni elhelyezés, ahol felügyelet mellett, biztonságban, önálló életet tudnak élni.

Ugyanakkor megállapítható, hogy a szociális törvény által előírt rehabilitációs idő nem elegendő az enyhe értelmi fogyatékosok rehabilitációjához, hisz a társadalomba való visszailleszkedésük nehézkes. Egyik oka ennek a védett munkahelyek hiánya, a társadalmi tolerancia alacsony foka.

Pályázatok

2007. évben a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat által benyújtott pályázat alapján az ESZA Kht. intézményünket SZOC-ITKTR-07-B-95 pályázati kóddal nyilvántartásba vett 7.000.000,- Ft kiegészítő támogatásban részesítette. A működést segítő egyszeri támogatás lehetőséget kínált arra, hogy a megszorított költségvetés mellett is az intézmény az ellátottjai számára az alapvető szükségleteket, gyógyszer, fűtés stb. biztosítani tudja. A működési támogatás lehetőséget biztosított, hogy a súlyos fogyatékos ellátottak számára biztonságos környezetet lehessen kialakítani, javításokkal, karbantartási munkák elvégzésével az épület állaga megóvásra kerüljön, és ezzel is biztosítsa a folyamatos ápolást és gondozást.

3. Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Fogyatékosok Otthona Komádi

Az intézménybe történő felvétel gyakorlata, a megkötött megállapodások tartalmi vizsgálata, szakmai szempontú elemzése

A közgyűlés 241/2006. (VI. 30.) MÖK határozata alapján az intézmény feladata 100 fő részben oktatható, képezhető, foglalkoztatható súlyos és középsúlyos értelmi vagy halmozottan fogyatékos személyek gondozása, akik folyamatos ápolást igényelnek.

A szociális törvény 85/C. § (1) bekezdése alapján tiszta profilú intézményként működik, az intézmény kihasználtsága 100%. Az ellátottak rehabilitálására fizikai, fogyatékosági állapotuk miatt nincs lehetőség.

Az ellátottak átlagéletkora 41 év, 82 %-a 50 év alatti, 75%-a férfi, a kórképek alapján 77%-a imbecilis, vagy idióta, tehát súlyos és középsúlyos értelmi fogyatékos. Az ellátottak nagy része (92 fő) önállóan mozog, ugyanakkor önellátásra képtelen, tevékenységeihez segítséget igényel.

2007. decemberében a várakozók száma 27 fő volt. A várakozási idő 2-3 év között van.

A várakozók esetében elmondható, hogy sok esetben – mivel a hozzátartozó az esetleges változásokról az intézményt nem tájékoztatja - az intézménynek nincs tudomása az intézménybe történő elhelyezési igény fennállásáról, így az előgondozás II. szakaszában derül ki, hogy a sorban álló igényt tart-e az elhelyezésre.

Az intézmény feladatainak ellátására vonatkozó szakmai program megvalósulása

Az intézmény szakmai programjának megfelelően látja el feladatait, a szakmai programjában leírtak alapján végzi ápoló-gondozó, és szolgáltató tevékenységét.

Az intézmény működésének általános feltételei, a tárgyi, a személyi, a működési, illetve a szakmai feltételek

Az épület adottságai miatt az intézmény nem felel meg a rendelet előírásainak, mivel a hálózatok zsúfoltak, nincs megfelelő számú vizes blokk, nincs közös helyiség, orvosi rendelő és nem áll rendelkezésre megfelelő helyiség a mentálhigiénés tevékenység végzéséhez, foglalkoztatáshoz. A berendezési, felszerelési tárgyak pótlása folyamatosan történt, a legszükségesebbek pótlására a pénzügyi fedezet rendelkezésre állt.

Az intézmény szakdolgozói létszáma megfelel a rendeletben előírtaknak.. Az intézményben dolgozók szakképzettségi színvonalának emelése érdekében 5 fő folytat főiskolai tanulmányt.

A gondozási tervek hatékonysága, eredményessége, összhangja, az intézményben folyó ápolási-gondozási munkával

Az intézmény szakmai tevékenységét nehezíti az ellátást igénybe vevők egészségi, fogyatékosági összetétele. Az egyéni fejlesztési tervek keretében rehabilitációs fejlesztésre nincs lehetőség.

Ellátottak jellemzői:

Összesen: 97 fő. (2007.december 31-én)

Az ellátottak egészségi állapot szerinti megoszlása

Fennjáró: 92 fő ebből: önellátó: 17 fő, Részlegesen önellátó: 63 fő, Részlegesen mobilizálható: 10 fő, Teljes kiszolgálást igénylő: 17 fő, 24 órás fekvő: 5 fő.

Létszámváltozások

Felvett új ellátottak száma

2006. évben: 3 fő 2007. évben: 2 fő

Távozott ellátottak száma

2006. évben: 3 fő 2007. évben: 5 fő

Távozások oka	2006. évben	2007. évben
elhalálozás:	2 fő	5 fő
más intézménybe költözött:	1 fő	-
családjához tért vissza:	-	-

Az intézmény szakmai tevékenységét úgy szervezi meg, hogy az ellátást igénybe vevők részére önállóságuk biztosítása mellett minden segítséget megadjon ahhoz, hogy az intézményben a lehetőségekhez mérten „otthon” érezzék magukat. A nap 24 órájában biztosítja az intézmény az arra rászorulóknak részére a teljes ellátást-gondozást.

Az ellátottak foglalkoztatása 2007. évben két formában történt: ház körüli tevékenységként (kertészkedés, parkgondozás, takarítás) „A szociális szolgáltatások keretein belül történő rehabilitációs célú foglalkoztatási formák 2005. évi fejlesztése, modellezése” című pályázat keretében végzett foglalkoztatás, melynek során cirokseprű készítést végeztek az otthon lakói. A szociális foglalkoztatás - munka-rehabilitációs foglalkoztatás - keretében, a fenti pályázat folytatásaként az intézmény 25 fő ellátottat cirokseprű készítésére alkalmaz.

2007. évben az ellátottak több kulturális fesztiválon, találkozón, valamint az intézmény által szervezett különböző rendezvényeken vettek részt.

Az intézmény szerepe a helyi szociális ellátórendszerben, az ellátotti szükségletek alakulásának ismert tendenciái

A társadalom még mindig nehezen fogadja el a fogyatékkal élőket, különösen az értelmi fogyatékosokat. Sokan félnek tőlük, és előítélettel vannak irántuk. Ugyanakkor az intézményi elhelyezésre várók száma magas, mivel a család sokszor - a szellemi állapotot kísérő jelenségeként fellépő erőszakosság miatt - nem tudja az ellátást felvállalni. Az ellátottak mentális állapotából, és magatartási zavaraiából is adódik, hogy a berendezési tárgyak cseréjére folyamatosan szükség van.

Pályázatok

A helyi önkormányzatok címzett és céltámogatás rendszeréről szóló módosított 1992. évi LXXXIX. törvény 1. § (1) bekezdése alapján a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat 2005. áprilisban címzett támogatási pályázatot nyújtott be a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Fogyatékosok Otthona, Komádi fejlesztése érdekében, mely programmal a beruházás helye szerint illetékes Komádi település önkormányzatának képviselő-testülete is egyetértett.

A szakminisztérium 970 millió forint összegben támogatta a következő pályázati programot:

A Fogyatékosok Otthonában meglévő ellátási forma további működtetése új létesítmény megvalósításával (Komádi, Fő u. 222. sz. alatt) 187 férőhelyen, amely a beruházással megfelelné a rendeletben előírtaknak. Az intézményi ellátottak száma 87 fővel nőne, így csökkenne a Hajdú-Bihar megye területén élő intézményi elhelyezésre váró súlyos értelmi fogyatékosok száma.

Az új létesítményben 50 fő súlyos, nem foglalkoztatható, állandó ápolást-gondozást igénylő értelmi fogyatékos, 89 fő terápiás munka-rehabilitációba bevonható közép-súlyos értelmi fogyatékos, valamint 48 fő (4 x 12 fő) fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásba bevonható közép és enyhén súlyos fogyatékos rehabilitációs célú lakóotthoni elhelyezésére kerül sor.

A jelenlegi székhely ingatlana (Komádi, Külsőiszap 17.) a későbbiekben intézményen kívüli foglalkoztató kialakítására, illetve újabb lakóotthonok építésére adna lehetőséget.

2007. évben a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat által benyújtott pályázat alapján az ESZA Kht. intézményünket SZOC-ITKTR-07-B-98 pályázati kóddal nyilvántartásba vett 8.000.000,- Ft kiegészítő támogatásban részesítette. A pályázati támogatásnak köszönhetően a karbantartásra biztosított összegből el lehetett végezni az elengedhetetlen karbantartási feladatokat, a folyamatosan szükséges javításokat, valamint a tisztasági festést, mázolást, mely a megfelelő környezet, a higiénés körülmények biztosításához, a fertőzések kialakulásának megelőzése szempontjából elengedhetetlen. Továbbá az épületek állagmegóvásával tiszta és rendezett körülmények biztosítására vált lehetőség az intézmény ellátottai számára.

4. Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Pszichiátriai Betegek és Értelmi Fogyatékosok Otthona Báránd

Az intézmény személyes gondoskodást nyújtó, tartós bentlakásos szakosított intézményi ellátását biztosít pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek és értelmi fogyatékos személyek részére.

Az intézmény két telephellyel működik. A bárándi székhelyen szenvedélybetegek - 90%-ban alkohol betegek - ápolását, gondozását és foglalkoztatását végzik 100 férőhelyen.

A hosszúhátú telephelyen 125 fő felnőtt korú értelmi, halmozottan sérült fogyatékos személy és 35 fő pszichiátriai beteg ápolását, gondozását és foglalkoztatását látják el. Az intézményi ellátásra a várakozók száma magas 65 fő, amelyből 38 fő szenvedélybeteg, 21 fő pszichiátriai beteg, 6 fő értelmi fogyatékos.

Az intézményhez 2007. év folyamán 91 kérelem érkezett be, amelyből 91 esetben történt előgondozás. Az intézményi jogviszony megszűnése 8 esetben történt meg, amelyből 6 esetben haza, illetve 2 esetben más intézményben történt az elhelyezés.

Bárándi székhelyen folyó gondozás értékelése**Az intézménybe történő felvétel gyakorlata, a megkötött megállapodások tartalmi vizsgálata, szakmai szempontú elemzése**

A bárándi székhelyen 100 fő szenvedélybeteg -90%-ban alkohol beteg - gondozása történik. A szenvedélybetegek 77%-a férfi, valamint 88%-a aktív korú, 18 és 65 év közötti. Az szenvedélybeteg ellátottak foglalkoztatásba való bevonása nehézkes, motivációjuk a munkajutalmon keresztül történik.

Az intézmény feladatainak ellátására vonatkozó szakmai program megvalósulása

Az intézmény szakmai programjának megfelelően látja el feladatait, a szakmai programjában leírtak alapján végzi ápoló-gondozó, és szolgáltató tevékenységét.

Az intézmény működésének általános feltételei, a tárgyi, a személyi, a működési, illetve a szakmai feltételek

A bárándi telephelyen a 2004. évi rekonstrukciós beruházás része volt a bútorzat vásárlása így a bútorok állapota megfelelő. Az ellátottak saját bútorzat vásárlásával az egyéni igényüknek megfelelően alakították ki szobájuk berendezését. Az ápolási részleg a feladat ellátásához szükséges kézi eszközökkel rendelkezik. A mosóház berendezései, gépei a rekonstrukcióval teljesen kicserélődtek, a gépek a felmerülő igényeknek megfelelően kerültek megtervezésre. Állapotuk kifogástalan. A konyha épület az érvényes HACCP előírásoknak megfelelően került kialakításra. A gépek állapota jó. Az intézmény higiénés állapotának megtartásához egy padlótisztító gépre, valamint egy nagy teljesítményű porszívóra lenne szükség. Ennek szükségességét indokolja a lecsökkent személyi feltétel.

Az intézmény székhelye 29 fő szakmai létszámmal működik, a székhelyen található épület minden szempontból megfelel a hatályos jogszabályi feltételeknek.

2007 évben új dolgozó felvételére nem került sor. A szakképzettségi arány 100%-os.

Öregségi nyugdíjra egy fő ápoló lett jogosult.

A székhelyen 2007 évben realizálódott csoportos létszámleépítés az alábbi munkaköröket érintette: 3 fő takarító, 1 fő karbantartó, 2 fő gépkocsivezető, 1 fő munkaügyi előadó, 1 fő adminisztrátor, 1 fő fodrász, 1 fő konyhai kisegítő.

A gondozási tervek hatékonysága, eredményessége, összhangja, az intézményben folyó ápolási-gondozási munkával

A székhelyen elhelyezett 100 fő ellátottból, a mentálhigiénés csoport vezetésével munka-rehabilitációs foglalkoztatásban 15 fő vesz részt. A foglalkoztatási terveket folyamatosan frissítik, és az ellátottak aktuális egészségügyi és mentális állapotához igazítják. A munka-rehabilitációs foglalkoztatás keretében az ellátottak növénytermesztési szolgáltatást, takarítást, tisztítást, szennyeződésmentesítést, mosást végeznek. A fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásban 15 fő vesz részt, melynek keretében drótsupaszítást és szőnyegszövést végeznek. Ez a foglalkoztatási forma külső foglalkoztatóval történő szerződés alapján működik.

Orvosi ellátás heti 8 órában, általános és pszichiátriai rendelés keretében történik. Az intézmény 2007-ban is nagy figyelmet fordított az ellátottak egészségi állapotának követésére, állapotváltozás esetén a kivizsgálásokra. A háziorvosi ellátás rendszeres, a szakrendeléseket

nagy számban látogatták az ellátottak. A pszichiátriai szakorvosi rendelés helyben történik, szükség esetén több esetben osztályos felvétel történt.

Hosszúhíti telephelyen folyó gondozás értékelése

Az intézménybe történő felvétel gyakorlata, a megkötött megállapodások tartalmi vizsgálata, szakmai szempontú elemzése

A hosszúhíti telephelyen 35 férőhelyen pszichiátriai betegek és 125 fő felnőtt korú enyhe- és középsúlyos értelmi fogyatékos személy gondozása, ápolása történik. A pszichiátriai betegek 65%-a, míg az értelmi fogyatékkal élők 84%-a aktív korú, 65 év alatti.

A 2007 évben erősödő tendencia, hogy a felvételre várakozók aránya a pszichiátriai betegek arányában jelentősen megnövekedett.

Az intézmény feladatainak ellátására vonatkozó szakmai program megvalósulása

Az intézmény szakmai programjának megfelelően látja el feladatait, a szakmai programjában leírtak alapján végzi ápoló-gondozó, és szolgáltató tevékenységét.

Az intézmény működésének általános feltételei, a tárgyi, a személyi, a működési, illetve a szakmai feltételek

A hosszúhíti telephelyen az ellátottak részére a bútorzat egyrésztől intézményi, másrésztől saját bútorzat vásárlásával megoldott, de állapotukat tekintve cserére, folyamatos javításra szorulnak. Az ápolási részleg a feladat ellátásához szükséges eszközökkel rendelkezik.

A mosóházban a szükséges tárgyi feltételek, gépek biztosítva vannak, műszaki állapotuk, működőképességük biztosítása azonban csak folyamatos karbantartással, javítással lehetséges. A felmerülő igények miatt a géppark teljes cseréje válik szükségessé.

A konyha épület az 1994-es átalakítás alkalmával került berendezésre. Az eltelt 14 év alatt jelentősebb beruházás nem történt, a gépek, berendezési tárgyak elhasználódtak, a jelenleg érvényes HACCP előírásait nem elégítik ki. Folyamatos karbantartást, javítást igényelnek.

A telephely szakmai létszáma a rendelet előírásainak részben megfelel (65 fő). Az intézmény szakképzett dolgozói folyamatosan részt vesznek a szakminisztérium által kötelezővé tett kredit pontos képzéseken, mely hozzájárul a minőségi ellátás biztosításához. A szakkolgozók szakmai képzését tanulmányi szerződés alapján támogatja az intézmény. 2007 évben új dolgozó felvételére nem került sor. A szakképzettségi arány 100%-os.

A telephelyen 2007 évben realizálódott csoportos létszámleépítés az alábbi munkaköröket érintette: 2 fő takarító, 1 betöltetlen karbantartói állás, 2 fő mosodai-, 3 fő konyhai dolgozó.

A gondozási tervek hatékonysága, eredményessége, összhangja, az intézményben folyó ápolási-gondozási munkával

Munka-rehabilitációs foglalkoztatásban - növénytermesztés, mosás, takarítás - 15 fő került bevonásra. A munka-rehabilitáció az intézmény területén történik. A munka-rehabilitációs tervek és az egyéni fejlesztési tervek összehangolása, felülvizsgálata folyamatos.

A fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásban 15 fő vesz részt, melynek keretében drótcsupaszítást

végeznek. Ez a foglalkoztatási forma külső foglalkoztatóval történő szerződés alapján működik.

Orvosi ellátás heti 6 órában, általános és pszichiátriai rendelés keretében történik. Az intézmény 2007-ban is nagy figyelmet fordított az ellátottak egészségi állapotának követésére, állapotváltozás esetén a kivizsgálásokra. A háziorvosi ellátás rendszeres, a szakrendeléseket nagy számban látogatták az ellátottak. A pszichiátriai szakorvosi rendelés helyben történik, szükség esetén több esetben osztályos felvétel történt.

Az intézmény ellátottai a Magyar Speciális Művészeti Műhely szervezésében Országos- és Nemzetközi Kulturális Fesztiválon, Alkotótáborban, valamint az értelmi fogyatékos személyek Színkottás Országos Zenei Táborban is részt vettek. Emellett rendszeresen részt vesznek és fellépnek a környező települések integrált programjain.

Az intézmény szerepe a helyi szociális ellátórendszerben, az ellátotti szükségletek alakulásának ismert tendenciái

Az intézmény székhelyén egyre nagyobb számban vannak jelen az alkohol- és drogproblémákkal küzdő ellátottak. Az intézményt olyan kliensek is felkeresik, akik rehabilitációban szeretnének részt venni. Nagyon kevés a szenvedélybetegek rehabilitációját biztosító intézmény. Az intézmény egyik szakmai lehetősége a rehabilitáció felé való nyitás.

Debrecen, 2007. május 4.

a 149/2008. (V. 30.) MÖK határozat 2. számú melléklete

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlése által alapított szociális ellátást nyújtó közhasznú társaságok szakmai beszámolója

1. DERMÁK Derecskei Mentálhigiénés és Ápolási Központ Közhasznú Társaság

A DERMÁK Kht. jogelődjét a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat alapította Derecskén, és 1949 óta lát el szociális tevékenységet, bentlakásos intézményi formában. Közhasznú társaságként 1998. január 01. óta működik, mai profilja folyamatosan alakult ki.

A közhasznú társaság derecskei székhelyű *Szakosított Ellátást Végző Központjának* fő tevékenységi köre szociális ellátás elhelyezéssel, ennek keretében összesen 160 fő pszichiátriai beteg és értelmi fogyatékos személy bentlakásos intézményi ellátását végzi székhelyén (*Sas u. 1.*) és 2 telephelyén (*Morgó tanya 1., Tulipán u. 18.*), az alábbi ellátási formák szerint:

- *Értelmi fogyatékosok rehabilitációs részlege*
- *Értelmi fogyatékosok ápoló-gondozó részlege*
- *Pszichiátriai betegek rehabilitációs részlege*
- *Pszichiátriai betegek ápoló-gondozó részlege*
- *Pszichiátriai betegek rehabilitációs lakóotthoni ellátása*
- *Emelt szintű ellátás*

Az intézmény célja, hogy biztosítsa az ellátást igénybe vevő felnőtt korú, cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alatt állók részére – az alkotmányos és emberi jogokat tiszteletben tartva – a teljes körű ápolást, gondozást. A szolgáltatásokat a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben a továbbiakban: Szociális törvény, illetve annak végrehajtási rendeleteiben, valamint a szakmai követelményeknek megfelelő módon végezzük, a szociális munka eszköztrendszerét használva, és együttműködve a szociális, egészségügyi, valamint közigazgatási rendszerekkel.

Az intézmény biztosítja az ellátottak korának, egészségi állapotának megfelelő fizikai és egészségügyi ellátását, pszichés gondozását, ha lehetséges, hasznos és célszerű foglalkoztatását, habilitációját és intézményi szintű rehabilitációját a Szociális törvény alapján.

2004 óta folyamatosan építi a Kht vezetése a kistérségi *Szociális Szolgáltató és Információs Központot* Derecskén. A Derecske Város Önkormányzatával kötött ellátási szerződés keretében az intézmény átvállalta a helyi önkormányzattól a szociális alapellátás jelentős részét.

A szolgáltató központ tevékenységi köre:

- 1.) ÉTKEZTETÉS: *max. 100 fő részére biztosítjuk Derecskén, igény szerint.*
- 2.) HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS *keretében 30 főt látunk el a városban.*
- 3.) JELZŐRENDSZERES HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS: *kistérségi társulás keretében 63 fő részére biztosítjuk, 9 megyei településen.*
- 4.) TÁMOGATÓ SZOLGÁLTATÁS: *Derecske, Konyár, Sáránd és Mikepércs közigazgatási területén működtetünk személyi segítő, tanácsadási és információs, valamint szállító szolgálatot, igény szerint.*

5.) KÖZÖSSÉGI PSZICHIÁTRIAI ELLÁTÁS: *kistérségi szinten, igény szerint történik az ellátás.*

6.) FOGYATÉKOS SZEMÉLYEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA: *Derecskén és körzetében 20 fő részére biztosított.*

7.) PSZICHIÁTRIAI BETEGEK NAPPALI INTÉZMÉNYE: *Derecske, Konyár, Sáránd, Mikepércs területén 10 fő részére.*

8.) IDŐSEK KLUBJA: *30 fő derecskei lakos részére.*

A Kht közhasznú tevékenységi körei a következők:

- Ⓜ Szociális ellátás elhelyezéssel
- Ⓜ Szociális ellátás elhelyezés nélkül:
 - Támogató szolgáltatás
 - Szociális információs szolgáltatás
 - Pszichiátriai betegek nappali intézménye
 - Közösségi pszichiátriai gondozás
 - Fogyatékosok nappali intézménye
 - Házi segítségnyújtás
 - Idősek klubja
 - Szociális étkeztetés Derecske Város Önkormányzattal kötött megállapodás alapján
 - Jelzőrendszeres házigondozás koordinálása, szervezése, összefogása Derecske város és társközségei területén
- Ⓜ Hajdú-Bihar Megyei Esélyek Háza Debrecenben

A Kht szociális tevékenysége 2007 évben kibővült.

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlése 165/2007 (VI.22.) MÖK határozatában a hajdúszoboszlói HAJDÚÁPO Humán Szolgáltató és Ápolási Otthon Kht fenntartását a Dermák Kht-ra bízta. Az intézmény 2007. július 20-án olvadt be a Dermák Kht-ba, hivatalosan 2007. december 7-én jegyezte be a Dermák Kht fióktelephelyeként a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság, mint Cégbíróság. Az intézmény számára az új fenntartó ismételt ideiglenes működési engedélyt kért és kapott az Észak-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatalától. Az intézmény új neve **Dermák Kht Idősek Otthona és Módszertani Intézménye** lett. Tevékenységi köre nem változott, 210 férőhelyen időseket, 30 férőhelyen pszichiátriai betegeket lát el.

A Kht ügyvezető igazgatójának személyében is változás történt 2007. április 01-től. Az új vezető fenntartásában működő intézmények szervezete, működése átgondolásra került, ezért bizonyos szervezeti átalakítás ment végbe. A derecskei intézmények élére új vezetők lettek kinevezve, és a költségcsökkentő gazdálkodási szempontok alapján munkaköri átalakítások történtek.

A KHT INTÉZMÉNYEI 2007. ÉVI MUNKÁJÁNAK SZAKMAI BESZÁMOLÓJA**Szakosított Ellátást Végző Központ, Derecske**

A Szakosított Ellátást Végző Központ integrált bentlakásos szociális szolgáltatást nyújt székhelyén és telephelyein.

Az intézmény *Sas u 1. szám* alatti székhelyén, 60 férőhelyen pszichiátriai betegek, valamint fogyatékos személyek ápolása-gondozása, illetve rehabilitációja történik, az alábbi megoszlás szerint:

- 29 fő értelmi fogyatékos rehabilitációja
- 23 fő értelmi fogyatékos ápolása-gondozása
- 3 fő pszichiátriai beteg rehabilitációja
- 5 fő pszichiátriai beteg ápolása-gondozása

A 60 férőhelyből 10 férőhelyen emelt szintű elhelyezést biztosít az intézmény.

Az intézmény székhelye végleges működési engedéllyel rendelkezik, az ellátási területe országos.

Az intézmény *Morgó tanya 1 szám* alatti telephelye 92 férőhelyen pszichiátriai betegek, valamint fogyatékos személyek ápolása-gondozása, illetve rehabilitációja történik, az alábbi megoszlás szerint:

- 40 férőhelyen fogyatékosok ápolása-gondozása
- 45 férőhelyen pszichiátriai betegek ápolása-gondozása
- 7 férőhelyen pszichiátriai betegek rehabilitációja.

Ellátási területe országos, a telephely végleges működési engedéllyel rendelkezik.

Az intézmény *Tulipán utca 18 szám* alatti telephelyén 8 férőhelyes pszichiátriai betegek rehabilitációs lakóotthona működik.

Ellátási területe Hajdú-Bihar megye. A lakóotthon ideiglenes működési engedéllyel rendelkezik (2012. december 31.), mivel az akadálymentes közlekedés nem biztosított a kétszintes családi házban (nincs lift, lépcsőjáró).

Az intézmény tárgyi feltételei:

Az intézmény *Sas utcai székhelyén* az ellátottak 2 ágyas szobákban vannak elhelyezve, melyhez önálló fürdőszoba és előtér tartozik. A 2 ágyas lakószobák száma 27. Egy különálló épületben 2 db. 3 ágyas lakószoba, étkező és vizesblokk található. A jogszabályban előírt közösségi helyiségek (elkülönítő, betegszoba, vendégszoba, teakonyha, fejlesztő szoba, könyvtár, torna szoba, látogató szoba, orvosi szoba, nővérszoba, ebédlő, imaterem) biztosítottak. Az új épület belső falai penészesek, valamint a fürdőszobák szigetelése nem megfelelő.

A *Morgó tanyai telephelyen* két különálló épületben történik az ellátottak elhelyezése. A lakószobák 1-2-4-5 ágyasak (az 5 ágyas szobák átalakítása folyamatban van).

Épületenként biztosított 10 ellátottra a vizesblokk, étkező, közösségi helyiség, nővérszoba, kezelő, betegszoba. Mindkét épület külső és belső felújításra szorul.

A *lakóotthonban* az ellátottak 4 db. kétágyas szobában vannak elhelyezve. A 8 lakó számára szintenként egy-egy fürdőszoba, közösségi helyiség, étkező, konyha van kialakítva.

Valamennyi intézményi épület központi fűtéses, a melegvíz szolgáltatás folyamatos. A Kht 500 adagos konyhát működtet, az étkezés megfelelő számban és a dietetikai előírások betartásával biztosított.

A textíliák és a ruhaneműk mosása, vasalása a Kht mosodájában történik. Az épület az ÁNTSZ előírásának csak részben felel meg (felújítása folyamatban van).

Az ellátottak elsősorban saját ruhaneműiket használják, amennyiben nem rendelkeznek megfelelő mennyiséggel, azt az intézmény pótolja.

Az ellátottakra vonatkozó adatok, változások:

Az intézmény férőhely kihasználtsága 100%-os volt 2007-ben is.

Összesen 7 ellátottunk hunyt el az intézményben. Intézményi jogviszonya 2 főnek szűnt meg gondnokaik kérésére, 1 fő más intézménybe került áthelyezésre.

Intézményi elhelyezés határozatlan időre 9 fő esetében, határozott időre 8 fő esetében történt.

3 fő ellátottunk beköltözése után gondnokság alá helyezésük megtörtént.

Az elhelyezésre várakozók száma 2007-ben 75 fő volt (ebből 48 fő értelmi fogyatékos, 27 fő pszichiátriai beteg), soron kívüli elhelyezésre 31 fő várakozik.

2007-ben került sor a lakóotthonban élők 5 éves felülvizsgálatára. A bizottság megállapította, hogy az ellátottak önálló életvitelére vonatkozó képességeinek, készségeinek fejlesztése a jövőben is segítséget igényel. A lakóotthonban történő további ellátásukat 2010. október 1-ig meghosszabbították. A 8 ellátott elhelyezésre vonatkozó megállapodása ennek megfelelően módosításra került.

Az intézmény szakmai létszáma:

Az intézmény élén 2007 augusztusában vezetőváltás történt. Az intézményvezető a szakmai létszám jogszabályi előírásoknak megfelelő átalakítását elvégezte, az alábbiak szerint:

☉ Intézményvezető	1 fő
☉ Intézményvezető ápoló	1 fő
☉ Osztályvezető ápoló	2 fő
☉ Ápoló, szociális gondozó	32 fő
☉ Szociális és mentálhigiénés munkatárs	4 fő
☉ Foglalkoztatás szervező	3 fő
☉ Vezető pedagógus	1 fő
☉ Fejlesztő pedagógus	4 fő
☉ Szabadidő szervező	2 fő
☉ Mozgásterapeuta	1 fő
☉ Munkavezető	1 fő
☉ Szociális ügyintéző	1 fő
☉ Szociális segítő	2 fő
☉ Foglalkoztatás koordinátor	1 fő

2007-ben felvételre került 1 fő intézményvezető ápoló, 2 fő fejlesztő pedagógus, 1 fő szabadidő szervező, 1 fő gyógytornász, és 1 fő foglalkoztatás koordinátor. Mozgásterapeuta munkakörbe szükséges még 1 főt alkalmazni.

Az intézményi orvos megbízásos szerződés alapján heti 12 órában, a pszichiáter heti 3 órában, a pszichológus havi 8 órában végzi az egészségügyi ellátást.

A szakdolgozók továbbképzése 2007-ben is sikeresen zajlott, melyet részben pályázaton erre a célra nyert támogatásból finanszíroztunk. A sikeres záróvizsgák eredményeként szakképzetlen dolgozónk már nincsen, és a felsőfokú szociális képzésben részesülő munkatársak is folytatták tanulmányaikat.

Az intézmény által nyújtott szolgáltatások:

Az intézmény székhelyén és telephelyein külön-külön szakmai program, házirend készült, valamint szintén telephelyenként érdekképviselési fórumok alakultak.

Az intézmény alapfeladataihoz tartozó szolgáltatások részletesen leírásra kerültek a házirendekben.

Az intézményben az *ápolási-gondozási, rehabilitációs és fejlesztési feladatok* végzése a szakmai programban leírtak alapján történik. Az 1/2000 (I.7) SzCsM rendeletben meghatározottak szerint elkészültek az egyéni gondozási, rehabilitációs és fejlesztési tervek, melyek egyénre szabottan határozzák meg az ellátásban részesülő állapotának megfelelő feladatokat és azok megvalósításának módszereit. Az egyéni gondozási terveket a munkacsoport évente, a fejlesztési és a rehabilitációs terveket félévente értékeli, és szükség esetén módosítja az ellátást végző team.

Az egyéni fejlesztési tervek az elmúlt évben is meghatározták az *egyéni és kiscsoportos foglalkozások* rendjét, mely alkalmas a lakók mindennapjainak strukturálására, ezáltal próbálunk állandóságot, ennek eredményeként biztonságot nyújtani az itt élőknek.

Megvalósítottuk az intézményi jogviszonyban állók intézményen belüli foglalkoztatását. Az ellátott meglévő képességeire építve, korának, fizikai és mentális állapotának megfelelően munka-rehabilitációs vagy fejlesztő-felkészítő foglalkoztatást biztosítunk.

Az intézményen belüli foglalkoztatási formák:

a) *szocioterápiás foglalkoztatás*, melynek keretében a munka mellett helyet kap a kreatív, művészeti és játékterápia is. A foglalkoztatás időtartama napi 2-3 óra, a résztvevők száma telephelyenként 10-15 fő.

b) *munka-rehabilitációs foglalkoztatás*, amely a cselekvőképességet kizáró gondnokság alatt álló ellátottak számára is biztosít hasznos foglalkoztatást. A munka-rehabilitáció keretében foglalkoztatott ellátott/gondnoka az intézményvezetővel megállapodást köt, melyben rögzítésre kerül a munkavégzés feltétele.

Munka-rehabilitációban végzett tevékenységek: parkgondozás, mosodai munka, konyhai kisegítő munka, háztartási kerámiagyártás, takarítás, kerti munka, műanyag csomagolóeszköz gyártás, szövés. Ezek a tevékenységek 37 lakónak nyújtanak hasznos elfoglaltságot. A foglalkoztatás időtartama napi 4 óra, heti 20 óra.

c) *fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás* az ellátott és az intézmény, illetve az intézménnyel a foglalkoztatásra megállapodást kötő KÉZMŰ KHT Winner Gyáregysége között jött létre.

12 ellátottunk rendelkezik ily módon munkaszerződéssel, amely határozott idejű (1év). Foglalkoztatásuk napi időtartama 6 óra.

A fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás keretében végzett tevékenységek: portaszolgálat, mosodai munka, takarítás, háztartási kerámiagyártás, festés, parkgondozás, műanyag csomagolóeszköz, valamint szőnyeggyártás.

A KÉZMŰ KHT foglalkoztatása keretében végzett tevékenységek: konfekcionált textíliák varrása, táskafélék gyártása, műanyag csomagolóeszközök gyártása, fém visszanyerése hulladékból (drótnyúzás).

Szabadidős tevékenységek:

Lakóink számára a munka mellett többféle szabadidős programot is szerveztünk az elmúlt évben.

Megrendezésre kerültek a hagyományos ünnepek: farsang, nőnap, anyák napja, húsvét, szüreti mulatság, mikulásünnepség, karácsonyi ünnepség, hozzátartozók találkozója.

Az ellátottak közül többen részt vettek a regionális kulturális fesztiválon (pályázati támogatás révén), a Magyar Speciális Olimpiai Szövetség sportrendezvényein, meghívást kaptak a tépei Fogyatékosok és Pszichiátriai Betegek Otthona rendezvényére, az Esélyek Háza által szervezett megyei Esély Estre, az Értelmi Fogyatékosokért Szülői Egyesület „Ki mire képes?” vetélkedőjére, valamint a helyi idősök klubja szüreti műsorára.

1-1 napos fürdőzésen vett részt 67 lakó a kabai strandon.

Szeptember 12-én 5 ellátottunk vett át Budapesten miniszteri oklevelet a Helsinkiben labdarúgásban elért első helyezésükért.

Szeptembertől-februárig lakóink lehetőséget kaptak a helyi Művelődési Házban 5 színházi előadás megtekintésére.

Mindemellett vallásukat szabadon gyakorolhatják, istentiszteletet rendszeresen tart a református lelkipásztor az erre kialakított imateremben.

Az intézmény kapcsolatai:

Az intézmény kiterjedt kapcsolatokkal rendelkezik a megyében, és az ország egész területén működő szociális intézményekkel, alapítványokkal, az ÉFOÉSZ-szal, a Magyar Speciális Olimpia Szövetséggel, a Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesülettel, a helyi és megyei önkormányzattal, alapítványokkal, egyesületekkel.

A Megyei Önkormányzat Sport Bizottsága által kiírt projektekre sikeresen pályáztunk, és az elnyert támogatásból sporteszközöket vásároltunk.

Összességében elmondható, hogy a 2007-es év a változás, a megújulás éve volt intézményünkben, reméljük, hogy a változások pozitív eredményeket hoznak a jövőben is az intézmény egészére nézve is, valamint az intézményben élő ellátottak és az itt dolgozó munkatársak életében egyaránt.

Az elkövetkezendőkben mindenképpen szeretnénk megvalósítani az akadálymentesítést a Morgó tanyai régi épületben, és tárgyalásban vagyunk a szakminisztériummal a lakóotthonunk akadálymentesítése tárgyában is. A szűkös anyagi források miatt pályázati úton próbálunk fejlesztéseket eszközölni, reméljük sikerrel.

Szociális Szolgáltató és Információs Központ, Derecske

A Központ célja a szociális alapszolgáltatás biztosítása a Derecskén és a Derecske-Létavértes Kistérségben élő lakosság számára oly módon, hogy a kistelepüléseken élők szociális biztonságát növelve a szolgáltatások elérhetőek legyenek a saját lakókörnyezetükben.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik.

A szociális alapellátás nyújtásáról az intézményvezető a benyújtott kérelem és az egyszerűsített előgondozás alapján határoz. A szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás esetében a hatáskört Derecske város polgármestere gyakorolta 2007. december 31-ig.

Az ellátást igénybevevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatásokat nyújtunk, közösségi programokat szervezünk.

A szolgáltatások típusai:

- ☉ Idősek nappali ellátása
- ☉ Fogyatékosok nappali ellátása
- ☉ Pszichiátriai betegek nappali ellátása
- ☉ Házi segítségnyújtás
- ☉ Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- ☉ Szociális étkeztetés
- ☉ Községi pszichiátriai ellátás
- ☉ Támogató szolgáltatás

Az idősek és a pszichiátriai betegek nappali ellátása egy épületben történik a Köztársaság utcán, míg az értelmi fogyatékosok nappali ellátása a Morgó tanyán folyik. A három nappali intézmény között szoros a kapcsolat. A pszichiátriai betegek és az idősek együtt vesznek részt a különböző szabadidős foglalkozásokon, programokon, melynek pozitív hatását tapasztaljuk az ellátásban. A fogyatékosok nappali intézményének ellátottjai rendszeresen készülnek kis műsorral az Idősek Klubjába az éppen aktuális rendezvényekre, ünnepekre. A klubban szintén sokrétű tevékenység folyik. Fontos szerepet kap a hagyományőrzés és az ünnepek rendszeres megtartása. Az idősek és pszichiátriai betegek állapotának szinten tartására, adott esetben fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektetünk különböző társas- és memóriajátékokkal, keresztrejtvényfejtéssel, kreatív feladatokkal. Az egészségügyi ellátás ugyancsak az alapvető feladatok közé tartozik. Folyamatos lehetőség és igény van a vérnyomás- és vércukorszint mérésre, a gyógyszerekkel, betegségekkel kapcsolatosan adott tájékoztatásra és a - egy pályázaton nyert - masszírozó fotel használatára. Lehetőséget biztosítunk a kikapcsolódásra is, igény szerint kisebb kirándulásokat, strandolást, társintézmény-látogatást szervezünk.

A Morgó tanyán, a *fogyatékosok nappali intézményének* csoportja életében a fejlesztő foglalkozásokon kívül nagy szerepet játszik a szabadidő hasznos eltöltése. Az elmúlt évben jó hangulatban teltek el a közösen megünnepelt névnapok. Eljutottak Kabára is a strandra, ahová az idősebbek kerékpárral érkeztek. Ellátogattunk a debreceni állatkertbe, ahol az érdeklődők új élményeket, ismereteket szereztek. A Keleti-főcsatormánál jól sikerült a szalonnasütés. A tavalyi év fénypontja volt a Tahitótfaluba szervezett 4 napos kirándulás, ahol hajókázáson, hegymászáson, fürdözésen, szalonnasütésen vettek részt a fiatalok. Ez a kirándulás olyan jól sikerült, hogy 2008-ban is szeretnénk több napra eljutni a csoporttal. Mindezek a szabadidős programok lehetőséget biztosítanak arra, hogy a csoport tagjai jobban megismerjék és elfogadják egymást, ezzel is erősítve a csoportkohéziót.

A nappali intézményekben folyó munka minden igényt kielégít, a kollegális kapcsolatok kifogástalanul működnek.

A *házi segítségnyújtás és a támogató szolgáltatás* ugyanazon alapokra épül. Fő céljuk a testi – lelki egészség megőrzése, a gondozott otthonában történő ápolás-gondozás. A gondozási terv eredményessége abban mérhető le, hogy az ellátottak igen kis része kerül kórházba, mivel az otthonukban szakszerű egészségügyi ellátást vehetnek igénybe. A házi segítségnyújtás és a támogató szolgáltatás által gondozott idős személyek lehetőség szerint részt vesznek a nappali intézmény által megrendezett ünnepségeken. A klubba történő szállításuk a támogató

szolgáltatás gépkocsijának segítségével történik. Elmondható, hogy ezeken a területeken is megfelelő az együttműködés, a kollégák segítik egymás munkáját.

A gondozónők nagyfokú igénybevételének következménye lehet a kiégés, amelyet a rendszeres időközönként tartott szupervízió segítségével kívánunk megelőzni.

A *közösségi pszichiátriai ellátás* esetében a társadalomba való visszaintegráláson van a fő hangsúly, melyet a gondozási tervben rögzítünk. A pszichiátriai ellátottak mentális betegségüknél fogva kirekesztve érzik magukat a társadalomból, a módszerek ezt hivatottak enyhíteni, megszüntetni. A problémaelemzés, a problémamegoldó stratégiák fejlesztése, a készségfejlesztés és a pszicho-szociális rehabilitáció mind ezt a célt szolgálják.

A közösségi pszichiátriai ellátás és a pszichiátriai betegek nappali ellátása egymásra épülő szolgáltatások. Közös, együttműködve, differenciált módszerekkel hatékonyabban, célravezető megoldásokkal tudjuk orvosolni az ellátottak problémáit. Nem utolsó sorban /főleg kisebb településeken/ az „átlagemberek” pszichiátriai betegekkel szemben tanúsított stigmatizálását is igyekszünk csökkenteni azáltal, hogy a programok nyitottak, szeretettel várjuk és invitáljuk a laikus közönséget.

A *jelzőrendszeres házi segítségnyújtás* kistérségi társulás keretében működik összesen 63 fő részére, Derecske (16 fő), Tépe (4 fő), Konyár (6 fő), Sáránd (10 fő), Mikepércs (7 fő), Létavértes (5 fő), Álmosd (5 fő), Bagamér (5 fő) és Kokad (5 fő) településeken.

A szolgáltatás szakmai központja a Szociális Szolgáltató és Információs Központ Derecskén.

A szolgáltatás célja a saját otthonában élő, de egészségi állapota miatt segítségre szoruló idősök, fogyatékos személyek, tartósan betegek biztonságának erősítése, a szükséges segítségnyújtás minél gyorsabb biztosítása a súlyosabb helyzetek megelőzése érdekében. Feladata az ellátást igénybevevők biztonságos életvitel feltételeinek fenntartása, riasztás esetén a segítségkérés okának feltárása és a probléma megoldására a szükséges intézkedések megtétele.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás folyamatos készenléti rendszerben működik a kilenc településen. A Hajdúszoboszlón működő diszpécser központ segélyhívás esetén értesíti az adott településen készenléti állapotban lévő dolgozót, aki a helyszínre érkezése után a probléma megoldása érdekében megteszi a szükséges intézkedéseket.

A *szociális étkeztetés* célja a napi egyszeri meleg étel biztosítása Derecske város mindazon lakosainak, akik étkezésükről más módon nem képesek gondoskodni.

Derecske Város Önkormányzata Képviselő-testületének 10/2007. (III.2.) számú rendelete alapján az étkeztetést az önkormányzat az Szt. 62.§ (1) bekezdésében meghatározott rászoruló részére napi egyszeri meleg étkeztetést biztosít, amennyiben családjában az egy főre jutó jövedelem a nyugdíjminimum 200%-át, egyedül élő esetén 250%-át nem éri el és ellátása más módon nem biztosított.

Az ellátottak száma 40 fő volt 2007. december 31-én.

Az étel elkészítése a DERMÁK Kht. konyháján történik. Az étel rozsdamentes ételhordóban kerül kiszállításra, az erre kijelölt gépkocsival az ellátott lakására. Az ételhordó fertőtlenítő mosogatása az intézmény erre kijelölt helyén történik. Ha az étkezésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a háziorvos javaslatára az ellátást igénybevevő részére diétás étkeztetést biztosítunk.

Az ebéd biztosítása munkanapokon történik, igény esetén munkaszüneti és pihenőnapon is.

Az étkezésről igénybevételi naplót vezetünk. Az ételek elkészítésénél figyelembe vesszük az élelmiszer-nyersanyagok energia- és tápanyagtartalmának előírásait.

A tevékenységek értékelése:

A DERMÁK Kht Szociális Szolgáltató és Információs Központja az alapellátás nyolc területén biztosítja a megfelelő szolgáltatást.

Az ellátások mindegyike átjárható. Az ügyfelek a számukra megfelelő szolgáltatást vehetik igénybe, ezzel komplex ellátást biztosítunk a derecskei lakosok és a kistérségben élők számára.

Egyik elsődleges célunk az ellátottak otthonában történő ápolása-gondozása, természetes erőforrásaik megtartása lelki és érzelmi stabilitásuk megőrzése érdekében. Amennyiben mégsem bizonyul elegendőnek az otthoni gondozás, a DERMÁK Kht szakosított ellátásának keretein belül lehetőség van bentlakásos intézményi elhelyezésre.

A házi segítségnyújtás és a támogató szolgáltatás igénybevételeért a rászorulóknak általában a legvégső esetben fordulnak felénk segítségért szűkös anyagi helyzetük miatt, a térítési díj kifizetése ugyanis a legtöbb esetben problémát jelent. Ennek ellenére elmondhatjuk, hogy nagy igény mutatkozik a szolgáltatásokra.

A nappali ellátásoknál a működési engedélyben meghatározott létszám a mérvadó, a szükségletek e szerint alakulnak.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás fejlesztésre szorul, nagyszámú kérelem van beadva a településekről. Ezeket az igényeket nem tudjuk kielégíteni, mert befogadási nyilatkozat szükséges a szakminisztériumtól, illetve nincs megfelelő pályázati kiírás a készülékek beszerzésére.

A szociális étkeztetés terén az a tendencia figyelhető meg, hogy egyre nagyobb az a réteg, amely csak így tud elfogadható áron naponta egyszeri meleg ételhez jutni.

A gondozási tervek eredményessége:

Az alapellátáson belül a következő területeken készül gondozási terv:

- Idősek nappali ellátása
- Pszichiátriai betegek nappali ellátása
- Fogyatékos személyek nappali ellátása
- Házi segítségnyújtás
- Közösségi pszichiátriai ellátás
- Támogató szolgáltatás

Az egyéni gondozási terv tartalmazza a gondozási feladatokat, a gondozási célokat, a módszereket, a teljesítés idejét és az eredményt (értékelés) a fizikai ellátás, az egészségügyi ellátás, a mentális gondozás, a foglalkoztatás, illetve a szociális ügyintézés, érdekvédelem terén.

Az egyéni gondozási terv a klienssel közösen készül el, amelyet állapotfelmérés előz meg. Az állapotfelmérés az önellátási képesség, a mentális állapot és a szabadidő eltöltésének vizsgálatára tér ki.

A gondozási terv tartalmazza a kliens személyes céljait (hosszú- és rövid távú célok), a célokat akadályozó problémákat, feladatokat a kitűzött célok eléréséhez, valamint a megállapodást.

A gondozási terv áttekintésének időpontja területtől függően 3 havonta, félévente vagy évente, krízis esetén pedig azonnal történik.

Összegezve a fentieket, elmondható, hogy a DERMÁK Kht megalapozza azt az egyre kiterjedtebb szociális ellátást, mely a bentlakásos intézményi ellátáson túl, Derecske város és a környező települések színvonalas szociális ellátását is felvállalja, ezzel kialakítva a kistérségi szociális ellátás új modelljét.

Dermák Kht Idősek Otthona és Módszertani Intézménye, Hajdúszoboszló

Az intézmény történeti bevezetője

Az intézmény 1974-ben kezdte meg működését 125 férőhellyel. 1980-ban 75 férőhellyel, majd 1994-ben a 40 férőhelyes ebesi telephely átadásával az intézmény férőhelyeinek száma 240 főre bővült. Később a jogszabályi változások és követelmények miatt szakmailag indokoltta vált az ebesi telephely megszüntetése, melyre 2005-ben került sor. Az ott élő lakók az intézmény székhelyén, Hajdúszoboszlón kaptak elhelyezést.

2006. június 30-án a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlésének határozata alapján a megyei fenntartású intézmény megszűnt, és közhasznú társaságként, HAJDÚÁPO Kht. néven működött tovább.

2007. július 20-án a HAJDÚÁPO Kht. beolvadt a DERMÁK Derecskei Mentálhigiénés Ápolási Központ Közhasznú Társaságba, így utóbbi Kht lett az intézmény fenntartója.

Az intézmény új neve DERMÁK Kht. Idősek Otthona és Módszertani Intézménye lett.

Az intézmény feladatára vonatkozó információk

Az intézmény vegyes profilú, mely 210 férőhelyen idősök ellátását, 30 férőhelyen pszichiátriai betegek ellátást biztosítja.

Az intézmény alaptevékenysége: nyugdíjkorhatárt betöltött időskorúak ápolása, gondozása, teljes körű ellátása, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel.

Az intézmény által biztosított szolgáltatások: napi háromszori étkezés igény esetén diétás étrend, egészségügyi ellátás, ápolás-gondozás, foglalkoztatások és szabadidős programok szervezése.

Az ellátottak kor és nem szerinti megoszlása 2007. december 31-én:

Életkor	Férfi	Nő	Összesen
0-39	1	2	3
40-59	29	15	44
60-64	13	12	25
65-69	14	9	23
70-74	16	29	45
75-79	11	23	34
80 év és idősebb	14	45	59
Összesen	98	135	233 fő

Az ellátottak 42 %-a férfi, 58 %-a nő, 31%-a 65 évesnél fiatalabb, 40 %-a 79 évesnél idősebb. A fiatalabb korosztályban 60 év alatt, a férfiak aránya magasabb, 64%, míg az idősebb korosztályban drasztikusan csökken a nőkéhez képest, 60 év fölött 36 %.

A generációs különbségek miatt egyre több probléma merül fel az ellátás során, ugyanakkor az utóbbi években egyre idősebb korban kerülnek be az ellátottak.

Egészségügyi ellátás

Az intézmény megbízási szerződéssel 1 fő belgyógyász szakorvost alkalmaz hétfőtől péntekig, napi két órában. Az intézmény orvosa havi rendszerességgel vizitet tart a főápoló és az osztályvezető jelenlétében.

Havonta 2 alkalommal pszichiáter szakorvos vizitel. Feladata a demencia kórképben szenvedő beteg rendszeres vizsgálata, valamint minden ellátott részére havonta egy alkalommal pszichiátriai szakrendelés biztosítása.

2 fő gyógymasszőrt foglalkoztatunk. A lakóink örömmel fogadták az orvosokat és a gyógymasszőröket, akik az intézményben- így kikerülve a szakrendelők zsúfoltságát - szakmai munkájukkal hozzájárulnak az ellátottak magasabb színvonalú egészségügyi ellátásához.

Mentálhigiénés tevékenység:

A szakmai feladatok ellátása a szakmai programban meghatározott tematika szerint valósul meg.

A mentálhigiénés csoport feladatkörébe tartozik mindazon tevékenységek szervezése és irányítása, melyek nem kötődnek szorosan az egészségügyi ellátáshoz.

Fő munkaterületeink a pszichés gondozás és a foglalkoztatás – ezen belül – az ellátást kérők előgondozása, az új ellátottak beilleszkedésének segítése, családi kapcsolatok ápolása, egyéni problémák megoldásához adott támasz, stb.

A csoport feladata az új ellátott támogatása a beilleszkedésben, a kapcsolattartás a hozzátartozókkal, a megfelelő tájékoztatás, információ biztosítása, valamint fokozott odafordulás, érzelmi támasz biztosítása, a befogadási időszakában. Ezen időszakon belül készítjük el személyre szólóan az egyéni gondozási tervet team munkában, amely minden esetben kiegészül anamnézissel, szükség esetén MMSE (Mini Mental State) teszttel.

A mentálhigiénés munkatárs (szociális ügyintéző) biztosítja ellátottaink számára az egyedi szociális problémákban való támogatást és ügyintézkést (dokumentumok beszerzése, társadalombiztosítási ellátások, hagyatékok ügyintézése, temetéssel kapcsolatos ügyintézés, kórházban lévő ellátottak látogatása, nem önellátó otthonlakóink részére heti rendszerességgel bevásárol stb.)

A pszichés gondozás során elsődleges feladatunk a megfelelő bánásmód biztosítása, az egyén kapcsolatainak támogatása, a környezeti ártalmak megelőzése és szükség esetén a mentális irányítás.

Módszereink:

1. egyéni beszélgetések (esetkezelés, konfliktuskezelés)
2. szobacsoportok
3. kiscsoportos foglalkozások (pl. demens időseink részére)
4. csoportos megbeszélések
5. lakógyűlés (intézményi szinten)

Az intézmény valamennyi dolgozója a jövőben is törekszik az ellátottak érdekeit és szükségleteit figyelembe véve a szakmai munka javítására, az emberi méltóság tiszteletére, és az egyénre szabott bánásmód megvalósítására.

Az ellátottak szociális intézményen belüli foglalkoztatása:

A foglalkoztatáson belül a fizikai jellegű tevékenység az előző évekhez hasonlóan háttérbe szorul, s többnyire az intézményen belül történő „házkörüli” tevékenységben nyilvánul meg valamint kézműves foglalkoztatásban.

Intézményünkben 18 fő olyan aktív korú, elsősorban mozgásszervi fogyatékkal élő, illetve szenvedélybeteg személy él, akik alkalmasak munka-rehabilitációs célú foglalkoztatásra (barkácsolási munkák).

Szabadidős tevékenység:

Továbbra is fokozottabb az igény az ellátottak körében a szabadidős tevékenységek iránt, a csoportos foglalkozásokra, a kulturális rendezvényekre, a kirándulásokra és üdülésekre.

A programokat havi ütemterv alapján szervezzük, melyet a hirdetőtáblán kifüggesztünk, és mindenki az érdeklődésének és egészségi állapotának megfelelő programból választhat.

Heti rendszerességgel működő programjaink: kézimunka kör, kultúrcsoport, zenés délután, olvasóköri, játék délután, videofilm vetítés, időstorna, kifestő kör, agyagozás.

Jó időben rendszeresen a közös séták, múzeumlátogatás, szalonnasütés vagy főzés a szabadban, sportvetélkedő, lengőteke verseny. Egy napos kirándulást is szerveztünk Püspökladányba.

Tevékenységünk során fokozott figyelmet fordítunk az ellátottak érdekérvényesítésének biztosítására „ötletládák” kihelyezésével, érdekképviselői fórum és élelmezési bizottság működtetésével.

Lehetőséget biztosítunk a lelki élet gyakorlására az imaórák, istentiszteletek rendszeres biztosításával.

Élelmezés:

Intézményünk továbbra is saját konyhájáról látja el az élelmezést. Jelentős javulás történt a diétás étkeztetés területén. Részállású dietetikus alkalmazásával folyamatosan biztosítjuk az

orvos által javasolt személyek számára a megfelelő, szakszerű diétás (cukorbeteg, epe- és gyomorbeteg számára) étkeztetést. A napi ötszöri, hatszori, valamint a pépes étkeztetést is biztosítjuk az erre javasolt betegek számára.

Sikeresen és folyamatosan működik az ellátottak részvételével az Étlap Tanács.

A fekvőbetegek számára polikarbonát tányérokat használunk, melyek törhetetlenek és könnyebbek, megkönnyítve ezzel az étkeztetést, és a gazdasági szempontokat is figyelembe véve.

Problémát jelent a nagyobb konyhai gépek nem megfelelő állapota, valamint a konyhai főzőtér szellőzése.

Önként vállalt feladataink:

Intézményünk 2000-ben kapcsolódott be a *jelzőrendszeres házi segítségnyújtás* modellkísérleti programjába. 2007 óta az alábbi intézmények 24 órás technikai felügyeletét biztosítjuk, szolgáltatási szerződés alapján:

☉ Püspökladány Területi Gondozási Központ	73 készülék
☉ Hosszúpályi Gondozási Központ	48 készülék
☉ Balmazújváros Balmazújvárosi Kistérség Szociális Szolgáltató Központ	50 készülék
☉ Biharkeresztes Városi Önkormányzat	79 készülék
☉ Vámospercs Városi Önkormányzat	62 készülék
☉ Nyíradony Intézményi Gondnokság Családsegítő Szolgálat	50 készülék
☉ Hajdúhadház Városi Önkormányzat Szociális Szolgáltató Központ	76 készülék
☉ DERMÁK Kht., Derecske	64 készülék

Intézményünk (2004. július 01-től) a szakmai körzetekkel kötött szolgáltatási szerződés alapján biztosítja - a meglévő műszaki berendezéseivel – a diszpécser-ügyeletet, és műszaki koordinációt. A szakmai központok átalánydíjas rendszerben veszik igénybe a szolgáltatást, az általuk fizetett díj a központban regisztrált készülékek száma, és a központ éves működési költsége alapján került megállapításra, melynek összege 2007-ben 550,-Ft/hó/készülék (2005-től változatlan).

A megyében működő valamennyi szolgáltatás (műszaki rendszertől függetlenül) részére folyamatos segítséget nyújtunk, melynek része az évente megrendezett szakmai nap is, mely egyúttal az új körzetek készenlétes gondozóinak a felkészítésére is lehetőséget ad.

Az intézményben rendelkezésre álló személyi és tárgyi feltételek:

Az intézmény ellátottainak elhelyezése 5 gondozási egységben, 1-2, 3 és 4 ágyas szobákban történik. Az épületen belül az akadálymentes közlekedés biztosított. 2004-ben került kialakításra a demens részleg, ahol 30 fő ebben a körképben szenvedő időskorú ellátott szakszerű és intenzív gondozására nyílt lehetőség.

A szobákba mindenki elhelyezheti személyes használati tárgyait, műszaki berendezéseit (TV, rádió, magnó, varrógép, háztartási gépek stb.).

A közösségi programok helyszínéül szolgálnak a társalgók, klubszobák, az ebédlő, a foglalkoztató terem és az imaszoba.

Az intézmény területén az akadálymentesítés nem teljes körű. Az épület külső állaga életkorának megfelelő. A lakószobákban az egy főre jutó lakóterület megfelel a jogszabályi előírásnak. A lakószobák bútorzata megfelelő, de lelakott állapotban van.

2004-ben a megyei önkormányzat pályázatával a vizesblokkok egy része felújításra került, az 5-ös és a 4-es osztály fürdőszobája még felújításra vár.

Az általános tárgyi feltételrendszerről elmondható, hogy bár történtek az épület egyes részlegeiben korszerűsítések, felújítások, vizesblokkok felújítása, hiányzik az általános festés-mázolás, közművezetékek felújítása, az irodákból kialakított szobák hideg-meleg vízzel történő felszerelése, dohányzóhelyiség elszívó berendezéssel történő felszerelése, csempe és padlóburkolat javítása, cseréje, konyha és a mosoda felújítása. Az intézmény tárgyi feltételeinek javítása érdekében pályázatokkal próbáltunk megoldást keresni. Az ápológondozó és szakmai munkát az elavult fizikai környezet nagymértékben megnehezíti, de az adott feltételek mellett is törekedtünk a szakmai színvonal javítására.

Az 1993. évi III. törvény 68. §-ának (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a demencia kórképben szenvedő idős ellátottjaink részére egy intenzív gondozási részleg van kialakítva.

A demenciában szenvedő betegek szakszerű elhelyezésének és ellátásának biztosítása érdekében 30 fős gondozási egység – ezen belül 2x15 fős gondozási csoport - került kialakításra.

Az épületben a demens részleg az első emeleten található, ahol 6 db 4 ágyas és 3 db 2 ágyas szoba áll rendelkezésre. Az egy főre számított lakószoba alapterülete 11,3 és 7,3 fő/négyzetméter. A nemenkénti fürdőszoba és mellékhelyiség megtalálható. Az akadálymentes közlekedést lift biztosítja.

A folyosó végén lévő teraszt magasított korlát kialakításával tettük biztonságossá, így nagy alapterületének és természetes fényviszonyoknak köszönhetően kiváló lehetőséget teremt az idősök szabad levegőn való tartózkodásához és a különböző terápiás foglalkoztatásokhoz.

A részlegben található társalgószoba szintén alkalmas nagycsoportos foglalkoztatások és közösségi programok megtartására de az intenzív személyes és kiscsoportos foglalkoztatást szolgáló helyiség is rendelkezésre áll.

A nővérpult biztosítja az átláthatóságot, a betegek fokozott felügyeletét.

A személyi feltételek a törvényi előírásoknak megfelelően biztosítottak az intézményünkben.

Tendenciák:

A családokban egyre nehezebben oldható meg a tradicionális családi gondoskodás, az idős emberekről. Intézményünkbe gyakran olyan egészségi állapotban lévő emberek felvételét kéri, akik súlyos ágyhoz kötött mentális és fizikális leépülés állapotában vannak. Ezzel is magyarázható a halálozási mutató emelkedése 2007-ben:

Elhunyt	Családjához tért vissza	Más intézménybe költözött
67 fő	14 fő	9 fő

Társadalmi civil szervezetekkel, hatóságokkal való kapcsolattartás:

Módszertani intézményként folyamatos és közvetlen szakmai kapcsolatban állunk a Szociális és Munkaügyi Minisztériummal és annak Szociális és Munkaügyi Intézetével, a megyei módszertani intézményekkel és a megye területén működő minden szociális szolgáltatást nyújtó intézménnyel, civil szervezetekkel, illetve azok fenntartóival.

A „Kézben tartjuk II.” pályázati program keretében konzorciumban álltunk az ÉFOÉSZ Értelmi Fogyatékosok és Segítőik Hajdú – Bihar Megyei Egyesületével, a hajdúszoboszlói Szociális Szolgáltató Központtal és az Általános és Szakiskola Kollégium és Gyermekeketthon, Pedagógiai Szolgálattal.

Az Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat Hajdú – Bihar Megyei Hivatalával kötött megállapodás alapján intézményünk közérdekű munkára ítélt személyeket foglalkoztat, akiknek feladata a parkrendezés és a karbantartási munkákban való részvétel.

A módszertani osztály 2007. évi személyi, tárgyi, szakmai feltételeinek ismertetése:

Intézményünk megyei módszertani feladatokat is ellát, melyek a következők:

- a megyei önkormányzat által fenntartott, illetve területén lévő helyi önkormányzat által működtetett, továbbá a megye területén székhellyel rendelkező nem állami fenntartású szociális intézmény szakmai munkájának segítése,
- szakmai ellenőrzésükben való közreműködés,
- a fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek otthonában élő és a rehabilitációs intézményekben elhelyezett személyek állapotának felülvizsgálatával kapcsolatos feladatok ellátása,
- a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozása után járó emelt összegű ápolási díj megállapításához szükséges szakvélemény elkészítése.

Az osztály dolgozóinak száma a következőképpen alakult:

2007. január 1.-től – 2007. június 30-ig

- 1 fő módszertani osztályvezető szakvizsgázott szociálpolitikus, szociológus egyetemi végzettséggel,
- 1 fő módszertani munkatárs - szociális munkás főiskolai, képesített könyvelő és számítógép kezelői végzettséggel,
- 1 fő módszertani munkatárs - szociálpolitikus egyetemi és általános ápolói végzettséggel,
- 1 fő külső szakértő - szakvizsgázott szociálpolitikus és a szociális szakképzés szakértője,
- 0, 5 fő módszertani munkatárs – gyógytornász főiskolai végzettséggel.

2007. július 1.-től – 2007. december 31.-ig:

- 1 fő módszertani munkatárs - szociális munkás főiskolai, képesített könyvelő és pénzügyi előadó, számítógép kezelő software üzemeltető végzettséggel,
- 1 fő módszertani munkatárs – szociológus egyetemi végzettséggel,
- 1 fő módszertani munkatárs – szociális munkás főiskolai végzettséggel,
- 1 fő módszertani munkatárs – szociális munkás főiskolai végzettséggel.

A módszertani munkában, munkaköri leírásban rögzítetteknek megfelelően az intézmény minden középvezetője részt vesz, szakterületének megfelelően. A módszertani osztály munkatársai egy különálló 80 m²-es irodaépületben végzik feladatukat, amely 2 db irodahelyiségből és 1 tárgyalóból áll.

Feladataink a 2007-es évben:

- A megyei módszertani intézmény segíti a kijelölt feladatok tekintetében a megye területén levő szociális intézmények szakmai munkáját, tanácsot ad szakmai kérdésekben, gondozási módszerekben, információt gyűjt a megye szociális ellátórendszerének sajátosságairól, problémáiról, a megye területén alkalmazott

módszerek, gondozási tevékenységek ellátásáról. [1/2000. (I. 7.) SzCsM rend. 15. § b), e)]

- Folyamatosan fejlesztjük adatbázisunkat a megye szociális ellátó rendszeréről. Információink többsége telefonos egyeztetésekből, a működési engedélyeket kiadó szervektől, valamint a szakmai ellenőrzések és találkozók alkalmával történő adategyeztetésből származnak.
- A rendszeres szakmai találkozók szervezése mellett, az egyéni szükségleteknek, igényeknek megfelelően állandó tanácsadást biztosítunk a szociális alap és/vagy szakosított ellátást nyújtó, illetve nyújtani kívánó szervezetek, intézmények képviselői részére. A tanácsadás telefonon, elektronikus úton vagy személyesen történik.
- A személyes tanácsadásra legtöbb esetben szakosított ellátást nyújtó szociális intézmények működési engedélyeztetése kapcsán kerül sor. A tanácsadás teljes körűen kiterjed a szolgáltatás tárgyi, személyi és szakmai követelményeire különös hangsúlyt fektetve a szolgáltatás iránti a helyi igényekre és szükségletekre.
- A szociális alapszolgáltatást biztosító szolgáltatók és intézmények szakmai ellenőrzése során esetlegesen feltárt hiányosságok pótlására is személyes szakmai tanácsadás keretében nyújtunk segítséget.
- Szakértőként történő közreműködés hatósági megkeresésre: a megyei módszertani intézmény feladata a megyei önkormányzat által fenntartott, illetve területén lévő helyi önkormányzat, illetve társulás által működtetett, továbbá a megye területén székhellyel rendelkező nem állami fenntartású szociális intézmény szakmai munkájának segítése, a szociális intézmény szakmai ellenőrzésében való részvétel a külön jogszabályban meghatározottak szerint [Szt. 88. § (4)]
- Szakmai ellenőrzések az Észak-Alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala felkérésére: a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény és a falugondnoki szolgálat működésének engedélyezéséről, továbbá a szociális vállalkozás engedélyezéséről szóló 188/1999. (XII. 16.) Korm rendelet 14. § (1) és (3) bekezdésének értelmében a nem állami és egyházi fenntartású bentlakásos ellátást nyújtó szociális intézmények szakmai működését a működést engedélyező szerv, az illetékes módszertani intézmény bevonásával évente legalább egy alkalommal, az állami fenntartású, valamint normatív állami hozzájárulásban nem részesülő szociális intézményt kétfévente ellenőrzi. Jelenleg külső szakértőt nem foglalkoztatunk, a feladat átcsoportosítása folyamatban van.
- Szociális alapszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók szakmai vizsgálata: 2007. évben az előzetesen készített ütemterv alapján a szociális alapszolgáltatást nyújtó intézmények, illetve szolgáltatók működését engedélyező szervek felkérésére 60 település és szolgáltató szakmai ellenőrzésében vettünk részt.
- Szakmai programok véleményezése: 2007-ben összesen 52 szakmai program véleményezésére kaptunk felkérést.
- Hajdú – Bihar megyében az emelt összegű ápolási díjra való jogosultság megállapításához szükséges szakértői vizsgálatok elvégzése: összesen 464 db felkérés

érkezett a települési önkormányzatok részéről. A házi orvosi igazolás felülvizsgálatára összesen 3 felkérés kaptunk.

- Szakértői bizottságok működtetése, felülvizsgálati tevékenység ellátása: a fogyatékosok és pszichiátriai betegek vizsgálatára létrehozott szakértői bizottságok az alábbi tevékenységeket végzik:
 - a fogyatékkal élő személyek előzetes alapvizsgálatát annak megállapítására, hogy az ellátást igénylő az állapotának, képességének, készségének megfelelő ellátást kíván-e igénybe venni. (Szociális törvény 113./D.§)
 - a fogyatékos személyek otthonában, lakóotthonában élők állapotának felülvizsgálatát, hogy az ellátott állapotának, fogyatékosága típusának, képességeinek megfelelő-e a vizsgálat időpontjában nyújtott ellátási forma, valamint gondozási terv. (Szociális törvény 113/C, 113./D)
 - fogyatékos személyek otthonában elhelyezettek alapvizsgálatát (gyógy) pedagógiai, mentális és egészségi állapotának felmérését az egyénre szabott ellátás biztosítása érdekében.
 - pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek otthonában, lakóotthonában élő ellátottak felülvizsgálatát.
 - (Szociális törvény 113./A §.) Az intézményi elhelyezést követően 2 évente.
 - rehabilitációs alkalmassági vizsgálatok; az ellátott rehabilitációs intézménybe történő bekerülését megelőzően, valamint a szociális foglalkoztatás megkezdése előtt, majd foglalkoztatás során 2 évente. (Szociális törvény 113/G. §)
- Szakértői bizottságok munkájának előkészítése (vizsgálatonként)
 - az intézményektől beérkező értesítések nyilvántartása, vizsgálatok, felülvizsgálatok ütemezése,
 - Szakértői Bizottságoknak az anyagok elküldése, (Bizottsági tagok kikérése)
 - Tájékoztatás az intézmény, valamint az ellátott gondnokainak a Bizottsági ülés helyéről, és időpontjáról,
 - bizottsági üléseken készült jegyzőkönyvek nyilvántartása, az anyagok számítógépbe vitele, a szakértői vélemények megküldése az ellátott gondnokának, valamint az intézményvezetőknek.
 - A szakértői bizottsági tagok által elvégzett vizsgálatok nyilvántartása.

2007-ben végzett vizsgálatok összefoglaló táblázata:

Előzetes alapvizsgálat	Alapvizsgálat	Pszich. betegek állapot- felülvizsgálata	Fogyatékos személyek állapot- felülvizsgálata	Szoc. foglalkoztatás rehabilitációs állapot vizsgálata
90	30	249	136	218

Tapasztalatok:

- A helyszíni vizsgálatok során tapasztaltuk, hogy az igénybevevők számára elérhető helyen sok esetben nem biztosított az épületbe való akadálymentes bejutás.

- ☉ Közvetlenül az önkormányzati irányítás alatt működő szolgáltatások esetében gyakori hiányosság, hogy a szakmai dolgozók nem dokumentálják a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően a napi tevékenységüket és az ellátás igénybevételeének a módját. Ennek ellenére a szakmai munka színvonala valamennyi településen megfelelő.
- ☉ A civilek fenntartásában működtetett támogató szolgálatok a vonatkozó jogszabályoknak és szakmai követelményeknek megfelelően végzik tevékenységüket. Az ellenőrzött támogató szolgáltatások esetében mind a személyi, mind pedig a tárgyi feltételek megfelelőek. A civil szervezetek fokozott hangsúlyt fektetnek a pályázati források lehívására, működésük és szolgáltatásuk fenntartása, fejlesztése érdekében.
- ☉ A támogató szolgálatok vezetői részéről általánosan megfogalmazott probléma, hogy a jelenlegi törvényi szabályozás értelmében a támogató szolgáltatás szempontjából szociálisan rászorultnak minősül a súlyosan fogyatékos személy. A Szt. 65/C. (5) bekezdése alapján súlyosan fogyatékosnak minősül, aki külön jogszabály szerinti fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában, illetve magasabb összegű családi pótlékban részesül. Ez a megfogalmazás kizárja az ellátásból azokat a személyeket, akik nem - vagy még nem - részesülnek a meghatározott támogatásokban, de szakvéleménnyel igazolni tudják a súlyos fogyatékoságuk a fennállását.

Rendezvényeink voltak:

- ☉ Szakmai konferenciák
- ☉ Szakmai klubok
- ☉ Igazgatók Társasága Konzultációs Műhely
- ☉ Szakmai napok

Pályázatok:

2006. szeptemberében pályázatot nyújtottunk be - „Segítséggel a segítőkért” – Társadalmi befogadás elősegítése a szociális területen dolgozó szakemberek képzésével címmel a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program támogatási rendszeréhez, melyet a Bíráló Bizottság támogatásra érdemesnek ítelt. A programot 2007 júniusában indítottuk el.

A projekt célja az aktív korú megváltozott munkaképességű fogyatékkal élők és pszichiátriai betegek társadalmi és munkaerő-piaci integrációjának elősegítése- a számukra személyes gondoskodást nyújtó szakemberek képzésével. A projekt konkrét célja a fogyatékkal élő és a pszichiátriai betegek számára személyes gondoskodást nyújtó alapszolgáltatás, illetve szakosított ellátás keretében foglalkoztatott szakemberek akkreditálásra alkalmas képzése (30 fő) szakmai, társadalmi, munka-erőpiaci ismereteiknek a bővítése, gyakorlati készségeiknek fejlesztése. Távlati célja hogy a képzés során elsajátított speciális ismeretanyagok készségek birtokában a szakemberek hatékonyabban segítsék az aktív korú fogyatékkal élők és pszichiátriai betegek munka-erőpiaci integrációját / reintegrációját, foglalkoztatási szintjük növelését.

A megvalósítás helye az Észak-alföldi régión belül Hajdú-Bihar megye.

Konzorcium: HAJDÚÁPO Kht, DERMÁK Kht. A képzés helyszíne a HAJDÚÁPO Kht székhelye. A résztvevők toborzásában, 30 fő kiválasztásában a konzorciumi partnerek vesznek részt. A képzés speciális ismereteket a közvetett célcsoport szükségleteihez igazodó hazai és EU-s társadalmi, munkaerőpiaci, számítástechnikai ismereteket, készségfejlesztő tréninget, tanfolyamot tartalmaz.

A képzés összesen 168 órából áll (ebből elmélet: 69 óra, gyakorlat 99 óra), a képzés időtartama 7 hónap (2007. június 01. – 2007. december 31.), átlagosan heti 1 alkalommal, napi 6-8 órában, indokolt esetben tömbösített formában.

A képzés írásbeli vizsgával zárult, melynek eredményeként a sikeres vizsgát tevők összesen 61 továbbképzési pontot szerezhettek. A képzés elvégzéséről a HAJDÚÁPO Kht tanúsítványt valamint a 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendeletben meghatározott igazolást állított ki.

Összegzés

A különböző szakhatóságok 2007-ben is ellenőrizték társaságunkat. Örömmel állapítottuk meg, hogy sem szakmai, sem pénzügyi szempontból nem jeleztek jelentős, kijavíthatatlan, vagy szándékos hibát. Ez az eredmény a Kht valamennyi dolgozójának sikere.

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat által 2007. évben elindított intézmény-összevonások területén a Dermák Kht komoly, megtisztelő, ugyanakkor nehéz feladatot kapott.

A Kht. 2007. július 20. óta fenntartója a hajdúszoboszlói Idősek Otthona és Módszertani Intézményének, és 2008 márciusára tervezték a Komádi Fogytékosok Otthona, valamint a bárándi Pszichiátriai Betegek és Értelmi Fogytékosok Otthona fenntartását társaságunkra bízni.

A megnövekedett feladatok ellátása értelemszerűen többletterhet ró a Kht vezetésére, és az egyes alegységekre egyaránt, de ennek a feladatnak is minden téren képesek leszünk megfelelni.

A Kht működtetéséhez szükséges források évek óta egyre szűkülnek. De a lassan kilátástalannak tűnő pénzügyi körülmények ellenére a Kht dolgozói 2007-ben is igyekeztek eleget tenni munkakörükből adódó feladataik teljesítésének.

A jövőben is nagyon fontosnak tartjuk a hatékony és takarékos gazdálkodást, valamint a pályázati források adta lehetőségek kihasználásával történő fejlesztések megvalósítását. De nem szabad megfeledkeznünk a szakmai normák betartásáról sem, hiszen a Kht működésének alapvető célja a ránk bízott ellátottak szakszerű és felelősségtudatos gondozásának kiszolgálása.

2. HAHUSZO Hajdúnánási Humán Szolgáltató Otthon Közhasznú Társaság

A HAHUSZO Kht. fenntartásában működő Hajdúnánási Humán Szolgáltató Otthon Fürdő u. 1. szám alatti székhelyén lévő Idősek Otthona Részlegében 105 fő, míg a Magyar út 46. szám alatti telephelyén lévő Értelmi Fogyatékos Személyek Részlegén 51 fő, a Pszichiátriai Betegek Részlegén pedig 45 fő pszichiátriai beteg /ebből 8 fő a pszichiátriai rehabilitációs lakóotthonban él/ ápolás-gondozása folyt 2007. december 31-én.

A Hajdúnánási Humán Szolgáltató Otthon dolgozóinak létszáma 95 fő.

2007. szeptember 6-án a Nyíradonyi Ápolási Otthon is a HAHUSZO Kht. fenntartásába került, és azóta annak fióktelepeként működik. Itt az intézmény 150 fő demens beteg ápolás-gondozását végzi.

A dolgozói létszám 67 fő .

Pszichiátriai betegek rehabilitációs lakóotthona:

A Magyar út. 46 szám alatti telephelyen a 8 férőhelyes pszichiátriai betegek rehabilitációs lakóotthonát 2006. január 01-től működtetjük. Az épület az intézet udvarán épült pályázaton elnyert támogatás segítségével. A pszichiátriai osztályon a zsúfoltságot csökkentettük a lakóotthon beindításával.

A lakóotthonba az a személy helyezhető el, aki:

- Legalább részben, vagy teljesen önellátó,
- Gondozási és fejlesztési tervet figyelembe véve pszichiátriai javaslattal rendelkezik, a rehabilitációs alkalmassági vizsgálat a lakóotthoni kihelyezést javasolja.
- Elégséges jövedelemmel rendelkezik az új életforma költségeinek viseléséhez
- Folyamatos, tartós ápolást, gondozást nem igényel
- Az intézményből történő áthelyezés esetén, az egyéni gondozási és egyéni fejlesztési terv részét képező egyéni fejlesztő program lezárását követően elfogadja a kihelyezést.
- Az elhelyezés igénybevételi szándékáról a jogosult és/vagy törvényes képviselője írásban nyilatkozik.
- Közösségi együttlétre alkalmas, együtt élő társaival veszélyes magatartást nem tanúsít.
- A lakóotthonban az ellátottakat próbaidővel is fel lehet venni. A próbaidő tartama hat hónapnál hosszabb nem lehet.

A pszichiátriai lakóotthon szakmai feladatai:

- Az otthonlakók napi tevékenységének és foglalkoztatásuknak megszervezése, szabadidejük hasznos eltöltésének irányítása, különféle közösségi programok szervezése.
- Munka feladatok és a szabadidő eltöltésének szétválasztása, lehetőség szerinti foglalkoztatás.
- Önálló életvezetéssel kapcsolatos képességeinek kialakítása, mely elősegíti a

társadalomba való beilleszkedést.

- Problémamegoldó képesség elsajátítása, közösségi kapcsolatok javítása.
- Az otthonlakók eligazodási képességének kialakítása szűkebb és tágabb környezetükben.
- Önálló, felelősségteljes gondolkodás elsajátítása.
- A szociális segítők segítségével képesek legyenek életkörülményekkel kapcsolatos problémák megoldására, szükségleteik, különböző szolgáltatások elérhetőségének megszervezésére.
- Irányítással képesek legyenek a rendszeres munkaterápiában részt venni, ha lehetőség van munkát vállalni intézeten kívül is.

A lakók terápiás munka jellegű foglalkozásba az intézet területén bekapcsolódnak kisebb megszakításokkal, napi négy órában.

Ilyen a szennyes szállítás 2 fő, konyhai kisegítő 2, főtakarítás 2fő, kerti munka 2 fő.

Intézetén kívüli munkalehetőség jelenleg nincs, így bekapcsolódnak az otthon kulturális foglalkozásába, rendezvényeibe.

Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona:

A Magyar úti telephelyünkön 1998. január 01-től 20 férőhelyes felnőtt Értelmi Fogyatékos Napközi Otthont működtetünk, jelenleg 14 fővel.

Ellátottak köre, az ellátás igénybevételének módja

- Legalább részben, vagy teljesen önellátó.
- 16. életévét betöltött.
- Folyamatos, tartós ápolást, gondozást nem igényel.
- Közösségi együttlétre alkalmas, együtt élő társaival veszélyes magatartást nem tanúsít.
- Nem helyezhető el az, aki helyzetváltoztatásra még segédeszközzel sem képes, gyógypedagógiai nevelésre, oktatásra nem alkalmas, és felvétele, elhelyezése korának megfelelő oktatási intézményben nem biztosítható.

Az elhelyezés igénybevételi szándékáról a jogosult és/vagy törvényes képviselője/írásban nyilatkozik.

A Napközi Otthonba az ellátottakat próbaidővel is fel lehet venni. A próbaidő tartama három hónapnál hosszabb nem lehet.

A Napközi Otthon igénybevételének módja:

- Kérelem melyet az igénylő és gondnoka is aláír.
- Igazolás a fogyatékoságról/18 életévét megelőzően/
- Háziorvosától igazolás hogy közösségbe mehet.
- Elhelyezésről az intézet ügyvezető igazgatója, az intézet szakmai vezető, megítélését is alapul véve dönt.

Az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthonának ellátottjai a 29./1993.(II.17.) Kormányrendelet 15.§ (1.) bekezdése értelmében az élelmezési nyersanyagköltség és az étkezéssel kapcsolatban felmerült rezsiköltségnek összegét fizetik.

Napi kétszeri étkezést és szakszerű felügyeletet biztosítunk reggel 7⁰⁰-17⁰⁰ óráig. Részt vesznek az intézet kulturális életében; kirándulnak, alkotótáborban vesznek részt, nyaralni is elvisszük őket.

A Napközi Otthon szakmai feladatai:

- Az otthonlakók napi tevékenységének és foglalkoztatásuknak megszervezése, szabadidejük hasznos eltöltésének irányítása, különféle közösségi programok szervezése.
- Munka feladatok és a szabadidő eltöltésének szétválasztása, lehetőség szerinti foglalkoztatás.
- Önálló életvezetéssel kapcsolatos képességeinek kialakítása, mely elősegíti a társadalomba való beilleszkedést.
- Problémamegoldó képesség elsajátítása, közösségi kapcsolatok javítása.
- A napközis eligazodási képességének kialakítása szűkebb és tágabb környezetükben.
- Önálló, felelősségteljes gondolkodás elsajátítása.
- A szociális segítők segítségével képesek legyenek életkörülményekkel kapcsolatos problémák megoldására, szükségleteik, különböző szolgáltatások elérhetőségének megszervezésére.
- Irányítással képesek legyenek a rendszeres munkaterápiában részt venni, ha lehetőség van munkát vállalni intézetén kívül is.

Az ellátottak aktívan részt vesznek az ápolást-gondozást nyújtó intézet lakóival, közös programokon, rendezvényeken.

Kirándulni, nyaralni visszük őket, rendszeresen részt vesznek a regionális, és az országos kulturális fesztiválokon.

2006. december 4-től engedélyünk van szociális foglalkoztatás keretén belül **munka-rehabilitációs foglalkoztatásra** 15 fővel.

A munka-rehabilitáció résztvevői a Pszichiátriai Betegek és Értelmi Fogyatékosok részlegéről, valamint a Rehabilitációs Lakóotthon részlegéről és a Fogyatékosok Napközi Otthonából kerülnek ki. A foglalkoztatásban résztvevő minden ellátott rendelkezik szakértői bizottság által javasolt rehabilitációs alkalmassági vizsgálattal.

Ezen ellátottakat 4 órában foglalkoztatjuk, munkájukért munkadíjat kapnak. Számukra foglalkoztatási tervet készítünk, a szakértői bizottság véleményét figyelembe véve. A munka-rehabilitáció keretében ház körüli tevékenységet végeznek (konyhai előkészítés, kerti munka, takarítás, mosodai kisegítés).

Otthoni szakápolás:

1999. május 01-től **otthoni szakápolást** végzünk Hajdúnánás területén A szakápolás kórházi ágyat kiváltó illetve lerövidítő feladatot lát el. Az otthoni szakápolást a többször módosított 20/1996. VI.26. NM rendelet szabályozza. A MEP finanszírozza. 2007-ben 162/hó vizitre volt szerződésünk. A szakápolás vizitszámát maximálisan kihasználjuk, sőt pótvizitek igénylésének segítségét vesszük igénybe, hogy a teljes körű ellátást biztosítsuk.

Otthoni szakápolás szakmai feladatai:

A szakápolás egy minőségi ellátás a beteg otthonában. A vizitet háziorvos rendelheti el, kórházi javaslatra vagy önálló hatáskörben. A gyógytorna illetve a fizioterápiás elrendeléshez szakorvosi javaslat szükséges. Egy alkalommal 14 vizitet lehet elrendelni, és ez háromszor megismételhető. Az elrendelő 12 tevékenységi kódot tartalmaz, melynek egy kódját a MEP

finanszíroz. A szakápoló minimum 30 percet, maximum 3 órát köteles a beteg mellett tölteni, ezt mindig a beteg egészségi állapota határozza meg. A tevékenységet Hajdúnánás területén végezzük. Havonta jelentés készül a MEP számára az elvégzett szakápolási tevékenységről. A szakápolás a törvényben előírt dokumentációt használja az ellátás során. Feladatunkat az ÁNTSZ és a MEP rendszeresen ellenőrzi és számára a szakápolás jelentést készít.

Pszichiátriai közösségi ellátás:

2005. április 01-től engedélyünk van a **pszichiátriai közösségi ellátásra** Hajdúdorog, Hajdúböszörmény, Görbeháza és Hajdúnánás területén.

2007-ben Hajdúnánás területén végeztük a gondozást, az ellátás iránti igény csak itt volt.

Az ellátás igénybevétele módja:

A szolgáltatás igénybevétele önkéntes, az ellátás igénylő kérelmére történik.

A szolgáltatásnál személyesen, telefonon vagy levélben történő igénybejelentést követő 1-2 napon belül, amennyiben szükséges azonnal – a rendszer koordinátora előzetes egyeztetés után keresi fel az ellátásra váró klienst előgondozás céljából.

Az ellátás térítésmentesen vehető igénybe. Az ellátást igénybevételeéről a szolgáltatást nyújtó, illetve az ellátást igénybe vevő, valamint az ellátást igénybe vevő törvényes képviselője megállapodást köt.

Gondozási tervben rögzítik az elérendő célokat és a megvalósításhoz szükséges teendőket. Az együttműködés során történekekről feljegyzéseket készít a közösségi gondozó

Az ellátás megszűnik:

- az ellátást igénybe vevő halála esetén
- az ellátott, illetve törvényes képviselő kérésére
- egészségügyi, vagy mentális állapota miatt más ellátást vesz igénybe.

Pszichiátriai betegek közösségi ellátásának szakmai feladatai:

- Elsősorban saját otthonukban élő, nem veszélyeztető állapotban élő pszichiátriai betegek, akiknek a betegsége ambuláns szakellátás mellett egyensúlyban tartható, és akik életvitelükben, valamint szociális helyzetük javításában igényelnek segítséget.
- Tüneteket mutató, de eddig pszichiátriai kezelés alatt nem álló, illetve a pszichés zavar kialakulása szempontjából veszélyeztetett személyek.
- Szociális intézményben élő, vagy sorban álló vagy hosszabb kórházi kezelés alatt álló pszichiátriai betegek, akik lakóhelyükön stabil háttérrel és
- kontrollt igénylenek.

A feladatellátás szakmai tartalma:

- állapot-és életvitel felmérés
- problémaelemzés, problémamegoldás:
 - a személyes célok felmérése, meghatározásának segítése,
 - a változtatásra motiváló tényezők feltárása,
 - problémamegoldó beszélgetések;
- stresszkezelés

- készségfejlesztés:
 - az önellátásra való képesség javítása és feltárása
 - pszichoedukáció, tájékoztatás betegséggel kapcsolatos tudnivalóról, az ahhoz való alkalmazkodás és kezelés teendőiről;
- pszicho-szociális rehabilitáció:
 - a munkához való hozzájutás segítése,
 - szabadidős, önszorgító csoportok, támogató hálózatok szerveződésének segítése;
- pszicho-szociális tanácsadás:
 - információnyújtás az egészségügyi, szociális, gyermekvédelmi ellátások és szolgáltatások valamint, foglalkoztatási, oktatási, lakhatási lehetőségek igénybevételeiről;
- a háziorvossal és a kezelőorvossal való kapcsolattartás révén a szolgáltatást igénybe vevő állapotának folyamatos figyelemmel kísérése.

Egy pszichiátriai közösségi koordinátor és két pszichiátriai közösségi gondozó vesz részt a programban.

Pszichológus bevonásával kéthetente terápiás csoport működik.

Eddigi tapasztalatuk pozitív, javasolják egymásnak a szolgáltatást, kevesebbet vannak kórházban. Szakorvosi felügyelet és rendszeres gyógyszeresedés mellett állapotuk karbantartható.

A közösségi pszichiátriai ellátás iránt folyamatosan bővül az igény, melyet az jelez, hogy egyre többen keresik meg a szolgáltatást.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás:

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szakmai feladatai:

A Hajdúnánási Humán Szolgáltató Otthon a gesztor intézet.

A HAHUSZO Idősek Otthonában működik a diszpécser központ, mely egyben a Hajdúnánás, és Hajdúdorog szakmai központja is.

A nővérügyelőbe, egy számítógépre befutnak a hívások (a riasztás). A számítógépen megjelenik hogy honnan érkezett a segítségkérés, és hogy ki kérte, milyen utca házszám alól. Az ügyeletes diszpécser hívásjelzővel a zsebében nővérszobán kívül is észleli a riasztást, és így azonnal tud intézkedni.

Minden településnek van egy mobil telefonja, melyen keresztül, jelzés érkezik a diszpécser központból, ha riasztás van. Ez a telefon mindig az ügyeletes gondozónőnél van, hogy időben tudjon intézkedni.

Igénybevétel módja:

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást igénylő, kérelmet ad be a Hajdúnánási Humán Szolgáltató Otthon részére a jelzőkészülék igénylésére.

A kérelmet a háziorvosnak is javasolni kell, és ezzel egy időben „IGAZOLÁST” tölt ki az igénylő egészségi állapotáról. A szolgálat vezetője a benyújtott dokumentumok alapján, egy nyilatkozatot, tölt ki, a szociális rászorultság megállapításáról. A kérelemhez csatolni kell, a jövedelmet, igazoló nyugdíjszelvényt, a térítési díj, megállapítása miatt. A térítési díj nem

haladhatja meg az az igénylő jövedelmének 2%-át. A szociális rászorultságot figyelembe véve, a szolgáltató a térítési díjat mérsékelheti.

Szociálisan rászorult a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szempontjából:

1. egyedül élő 65 év feletti személy,
2. az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg,
3. kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatást,
4. a súlyos fogyatékoságot a 65/C.§ (5)-(7) bekezdése szerint az egészségi állapot indokoltságát igazolni kell.

A kérelem beadása után, az igénylőt nyilvántartásba vesszük, és előgondozással meggyőződünk a kérelem jogosságáról, a szociális rászorultságról.

A szociálisan nem rászorult igénylőt tájékoztatni kell, hogy a szolgáltató biztosítja-e az ellátást, illetve a térítési díj összegéről.

Előgondozást követően, ha lehetőségünk van rá és rendelkezésre áll szabad készülék, értesítjük az igénylőt írásban. Előzetes időpont egyeztetést követően az igénylőnél felszereljük a készüléket.

Ezzel egy időben a Hajdúnánási Humán Szolgáltató Otthon megállapodást köt az igénybe vevővel, mely tartalmazza mindkét fél számára előírt jogokat és köteleességeket.

Idősek Otthona Részlege:

2001. november 26-tól engedélyünk van a Hajdúnánás, Fürdő út 1. sz. alatt lévő Idősek Otthonának működtetésére 109 férőhellyel.

Az ellátás igénybevételének módja

Az igénybe vevés, az ellátást igénybevevő, vagy annak törvényes képviselője és az intézet ügyvezető igazgató részére benyújtott kérelme alapján történik.

A kérelmet nyilvántartásba vesszük, a kérelmező értesítést kap a nyilvántartásról, és arról hogy hányadik a várólistán.

Az intézményi elhelyezést megelőzően előgondozást végzünk, ennek keretében tájékozódunk az ellátást kérelmező életkörülményéről, egészségi állapotáról, szociális helyzetéről, érdeklődési köréről, szokásáról, a szolgáltatás biztosításának felmérése érdekében.

Felkészítjük az igénybevevőt az intézményi elhelyezésre.

Az ellátás igénybevételekor az ellátást igénylővel, vagy törvényes képviselőjével a Hajdúnánási Humán Szolgáltató Otthon intézet ügyvezetője megállapodást köt.

Az Otthonban három emeleten 3 ágyas szobákban, 6 ápolási egységben látjuk el idős lakóinkat. A második emeleten egy emeltszintű élettársi szoba, a fölszínen 6 darab 1 ágyas megvásárolható apartman áll az ellátottak szolgálatára. Az emeletek között lift közlekedik, mely segítségére van az idős embernek a közlekedésben.

Az ápolást-gondozást nyújtó intézetünkben teljes körű gondozás mellett, a lakók egészségügyi ellátásáról gondoskodunk.

Az intézet orvosa heti 4 órában vizitel az intézetben, napközben hívásra sürgős esetekben kijön. Éjszaka ügyelet látja el a sürgős esetet.

A pszichiáter havi 6 órában vizitel, probléma esetén telefonon elérhető. Havonta két alkalommal bőrgyógyász is vizitel ápolást-gondozást nyújtó intézetünkben.

Betegeink eljutnak az illetékes szakrendelésekre (szemészet, fül-orr-gégészet, belgyógyászat, sebészet, nőgyógyászat, ortopédia), részt vesznek különböző szűréseken (tüdőszűrés, rákszűrés stb.). A gyógyászati segédeszközökhöz is minden ellátott hozzájut, akinek erre szüksége van (gyógycipő, fürdető kocsi, tolószék, bot, szemüveg stb.).

Az I./2000. SzCsM rendelet szerint vezetjük az ellátottak dokumentációját, ápolási-gondozási tervét.

Nagy gondot fordítunk a lakók higiéniés ellátására. Naponta fürödnek, tisztaruhát kapnak.

A gyógyszerelést és az adminisztrációjukat kijelölt gyógyszeres nővér végzi. A gyógyszernyilvántartás számítógéppel történik, egyéni gyógyszerelő lapon. A gyógyszert a módosított I./2000. SzCsM rendelet alapján biztosítja az intézet.

Az ápolónők heti illetve napi munkarend szerint dolgoznak. Az ápolás-gondozás mellett munkánk és feladatunk része a személyre szóló foglalkoztatás. A foglalkoztatás havi, heti, illetve napi program szerint történik. A fogyatékosok részére fejlesztési tervet készítünk, melyet félévente felülvizsgálunk.

A 20 férőhelyes *demens osztályon*, 4 férőhelyen (2x2 ágyas) emelt szintű ellátást biztosítunk, melyből csak 1-1 férőhely betöltött igény hiányában.

A szobák különböző színűek, ez segítséget jelent az idős demens embernek a tájékozódásban. Nemenként elkülönített WC, fürdőszoba, a mozgáskorlátozottaknak külön WC helyiség áll a rendelkezésükre.

A társalgó foglalkoztató helyiség lehetőséget biztosít az egyéni és a csoportos foglalkozásokra. A foglalkozásokat a demens részlegen külön foglalkoztató nővér szervezi, és irányítja.

A jární tudó demens betegek nővéri kísérettel az ebédlőbe étkeznek.

A folyosó utca felőli ajtaja zárva van, nővéri felügyelettel jöhetnek ki, így az elkóborlás, az esetleges baleset megakadályozható. Az udvar felőli ajtó állandóan nyitva van, a belső zárt udvarba bármikor kimehetnek, így az idős ember bezártság érzése megszűnik. Az osztály soha nem marad felügyelet nélkül a nap 24 órájában.

Az osztályon 3 műszakban állandó ápolónők vannak beosztva. Félévente cserélünk az egyéb ápolási osztállyal a kiegészi szindróma kivédése érdekében. Az osztályon műszakonként minimum 2 ápolónő dolgozik.

A szociális nővér segít az egyéb szükségletek kielégítésében (gyümölcs, ivólé, édesség stb. vásárlása, a hozzátartozóval való kapcsolattartás.)

A foglalkoztató ápoló az ellátott egészségügyi és mentális állapotát figyelembe véve végzi a foglalkoztatást. A gyógytornász az aktív és passzív tornában nyújt segítséget.

Pszichiátriai Betegek Otthona Részlege:

A Magyar út 46. szám alatti telephelyen 37 férőhelyen látunk el **pszichiátriai betegeket** /a törvényben előírt személyi- és tárgyi feltételek teljesüléséig folyamatosan csökkentjük az ellátotti létszámot/.

Az ellátottak köre:

Az intézmény működési területe az egész országra kiterjed, ellátást igénylők elsősorban Hajdú-Bihar Megye területéről kérik szolgáltatásunkat.

Olyan 18. életévét betöltött krónikus pszichiátriai betegek vehetők fel, akik az ellátás igénybevételének időpontjában, nem veszélyeztető állapotúak, akut gyógyintézeti kezelést nem igényelnek.

Az ellátást igénybevevők egészségi állapotuk valamint szociális helyzetük miatt, önmaguk ellátására segítséggel sem képesek.

Az ellátás igénybevételének módja

Az igénybe vételt, az ellátást igénybevevő, vagy annak törvényes képviselője a fenntartó (HAHUSZO Kht ügyvezető igazgató) részére benyújtott kérelme alapján történik.

Az igénybevétel feltétele a Szt.7.§ (3) bekezdése szerint a kérelmezőnek a felvételt megelőzően három hónapnál nem régebbi pszichiátriai szakvéleménnyel kell rendelkeznie.

A kérelmet nyilvántartásba vesszük. A kérelmező és a gondnok értesítést kap a nyilvántartásról, és arról hogy hányadik a várólistán.

Az intézményi elhelyezést megelőzően előgondozást végzünk. Ennek keretében tájékozódunk az ellátást kérelmező életkörülményéről, egészségi állapotáról, szociális helyzetéről, érdeklődési köréről, szokásáról, a szolgáltatás biztosításának felmérése érdekében.

Felkészítjük az igénybevevőt az intézményi elhelyezésre.

Az ellátás igénybevételekor az ellátást igénylővel, vagy törvényes képviselőjével a Hajdúnánási Humán Szolgáltató Otthon intézet ügyvezetője megállapodást köt.

A pszichiátriai betegek otthonába történő felvételhez a beteg területileg illetékes pszichiátriai orvosának,- illetve ha az ellátás igénylése időpontjában, kórházi kezelésben részesül - a pszichiátriai osztályvezető orvosának, intézetbe történő felvételt megelőző három hónapnál nem régebbi szakvéleménye szükséges.

Az ápolás-gondozás személyi és tárgyi feltételei:

Az ellátás egy osztályon történik. A folyosón központi helyet foglal el a nővéri ügyelő.

A szobák egy folyosóról nyílnak, szám szerint 7 szoba. Jelenleg 3 szoba ötágyas, 2 szoba hatágyas, 1 szoba kilencágyas, 1 szoba kétágyas.

Az ellátottak számára nemenként elkülönített fürdőszoba, illetve illemhely biztosítva van. (3-3 zuhany állás, 3-3 illemhely)

Egészségügyi ellátásra az intézmény rendelkezik orvosi szobával, ahol az arra rászoruló ellátott vizsgálata, illetve, kezelése történik.

Heti 6 órában az intézmény orvosa vizitel az osztályon. Sürgős esetben bármikor elérhető, napközben. Egyéb esetekben az ügyeletes orvos látja el a betegeket.

Az osztályon az ebédlő egy 30 m²-es helyiség, ahol hely hiányában nagyobb rendezvényt is tartunk. A foglalkoztató helyiség szintén kb. 30 m²-es, ahol a kulturális foglalkoztatás történik (pl. rendezvényekre való felkészülés, videó filmvetítés, tv nézés, olvasás stb.).

Az ellátást végzők személyre szóló munkaköri leírással rendelkeznek, mely tartalmazza a kompetenciát, az ellátást végző, jogait és kötelességét.

Az intézet rendelkezik belső etikai szabályzattal, melyet a munkavállaló elolvasás után aláírásával tudomásul vesz, munkába állása előtt.

Az osztályon 10 ápoló dolgozik, mindannyian szakképesítéssel rendelkeznek.

Értelmi Fogyatékos Személyek Részlege:

A Magyar út 46. szám alatti telephelyen 51 fő **értelmi fogyatékos személy** ápolás-gondozását végezzük /a törvényben előírt személyi- és tárgyi feltételek teljesüléséig folyamatosan csökkentjük az ellátotti létszámot/.

Az ellátottak köre

Az intézményben olyan 18. életévét betöltött középsúlyos ill. súlyos értelmi fogyatékosok, halmozottan fogyatékosok ápolása – gondozása, teljes körű ellátása történik, akik tartós ápolásra, gondozásra szorulnak, és egészségi állapotuk rendszeres kórházi gyógykezelést nem igényel.

Hajdú –Bihar Megye területéről érkeznek kérelmek, fogyatékos ápolást-gondozást nyújtó ellátásra. A sorban állók száma, jelenleg 15fő annak ellenére, hogy ebben az évben nem tudtunk felvenni senkit, az ellátási létszám csökkentése miatt, melyről természetesen az érintetteket is tájékoztattuk.

Az ellátottak részére napi 24órás, szakszerű ellátást biztosít az intézmény. Továbbá biztosítja a lakhatási feltételt (éjszakai és nappali tartózkodásra).

Az ellátottak számára 17 szobában biztosítjuk az ellátást. 2007. december 31-én az ellátotti létszám 51 fő volt, az optimális létszám 45 fő lesz, úgy hogy a jelenlegi hatályos törvénynek megfelelően.

A szobák megoszlása 2db 1 ágyas, 7db 2ágyas, 3db 3ágyas, 2db 4ágyas, 1 db 8 ágyas.

Az ellátottak számára nemenként elkülönített fürdőszoba, illetve illemhely biztosítva van.

Szám szerint 6-6 helyiség.

Közösségi együttlétre 3 helyiség áll rendelkezésre, 12m2 foglalkoztató, 2db 20-20m2 társalgó.

Étkezés egy közös ebédlőben történik.

Biztosít az intézet háromszori étkezést, illetve diabeteses betegeknek ötszöri étkezést. Ezen kívül, a diétás étrendet kapnak, ha azt az intézmény orvosa elrendeli, vagy egyéb okból indokolt.

A módosított 1/2000 SzCsM. rendelet szerint gyógyszert, és gyógyászati segédeszközöket, minden ellátott részére térítésmentesen biztosít az intézmény.

Egészségügyi ellátásra az intézmény rendelkezik orvosi szobával, ahol az arra rászoruló ellátott vizsgálata illetve, kezelése folyik.

Heti 6 órában az intézmény orvosa vizitel az osztályon. Sürgős esetben bármikor elérhető napközben. Egyéb esetekben az ügyelet orvos látja el a betegeket.

Az ápolás-gondozás személyi és tárgyi feltételei:

Az értelmi fogyatékos ellátottak 17 szobában vannak elhelyezve.

A Pavilonba 2db 3ágyas szoba, nemenként elkülönített fürdőszoba 1-1 zuhanyállással, és nemenként elkülönített mellékhelyiség valamint 20m2 társalgó, folyosó áll az ellátottak rendelkezésére.

Egy másik részlegben 2db 1ágyas, 2db 2 ágyas, és 1db 3ágyas szobákban középsúlyos férfi ellátottak vannak.

Fürdőszoba egy zuhanyállással, valamint mellékhelyiség áll az ellátottak rendelkezésére, valamint 12m² társalgó (foglalkoztató), és folyosó.

Az intézet központi épületébe 11szobában van lehetőség a fogyatékos ellátottak elhelyezésére 6db 2 ágyas, és 4db 4 ágyas szobában a törvény által meghatározott (6m²) feltételek biztosítottak.

Azok a középsúlyos fogyatékosok, akik részben önállóak a közös ebédlőbe étkeznek, ahol hely hiányában nagyobb rendezvényt is tartunk. A súlyos fogyatékosok az osztályon étkeznek a szobájukban. Egy foglalkoztató helyiség van az osztályon, ahol a kreatív foglalkoztatás és a fejlesztés történik. A kulturális foglalkoztatás is itt történik (pl. rendezvényekre való felkészülés, videó filmvetítés, tv nézés, felolvasás stb.).

A vizes blokk /WC, zuhany állás száma, a törvénynek megfelel/.

A folyosón központi helyet foglal el a nővéri ügyelő.

Az ellátást végzők személyre szóló munkaköri leírással rendelkeznek, mely tartalmazza a kompetenciát, az ellátást végző, jogait és kötelességét.

Az intézet rendelkezik belső Etikai szabályzattal, melyet a munkavállaló elolvasás után aláírásával tudomásul vesz, munkába állása előtt. Az osztályon 14 fő szakképzett ápoló látja el az ápolási feladatot.

A személyre szóló foglalkoztatás mellet, minden fogyatékos számára fejlesztési terv készül.

A fejlesztési terv fejlesztő pedagógus segítségével készül, mely tartalmazza:

- Az ellátást igénybevevő állapotának leírását és az abban bekövetkező változást.
- Tartalmazza továbbá az egyéni fejlődést, pedagógiai, mentális, és egyéb segítségnyújtási feladatokat, azok időbeli ütemezését, a foglalkozásban való részvételt.
- A hiányzó, vagy korlátozottan meglévő személyes funkciók helyreállítása, érdekében teendő intézkedéseket.
- Konfliktushelyzetek kezelésének, megoldásának módjait.

A fejlesztési tervet félévente értékeli, az elért eredményeket, szükség szerint módosítja.

A fejlesztési tervet a pedagógus megtervezett időben, a hozzátartozó fogyatékosnál végzi, a heti munkaterv alapján.

A fejlesztési terv az ellátott és a fejlesztő pedagógus névszerinti, és időbeli felosztásával pontosan meg van tervezve.

Kulturális és kreatív tevékenység

Fontosabb kulturális rendezvényeink az intézetben:

- Farsangi mulatság
- Nőnap megemlékezés
- Ki-Mit-Tud?
- Közös éneklés
- Anyák napi megemlékezés

- Hozzá tartozó-gondozott találkozó
- Öregek hete
- Halottak napi megemlékezés
- Mikulás nap
- Karácsonyi ünnepség
- Zenehallgatás, vetélkedők
- Irodalmi foglalkozás, felolvasás
- Torna gyógytornász bevonásával

A kreatív tevékenység a meglévő manuális készségfejlesztésből, illetve annak szinten tartásából áll.

- Rajz, festés
- Gyurmázás, gyöngyfűzés
- Bábkészítés
- Papírhajtogatás
- Varrás, hímzés
- Írás, számolás

Foglalkoztatási terv demens betegek részére

- Kézügyesség szinten tartása
- Fejlesztésre irányuló tevékenységek (írásgyakorlás, kézimunka)
- Memória javító és fejlesztő játékok (számok, óra, képek felismerése)
- Finom mozgások szinten tartása gyógytornász bevonásával
- Istentisztelet
- Bibliai foglalkozások, közös imádkozás

Szórakoztató és szabadidős tevékenység

Múzeumlátogatás, színházlátogatás. Kirándulni visszük a lakókat, 30-40 főt alkalmanként viszünk az ország különböző területére egynapos kirándulásra. (Ez évben Aggteleken voltunk pszichiátriai és értelmi fogyatékos ellátottakkal. az idősekkel pedig Szilvásváradon.)

A halmozott fogyatékos lakókat kis csoportokban visszük kirándulni. Ezen kirándulások főleg állatkerti és vadas-park látogatások (4-5 fős csoportokban).

2007. évben az alábbi programokon, kirándulásokon vettek részt pszichiátriai és értelmi fogyatékos lakóink:

- Szavalónap Püspökladányon 2 fő részvételével (április)
- Debreceni Állatkert látogatása (május)
- Hozzá tartozó találkozó (június)
- Nyaralás Balatonszemesen 16 fő részvételével (június)

- Kulturális Fesztivál Győrben 11-13 fő részvételével (július)
- Kirándulás Aggtelekre 35 fő részvételével (szeptember)
- Regionális Kulturális Fesztivál Balmazújvároson 7 fő részvételével (november)

Intézeti elhelyezés során a szocializáció visszafejlődése figyelhető meg. Teljesen ki vannak szolgáltatva, elfelejtik azokat az alapvető tevékenységeket, melyeket intézeten kívüli életük során elsajátítottak.

Üdüléskor közösen takarítanak, főznek, programokat szerveznek, étterembe, szórakozó helyekre mennek kísérettel.

Nyíradonyi Ápolási Otthon:

Nyíradonyi Ápolási Otthon fióktelep olyan pszichiátriai betegeket lát el, akik demencia betegségben szenvednek, akkut kórházi kezelést nem igényelnek.

Az intézmény területén 150 fő beteg ápolását, gondozását végzik, ebből 8 fő emelt szintű ellátásban részesül.

Az intézmény ellátási területe országos.

Intézeti felvétel feltétele a demencia centrum szakvéleménye, pszichiátriai szakorvosi szakvélemény, valamint a fertőző betegséget kizáró orvosi igazolások (mellkas röntgen, bakteriológiai lelet).

Három gondozási egységben élnek az ellátottak 2-4 ágyas szobákban.

Az intézmény megfelelően felszerelt, akadálymentes közlekedést biztosított az ellátottak részére.

Az intézményben foglalkoztatott szakmai létszám: 43 fő.

Ellátottak részére háziorvos, pszichiáter szakorvos, bőrgyógyász szakorvos áll rendelkezésükre.

A három ellátási területen 36 ápolónő lát el ápoló-gondozó feladatot.

Szakmai létszámhoz hozzátartozik még a mentálhigiénés csoport azon belül a foglalkoztatók létszáma is.

Az ellátottak egészségi állapotuknak megfelelően mentálhigiénés csoport irányításával foglalkozásokon vehetnek részt.

Törekedve, hogy mindenkinek egyénre szabottan történjen a mindennapos elfoglaltsága.

Ilyen például a kiscsoportos foglalkozás, azon belül manuális tevékenységek,

- kognitív fejlesztő tréning,
- írás-olvasás gyakorlása (kapcsolattartás elősegítése),
- tér-és időbeli tájékozódás segítése,
- mobilizálás,
- intézmény működését elősegítő munkálatok (terápiás célú foglalkoztatás),
- stb.

Hagyomány őrző rendezvények: farsang, anyák napja, majális, szalonna sütés, szüreti mulatság, kirándulás, mikulás, karácsony megünneplése.

A hitélet biztosítása (bibliai kör).

Egyéni beszélgetések, problémák feltárása, megoldása.

Nagycsoportos foglalkozás (aktuális problémák megbeszélése, megoldása).

Mobilizálás, tornáztatás különös hangsúlyt fektetve a fekvő betegek levegőztetésére, mozgására.

Munkánk során arra törekszünk, hogy az ellátott és az ellátó személyzet jó hangulatban, harmonikusan töltse minden napjait, a belső Etikai Szabályzat tartalmazza a megfelelő viselkedést ellátott és ellátó között. Könnyebb elviselni a nehézséget, ha megpróbálunk örömet szerezni másoknak, ezáltal mind annyian boldogabbak leszünk.

Zay Lászlót idézve „Az élet teljességét nem években mérik,

Hanem örömben.

Kinek –kinek annyit ér az élete,

Amennyi örömet szerez másoknak.”

Debrecen, 2008. május 12.

150/2008. (V. 30.) MÖK határozat melléklete

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT KÖZGYŰLÉSE

**A megyei önkormányzati fenntartású
közoktatási intézményrendszer működésének
minőségirányítási programja
(2008-2012)**

Debrecen, 2008.

Tartalomjegyzék

I.	BEVEZETÉS.....	639
1.	Jogszábai háttér	639
2.	A közoktatási minőségirányítási program hatálya	639
3.	A megyei közoktatási feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési terv, valamint a közoktatási minőségirányítási program kapcsolata	640
II.	A MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNYHÁLÓZATA	640
III.	FENNTARTÓI MINŐSÉGPOLITIKA	641
1.	Minőségnyilatkozat	641
2.	Fenntartói elvárások a közoktatási intézményrendszer egészére vonatkozóan..	642
3.	Feladatok az egyes intézmények számára	644
IV.	FENNTARTÓI MINŐSÉGFEJLESZTÉSI RENDSZER	647
1.	A közoktatási intézményrendszer irányításával kapcsolatos fenntartói szabályozások (hatáskörök, eljárási rend, a folyamatok szabályozása)	648
2.	A tervezési folyamatok szabályozása	650
3.	A fenntartói ellenőrzések, értékelések rendje	652
	a.) Belső ellenőrzés	652
	b.) Törvényességi ellenőrzés, értékelés.....	653
	c.) Szakmai, pedagógiai ellenőrzés, értékelés.....	654
	d.) A közoktatási intézmény vezetőjének beszámolója.....	654
	e.) Az iskolaszék véleményezése.....	655
	f.) Az ellenőrzés és értékelés egyéb formái.....	655
	g.) A közoktatási intézményi vezetők munkájának fenntartói értékelése	655
V.	AZ INTÉZMÉNYI ÖNÉRTÉKELESEL KAPCSOLATOS FENNTARTÓI ELVÁRÁSOK.....	657
1.	A teljes körű intézményi önértékelés	658
2.	A pedagógus munkakörben foglalkoztatottak teljesítmény értékelése.....	659
3.	Az intézményben vezetői feladatot ellátók értékelése.....	660
VI.	PARTNER KAPCSOLATOK, ÁGAZATI KAPCSOLATOK	661
VII.	ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	664

A mellékletek jegyzéke

1. számú melléklet	Kimutatás a megyei önkormányzati fenntartású intézmények közoktatási alapfeladatainak ellátásáról
2. számú melléklet	A belső ellenőrzés témakörei
3. számú melléklet	A törvényességi ellenőrzés és értékelés témakörei
4/1. számú melléklet	A nevelési-oktatási intézmények szakmai ellenőrzésének és értékelésének témakörei
4/2. számú melléklet	A pedagógiai szakszolgálati feladatellátás szakmai ellenőrzésének és értékelésének témakörei
4/3. számú melléklet	A pedagógiai-szakmai szolgáltatások szakmai ellenőrzésének és értékelésének témakörei
5. számú melléklet	A fenntartói ellenőrzések, értékelések ütemezése (2008-2012)

Bevezetés

1. Jogszabályi háttér

A közoktatásról szóló, módosított 1993. évi LXXIX. törvény (továbbiakban: közoktatási törvény) 85.§ (7) bekezdésében előírtak szerint a megyei önkormányzat 10/2004. (I. 23.) MÖH határozatával fogadta el az önkormányzati közoktatási intézményrendszer működésének minőségirányítási programját (továbbiakban: közoktatási minőségirányítási program) a 2004-2008. évekre.

2006. évben megtörtént a közoktatási minőségirányítási programban foglaltak végrehajtásának értékelése.

Mivel a közoktatási minőségirányítási program hatálya 2008. évben lejár, ezért szükséges annak felülvizsgálata, és a 2008-2012. évekre szóló közoktatási minőségirányítási program meghatározása.

A közoktatási törvény 85. § (7) bekezdésében foglaltak alapján a közoktatási minőségirányítási program az önkormányzati közoktatási rendszer egészére határozza meg a fenntartó elvárásait, az egyes intézményeknek a fenntartói elvárásokkal kapcsolatos feladatait, a közoktatás rendszerének és a közoktatást érintő más ágazatok – gyermek-és ifjúságvédelem, szociálpolitika, munkaerőgazdálkodás, közművelődés, egészségügy – kapcsolatait, a fenntartói irányítás keretében tervezett szakmai, törvényességi, pénzügyi ellenőrzések rendjét. Szükséges továbbá megállapítani a közoktatási intézményi vezetők munkája fenntartó általi értékelésének szempontjait, valamint az intézményi önértékeléssel, a pedagógusok intézményi értékelésével kapcsolatos közös fenntartói elvárásokat.

2. A közoktatási minőségirányítási program hatálya

A megyei közgyűlés közoktatási minőségirányítási programja a megyei önkormányzati fenntartású közoktatási intézményrendszerre terjed ki.

A közoktatási minőségirányítási program a 2008-2012-es évekre készült, a közoktatási törvény 85.§ (7) bekezdésében a közoktatási minőségirányítási program tartamára vonatkozó követelmények érvényesítésével, a hatályos jogszabályoknak megfelelően.

Az önkormányzati minőségirányítási programot a megyei közgyűlés 150/2008. (V. 30.) MÖK határozatával fogadta el.

Az önkormányzati minőségirányítási program 2008. június 15. napján lép hatályba és 2012. május 31-ig érvényes.

A minőségirányítási program rögzíti a megyei közgyűlés közoktatási minőségpolitikáját, s minőségirányítási rendszerét.

A minőségirányítási programban foglaltakat a közoktatással összefüggő önkormányzati feladatok tervezése, szervezése és végrehajtása során érvényesíteni kell.

3. A megyei közoktatási feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési terv, valamint a közoktatási minőségirányítási program kapcsolata

E két, a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat (továbbiakban: megyei önkormányzat) közoktatással kapcsolatos céljait és feladatait meghatározó dokumentumnak szoros kapcsolatban, s összhangban kell egymással állnia.

A megyei közoktatási feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési terv (továbbiakban: megyei intézkedési terv) – a közoktatási törvény 85.§ (4) bekezdésében foglaltak alapján – azt tartalmazza, hogy a megyei önkormányzat a közoktatási törvényben előírt kötelező feladatait milyen módon látja el, illetőleg milyen nem kötelező feladatokat vállal fel. Tartalmazza továbbá a megyei önkormányzati fenntartású intézményrendszer működésével, fenntartásával, fejlesztésével, átszervezésével összefüggő elképzeléseket, valamint a gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket.

A közoktatási minőségirányítási programban a megyei önkormányzat egyrészt megjelöli minőségpolitikáját, azaz hogy a megyei intézkedési tervben meghatározott célok, feladatok megvalósításával kapcsolatosan fenntartóként milyen teljesítményelvárásai vannak, az intézményrendszer egészére és az egyes intézményekre vonatkozóan milyen minőségcélokat tűz ki. Meghatározza továbbá minőségfejlesztési rendszerét, azokat a szabályozásokat, melyek a minőségpolitikában megjelölt célok megvalósítását, a megvalósulás folyamatát, s azok ellenőrzését segítik.

Ennek megfelelően a közoktatási minőségirányítási program a megyei intézkedési tervet kiegészítő, ahhoz kapcsolódó program.

II. A megyei önkormányzat közoktatási intézményhálózata

A megyei önkormányzat fenntartásában 7 közoktatási feladatot ellátó intézmény működik: 6 nevelési-oktatási intézmény, 1 pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó és pedagógiai szakszolgálati feladatokat ellátó intézmény.

A közoktatási intézményhálózat építményi-tárgyi feltételeiben differenciált, ám jól felkészült, szakmailag képzett pedagógusállománnyal rendelkezik. Az intézmények működéséhez a pénzügyi feltételek biztosítottak.

A megyei önkormányzati fenntartású intézmények igen kis részét képezik Hajdú-Bihar megye közoktatási intézményhálózatának, ugyanakkor az intézmények többségének feladatellátása térségi-körzeti, megyei szintű, 4 nevelési-oktatási intézmény több megyéből fogad tanulókat.

Többcélú gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézmények:

- Éltes Mátyás Általános és Speciális Szakiskola, Kollégium és Gyermekotthon, Hajdúszoboszló
- Dr. Molnár István Óvoda, Általános és Speciális Szakiskola, Kollégium és Gyermekotthon, Hajdúböszörmény
- Dr. Kettesy Aladár Általános Iskola és Kollégium, Debrecen

Középfokú nevelési-oktatási intézmények:

- Bocskai István Gimnázium, Szakképző Iskola és Diákotthon, Biharkeresztes.
- Kós Károly Művészeti Szakképző Iskola, Diákotthon, Kézműves Udvarház, Debrecen.
- Györffy István Középiskolai Kollégium, Debrecen.

Pedagógiai szakszolgálati feladatellátást biztosít és pedagógiai szakmai szolgáltatásokat nyújt

- Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat és Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézet, Debrecen

Az intézmények alapfeladatait az 1. számú melléklet tartalmazza.

Ezen alapfeladatok a megyei önkormányzat számára a közoktatási törvény 86-87. §-ai által előírt kötelező közoktatási feladatok. A Hajdú-Bihar megyén kívüli állandó lakóhellyel, illetve tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek, tanulók ellátása (például a gyengénlátó tanulók nevelése, oktatása, kollégiumi ellátása) a megyei önkormányzat számára önként vállalt feladat, melyet a megyei önkormányzat részben feladatellátási szerződés alapján végez. Hajdú-Bihar megyei illetőségű középfokú iskolai tanulók kis számban más megyék iskoláiban folytatják tanulmányaikat, ugyanakkor Hajdú-Bihar megyei középfokú közoktatási intézményekben tanulnak más megyei illetőségű tanulók is.

Az intézmények feladatellátásának főbb jellemzőit, mennyiségi és minőségi vonatkozásait, a működésükkel, fenntartásukkal, fejlesztésükkel kapcsolatos célokat, feladatokat a megyei intézkedési terv tartalmazza.

III. Fenntartói minőségpolitika

1. Minőségnyilatkozat

A fenntartó olyan iskolapolgárokat kíván intézményeiben nevelni-oktatni, akik

- a magyar kultúrát megbecsülik, azt tisztán megőrizni, gazdagítani és továbbadni kívánják,
- ismerik és szeretik hazájukat, az itt élők és a határainkon kívülre szorult magyarok múltját, jelenét, értékeit; szívesen vallják magukat magyarnak, s családjukért, hazájukért áldozatra készek,
- képesek önállóan, logikusan gondolkodni, cselekedni,
- törekednek önmaguk és környezetük megismerésére, megóvására,
- jellemük, erkölcsi ítélőképességük és ízlésük fejlesztésével képesek a jó és a rossz, az igaz és a hamis, a szép és a rút egyre biztosabb megkülönböztetésére,
- képesek a valódi értékek felismerésére és tiszteletére,
- törekednek a különböző tudományterületeken és művészetekben alapos ismeretek megszerzésére,
- törekednek testi-lelki-szellemi harmóniában történő életvitelre,
- törekednek embertársaik segítésére,
- képesek felelős helytállásra.

Az intézmények úgy tudják elérni fenti nevelési céljaikat, hogy

- növendékeikben felkeltik a tudásvágyat, és megalapozzák a magas szintű önművelés igényét,
- növendékeiket a tudományok segítségével rávezetik a világ megismerésének és megőrzésének fontosságára,
- a kultúra időtálló értékeinek közvetítése által fogékonnyá teszik őket a szépre;
- a reál és humán tudás átadásával kifejlesztik bennük a józan, kritikus és önálló gondolkodást és a felelős cselekvés képességét,
- gondosan ápolják az anyanyelvet és a magyar nemzeti hagyományokat,
- megértetik tanítványaikkal, hogy a világ megismeréséhez elsősorban saját nyelvükön, kultúrájukon keresztül vezet az út,
- rendszerességgel és következetességgel a személyes és társadalmi szintű kötelességtudat és áldozatvállalás mintáját állítják növendékeik elé.

Az oktatásnak az állandóság és folytonosság elve mellett rugalmasan kell alkalmazkodnia a társadalmi igényekhez, kihívásokhoz. A tanulóknak korszerű ismereteket kell nyújtani. A fenntartó elvárásai tehát:

- A különböző adottságokkal, képességekkel, készségekkel rendelkező tanulók differenciált és integrált nevelése, oktatása a közoktatási intézményrendszer különböző egységeiben. A diákok neveltségi szintjének javítása.
- Olyan biztos alapkészségek megszeresztetése a tanulókkal az általános képzés végére, mellyel a továbbtanulás, az életben való boldogulás szűkebb és tágabb környezetükben biztosítható. A megfelelő szakos ellátottság biztosítása.
- A normatív állami támogatás és az önkormányzati költségvetési hozzájárulás szakszerű és takarékos felhasználása. Az iskolák felszerelésének, épületeinek állagmegóvása. Az iskolák tárgyi feltételeinek folyamatos fejlesztése.
- Korszerű pedagógiai szolgáltatások biztosításának igénylése. Folyamatos, jó munkakapcsolat az intézmények és a fenntartó között. Tolerancia az emberi kapcsolatokban (diák-diák, pedagógus-diák, pedagógus-pedagógus között).

2. Fenntartói elvárások a közoktatási intézményrendszer egészére vonatkozóan

A közoktatási törvény szerint a minőségpolitika elsősorban stratégiai irányvonalat, a minőségirányítás rendszerének elveit jelenti. A minőségpolitika, mint általános elv, három szinten jelenik meg a közoktatási törvényben:

- miniszteri felelősség (a miniszter egyrészt a közoktatási törvény 94. § (1) bekezdés c) pontja szerint szabályozza a minőségpolitikai feladatok ellátásának rendjét, másrészt a 95. § szerint feladata a minőségpolitika rendszerének kiépítéséhez, működéséhez szükséges országos szolgáltató rendszer létrehozása és működtetése),
- önkormányzati fenntartói feladat (a minőségirányítási program működtetése),
- intézményi feladat (intézményi minőségirányítási program működtetése).

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat 2007-2010 közötti időszakra szóló gazdasági programja (továbbiakban: megyei gazdasági program) a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembe vételével, valamint a jogszabályi előírásokra, az ágazati követelményekre tekintettel meghatározott olyan célkitűzéseket, feladatokat, amelyek elsősorban a megyei önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálja.

A gazdasági program közoktatással kapcsolatos célkitűzései és feladatai teljesülésük esetén hozzájárulnak a megyei intézkedési tervben foglalt célkitűzések, feladatok megvalósításához.

A megyei gazdasági program és a megyei intézkedési terv alapján a megyei önkormányzat közoktatással kapcsolatos célkitűzései:

A humánerőforrás versenyképességének fejlesztése, mely a megye munkaerő-piaci integrációjának segítését és a helyi közösségi, társadalmi integráció támogatását tűzi célul.

Ennek keretében:

- A szakképzés, a közoktatás révén biztosítani kell a tanulók, a jövőbeni munkavállalók számára a versenyképes tudás és az egész életen át tartó tanulás képessége megszerzésének lehetőségét.
- Elő kell segíteni, hogy minden gyermek és tanuló a képességeinek, fejlettségének, sajátos igényeinek megfelelő közoktatási ellátásban részesüljön, a közoktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférésben minél inkább érvényesüljön az esélyegyenlőség. Kiemelt figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű tanulók közoktatás területén történő ellátásának fejlesztésére.
- Biztosítani kell a tizenhét éves korig tartó tankötelezettség teljesítéséhez szükséges szakmai-pedagógiai és iskolahálózati feltételeket.
- Elő kell segíteni a megye ifjúsága jogainak érvényesülése érdekében az ifjúság társadalmi, európai integrációját.

A közoktatási feladatok költségtakarékos és hatékony ellátása, a közoktatási szolgáltatások színvonalának javítása.

Ennek keretében:

- A közoktatási intézmények építészeti és tárgyi feltételrendszere javítása, korszerűsítése pályázati erőforrások bevonásával.
- A szakmai értékek megtartása mellett a szakmai-pedagógiai tevékenység folyamatos korszerűsítése, minőségi fejlesztése.
- Nyelvi és cseretáborozás szervezésével a megye diákjai oktatási és képzési támogatása az Európai Unió országaiban.
- Folyamatos törekvés a lakosság rendszeres tájékoztatására az intézmények tevékenységéről.

E célkitűzésekhez kapcsolódóan a közoktatási intézményrendszer egészének a következő elvárásoknak kell megfelelnie:

- A közoktatási szolgáltatások biztosítása terén tovább kell fejleszteni az együttműködést a települési önkormányzatokkal, az intézményfenntartókkal, az iskolahasználókkal. A célok teljesülése érdekében a megyei közoktatási koordináció eszközeinek alkalmazása is szükséges.
- A pedagógiai szakszolgálati ellátást az igénybevevők lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez minél közelebb kell biztosítani, elősegítve ezzel az ellátásban részesülők érdekeinek érvényesülését, az oktatási esélyegyenlőtlenségek mérséklődését. A szolgáltatást igénybevevők érdekében munkamegosztást, együttműködést kell kialakítani, illetve fenntartani települési önkormányzatokkal, a feladatellátást vállaló többcélú kistérségi társulásokkal, illetve más intézményfenntartókkal a megyében.
- A pedagógiai szakmai szolgáltatások körében a megye egész területén elő kell segíteni a nevelési-oktatási intézmények, a pedagógusok módszertani kultúrájának megújítását, támogatni kell az iskolai pedagógiai gyakorlat olyan irányú fejlesztését, amely a

hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását szolgálja, különösen a roma, valamint a fogyatékkal élő tanulók hátrányainak csökkentésével.

- Minden gyermek, tanuló számára biztosítani kell, hogy minőségileg garantált, a felemelkedés esélyét biztosító ellátáshoz, nevelés-oktatáshoz, képzéshez, szakképzéshez jusson. Biztosítani kell, hogy az egyes intézményekben folyó nevelő-oktató munka, szakképzés színvonala, hatékonysága a szülők számára egyaránt átlátható, ellenőrizhető legyen.
- A gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményeknek gondoskodniuk kell a rászoruló gyermekek, tanulók minél teljesebb körű ellátásáról, különleges gondozásukról.
- Az intézményeknek tevékenységükkel elő kell segíteniük a megyei közoktatási fejlesztési tervben foglaltak megvalósítását, teljesíteniük kell a megyei intézkedési tervben számukra meghatározott feladatokat, s az intézményi pedagógiai programban kitűzött célokat, feladatokat.
- Az intézményeknek szakszerűen, törvényesen, hatékonyan és gazdaságosan kell működniük.
- Az intézményvezetőknek kiemelt figyelmet kell fordítaniuk a munkafolyamatba épített vezetői ellenőrzés, valamint a 193/2003. (XI. 26.) Korm. rendelet szerinti belső ellenőrzés végrehajtására. Az intézményi minőségirányítás keretében, illetve külső tanácsadás, ellenőrzés, értékelés során feltárt problémákat, hiányosságokat szakmai javító és szabályozó munkával kell megoldani. Törekedni kell a működés folyamatos javítására, fejlesztésére.
- Az intézményeknek a fenntartó által a rendelkezésükre bocsátott, a feladatellátást szolgáló vagyont célszerűen, a jogszabályoknak, a megyei önkormányzati vagyonkoncepciónak, rendeleteknek és határozatoknak valamint a szakmai feladatoknak, céloknak megfelelően kell hasznosítani. Költséghatékony gazdálkodást kell folytatniuk. A megyei önkormányzat az intézményektől elvárja a pályázati lehetőségek kihasználását, az eredményes pályázás érdekében indokolt esetben a szükséges önrészt biztosítja.
- Valamennyi intézménynek a lehetőségek szerint be kell kapcsolódnia az uniós közösségi programokba, törekednie kell az Európai Unió tagállamai közoktatási intézményeivel eddig kialakított együttműködés elmélyítésére és kiterjesztésére.
- A középfokú nevelési-oktatási intézményeknek fel kell készíteniük a tanulókat az Európai Unióban való továbbtanulásra, munkavállalásra. A pedagógusoknak ismerniük kell és fel kell készülniük az Európai Unió közoktatással és szakképzéssel kapcsolatos követelményeinek teljesítésére.

3. Feladatok az egyes intézmények számára

Az intézményrendszer egészére vonatkozó minőségcélok mellett az intézmények tevékenységének elemzéséből következő intézményi minőségcélok az elvárható eredményeket jelölik meg (a helyzetelemzést a megyei intézkedési terv tartalmazza). E célok hatékony és eredményes megvalósításának ellenőrzésére, értékelésére a fenntartói minőségfejlesztési rendszer szerint szabályozott céltudatos és ellenőrzött folyamatban kerül sor a jogszabályi előírások, a szakmai követelmények érvényesítésével, valamint az oktatásban érdekelttek igényeinek figyelembevételével.

A megyei közgyűlés az egyes közoktatási intézmények számára a következő intézményspecifikus feladatokat határozza meg, összhangban a megyei intézkedési tervben megjelölt célkitűzésekkel:

Éltes Mátyás Általános és Speciális Szakiskola, Kollégium és Gyermekotthon,
Hajdúszoboszló

- A 2008/2009-es tanév végéig a tantárgyi mérések eredménye iskolai szinten 5-10 %-al emelkedjen.
- Minden tanévben az országos felmérések eredménye a vizsgált osztályokban érje el az országos átlagot.
- A logopédiai tagozat 4. évfolyamán tanuló tanulók 100%-ának visszahelyezése az általános iskolába.
- A 8. osztályt végzett tanulók 100%-ának továbbtanulása az intézmény előkészítő szakiskolájában.
- Az előkészítő szakiskola 10. évfolyamát végzett tanulók 70%-ának beiskolázása a következő iskolafokozatba.
- A 2011/2012-es tanév végére a szakellátottság 100 %-os mértékű biztosítása az általános iskolában.
- Minden tanévben készítsen az intézmény vezetése az iskolát bemutató, népszerűsítő kiadványt.

Dr. Molnár István Óvoda, Általános és Speciális Szakiskola, Kollégium és Gyermekotthon,
Hajdúböszörmény

- A partnerközpontú működése érdekében fontos a partnerek bizalmának erősítése. A partneri elégedettség mérése során legalább 80%-os elégedettséget kell elérni a közvetlen partnerek körében.
- A 2008/2009-es nevelési évtől az óvodai csoportok gyermekeinek szülei önzetlen munkával (egy délután) vegyenek részt az óvoda esztétikus környezetének további fejlesztéséért.
- A 2008/2009-es tanév végéig a tantárgyi mérések eredménye iskolai szinten 5-10 %-al emelkedjen.
- Minden tanévben az országos felmérések eredménye a vizsgált osztályokban érje el az országos átlagot.
- A 8. osztályt végzett tanulók 100%-ának továbbtanulása az intézmény előkészítő szakiskolájában.
- Az előkészítő szakiskola 10. évfolyamát végzett tanulók 100%-ának beiskolázása a készségfejlesztő speciális szakiskolába.
- Egyéni fejlesztéssel (habilitációs, rehabilitációs foglalkozással) segítse elő a nevelőtestület, hogy a sajátos nevelési igényű, középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók az iskola elvégzése után az állapotuknak megfelelő munkát legyenek képesek végezni, rendelkezzenek a támogatott életvitelhez szükséges praktikus ismeretekkel, bizonyos szocializációs szinttel és kommunikációs képességgel. A cél, hogy a munkahelyi gyakorlatok tantárgy keretében egyre több normál munkahelyre járjanak a speciális készségfejlesztő szakiskola 11. és 12.évfolyamos tanulói, segítve ezáltal társadalmi integrációjukat.
- A 2011/2012-es tanév végére a szakellátottság 100 %-os mértékű biztosítása az óvodában és az általános iskolában.
- Minden tanévben készítsen az intézmény vezetése az iskolát bemutató, népszerűsítő kiadványt.

Dr. Kettesy Aladár Általános Iskola és Kollégium, Debrecen

- A partnerek igényeinek megismerése, elvárásainak beépítése a nevelő-oktató munkába, folyamatos információcsere az elért eredményekről. A partneri elégedettség mérése során legalább 80%-os elégedettséget kell elérni a közvetlen partnerek körében.
- Az intézményben tanuló integráltan nevelt sajátos nevelési igényű, súlyosan látássérült, valamint látássérült enyhe értelmi fogyatékos gyerekek esélyegyenlőségének megvalósítása érdekében új módszerek tanulmányozása, megismerése és alkalmazása ezen a területen.
- A 2008/2009-es tanév végéig a tantárgyi mérések eredménye iskolai szinten 5-10 %-al emelkedjen.
- Minden tanévben az országos felmérések eredménye a vizsgált osztályokban érje el az országos átlagot.
- A 8. osztályt végzett tanulók 100%-ának továbbtanulása valamelyik oktatási intézménybe.
- A 2011/2012-es tanév végére a szakellátottság 100 %-os mértékű biztosítása az általános iskolában.
- Minden tanévben készítsen az intézmény vezetése az iskolát bemutató, népszerűsítő kiadványt.

Bocskai István Gimnázium, Szakképző Iskola és Diákotthon, Biharkeresztes

- A gimnáziumba felvett tanulók száma 2010-re érje el a felvehető maximális létszám 90 %-át.
- Szakközépiskolai képzés megszervezése 9-12. évfolyamon, felmenő rendszerben történjen meg 2009-2013 között.
- A szakiskola 9-10. évfolyamán az osztályismétlő tanulók számát 2006. évi adatokhoz képest 10%-kal csökkentse az intézmény 2010-re.
- Az intézmény a kompetenciaalapú oktatást a szakiskolában 2010-ig bevezeti, arra törekszik, hogy a tanulói lemorzsolódás a 10. évfolyam végére, 2012-re ne haladja meg a 9. évfolyamos induló létszám 25 %-át.
- A kompetenciafejlesztés módszereinek alkalmazásával a szakiskolában a matematikai eszköztudás és az olvasás-szövegértés kompetenciaterületek eredményei az országos kompetenciamérésen 30 standardponttal növekedjenek 2010-re a 2006-os eredményekhez képest.

Kós Károly Művészeti Szakképző Iskola, Diákotthon, Kézműves Udvarház, Debrecen.

- A szakközépiskola 9-10. évfolyamán az osztályismétlő tanulók számát 2006. évi adatokhoz képest 10%-kal csökkentse az intézmény 2010-re.
- Az iskolában a kompetenciaalapú oktatás kerüljön bevezetése 2010-ig.
- A 2008/2009-es tanév végére a tantárgyi mérések eredménye iskolai szinten 5-10%-al emelkedjék az utolsó tanévi eredményekhez képest.
- A kompetenciafejlesztés módszereinek alkalmazásával az iskolában a matematikai eszköztudás és az olvasás-szövegértés kompetenciaterületek eredményei az országos átlagot 2010-re érik el.

Györffy István Középiskolai Kollégium, Debrecen.

- Tantárgyi gondozással, korrepetálással, felzárkóztatással és tehetséggondozással a bukásmentesség mellett minden tanévben fenn kell tartani – az érettségi és szakmai tárgyak figyelembevételével – a 4,0 feletti kollégiumi tantárgyi átlagot.
- Tanévenként minden érettségizett tanuló tanuljon tovább felsőoktatási intézményben vagy szakképesítést nyújtó intézményben.
- A kollégiumi könyvtár és az informatikai terem fejlesztésére kiemelt figyelmet kell fordítani, továbbra is biztosítani kell minden tanévben a 100 %-os kihasználási lehetőséget.
- A partneri elégedettségmérések során legalább 75 %-os elismerést kell elérni a közvetlen partnerek körében.

Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat és Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézet, Debrecen

- Az intézmény évente végezze el a nevelési-oktatási intézmények és fenntartóik igényeinek felmérését, s az igények figyelembe vételével szervezze meg a szolgáltatásokat.
- Folyamatosan kiemelt figyelmet fordítson a pedagógiai-szakmai szolgáltatások biztosításakor a hátrányos helyzetű térségek nevelési-oktatási intézményeire és azok fenntartóira.
- A 2008/2009 tanév kezdésére az új telephelyen szervezze meg és indítsa be a pedagógiai szakkönyvtár működését.
- Korszerű mérési eszközök rendszeres ajánlásával és kifejlesztésével segítse elő az intézmények saját mérési rendszerének fejlesztését, a pedagógusok mérési kultúrájának kialakítását és fejlesztését 2010-ig.
- A szakértői és rehabilitációs bizottság minden tanév végéig 100%-osan végezze el a sajátos nevelési igényű gyermekek vizsgálatát.
- 100%-os legyen a debreceni nevelési tanácsadó ellátási körzetébe tartozó településeken élő gyermekek szűrése, vizsgálata és terápiás kezelése.
- 2009-re növelni kell az esetmegbeszélő csoportok, szülői értekezletek, konzultációk számát a tanulási nehézséggel, zavarral küzdő tanulók pedagógusai és szülei számára.

IV. Fenntartói minőségfejlesztési rendszer

A fenntartói minőségfejlesztési rendszer a megyei önkormányzati közoktatás-irányítás rendjét határozza meg, olyan szabályok, szabályozások összegzése, amelyek a minőségpolitikában megfogalmazott célok megvalósítását és a megvalósulás folyamatát segítik.

A minőségfejlesztési rendszer tartalmazza az irányítási, tervezési folyamatok szabályozását, a közoktatás és más ágazatok kapcsolatait, a fenntartói ellenőrzések és a közoktatási törvény 102. § (2) bekezdés d) pontja szerinti értékelések rendjét, továbbá megjelöli a teljes körű intézményi önértékeléssel, az intézményekben vezetői feladatokat ellátók és a pedagógus munkakörben foglalkoztatottak teljesítmény értékelésének szempontjaival és az értékelés rendjével kapcsolatos fenntartói elvárásokat, valamint az intézményvezetők értékelésének eljárási rendjét.

1. A közoktatási intézményrendszer irányításával kapcsolatos fenntartói szabályozások (hatáskörök, eljárási rend, a folyamatok szabályozása)

A közoktatási intézményrendszer fenntartói irányítása a közoktatási törvény 102.§-ában foglalt előírások alapján, a 16/2004. (VII. 1.) HBMÖK rendelettel megállapított, a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlése és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatának (továbbiakban: önkormányzati SZMSZ) rendelkezései szerint történik.

A közgyűlés kizárólagos hatáskörében:

- megalkotja a közoktatással kapcsolatos önkormányzati rendeleteket;
- dönt a közoktatási intézmények létesítéséről, gazdálkodási jogköréről, átszervezéséről, megszüntetéséről, tevékenységi körének módosításáról, nevének megállapításáról;
- meghatározza a közoktatási intézmények költségvetését, továbbá a kérhető költségtérítés és tandíj megállapításának szabályait, a szociális alapon adható kedvezmények feltételeit;
- megbízza a közoktatási intézmények vezetőjét, és gyakorolja felette a munkáltatói jogokat;
- megállapítja a minőségfejlesztés rendszerét;
- jóváhagyja a nevelési-oktatási intézmények nevelési, illetve pedagógiai programját;
- elkészíti a megyei intézkedési tervet;
- elkészíti a megyei közoktatási fejlesztési tervet.

Írásos előterjesztés formájában kell a közgyűlés elé terjeszteni:

- A beszámolót közoktatási feladat elvégzéséről, közoktatási intézmény tevékenységéről.
- Önálló döntést igénylő javaslatot, kérelmet, amely rendeletalkotásra, vagy határozathozatalra irányul.
- Tájékoztató anyagokat, amelyek tudomásulvételt igényelnek.

A Közoktatási, Gyermek és Ifjúsági Bizottság (továbbiakban: Bizottság):

- Közreműködik a megyei fenntartású közoktatási intézmények munkájának értékelésében, fejlesztésében, továbbá a gyermek- és ifjúságvédelmi intézmények közoktatási feladatainak koordinálásában.
- Közreműködik a megyei önkormányzat közoktatási és szakképzési koordinációs feladatainak ellátásában.
- Meghatározott időszakonként áttekinti a megyei fenntartású közoktatási intézmények helyzetét az intézményvezetők által készített beszámolók alapján.
- Közreműködik a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokkal és a pedagógiai szakszolgálattal kapcsolatos fenntartói irányítói feladatok ellátásában.

A Bizottság átruházott hatáskörében dönt:

Jóváhagyja a közoktatási intézmények minőségirányítási programját.

A Bizottság közreműködik a megyei közgyűlés döntéseinek előkészítésében, véleményezi a közgyűlési előterjesztéseket, javaslatot tesz a közoktatási önkormányzati feladatokkal összefüggésben, s szervezési, ellenőrzési feladatokat lát el. A Bizottság határozatot hoz az átruházott hatáskör gyakorlása során hozott döntéséről, a közgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozó téma előkészítése során (javaslattétel, véleményezés) kialakított állásfoglalásáról.

A megyei közgyűlés elnöke átruházott hatáskörében:

- Gondoskodik a középfokú iskolai felvételekkel összefüggő tájékoztató tevékenységről.
- Kiadja a megyei közoktatási fejlesztési tervre épített szakvéleményeket a települési önkormányzatok számára.
- Ellátja a megyei önkormányzati fenntartású közoktatási intézmények, közoktatási intézményegységek működésének törvényességi ellenőrzésével, a pedagógiai-szakmai munka eredményességének ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat.
- Jóváhagyja a megyei fenntartású közoktatási intézmények szervezeti és működési szabályzatát, a nevelési-oktatási intézmények házirendjét.
- Egyetértési jogot gyakorol a megyei önkormányzati fenntartású iskolák nevelőtestületének – hat tanítási napból álló tanítási hét megszervezéséről szóló – döntésével kapcsolatban.

A közgyűlés elnöke e jogkörében hozott döntéseiről elnöki tájékoztató keretében évente tájékoztatja a közgyűlést.

Az Intézményfenntartói Főosztály:

A közoktatással kapcsolatos tevékenységét az önkormányzati SZMSZ és az önkormányzati hivatal ügyrendjének előírásai szerint végzi.

A közoktatási intézmények fenntartói irányításának keretében feladatai különösen:

- előkészíti a közoktatási intézmények létesítéséről, átszervezéséről, megszüntetéséről, tevékenységi körének módosításáról, nevének megállapításáról szóló közgyűlési döntéseket,
- előkészíti a közoktatási intézmények szervezeti és működési szabályzatának, házirendjének, valamint a nevelési-oktatási intézmények nevelési, illetve pedagógiai programjának jóváhagyását,
- közreműködik az intézmények területi feladatainak, megyei szolgáltatási körének kimunkálásában,
- közreműködik az intézmények működési feltételeinek fejlesztésére irányuló javaslatok kidolgozásában,
- részt vesz az intézmények működése törvényességének ellenőrzésében,
- részt vesz az intézmények pedagógiai, szakmai feladatainak értékelésében,
- előkészíti a térítési díjak és a tandíj megállapításának szabályairól szóló önkormányzati rendelet megalkotását és módosítását, részt vesz a végrehajtás ellenőrzésében,
- részt vesz a nevelési-oktatási intézményekben a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység, valamint a tanuló- és gyermekbaleset megelőzése érdekében tett intézkedések ellenőrzésében,
- közreműködik az intézmények vezetői pályázatának szakmai bírálatában,
- a Fejlesztési Főosztály irányítása és koordinálása mellett közreműködik a főosztály szakterületét érintő pályázatok kidolgozásában, projektportfólió elkészítésében, valamint a pályázatfigyelésben.

A Közgazdasági Főosztály látja el a közoktatási intézmények gazdálkodásával összefüggő következő feladatokat, különösen:

- pénzmaradvány és normatív támogatások elszámolása a közoktatási intézményekkel,

- az intézmények pénzellátása a napi finanszírozási rendszerben, gazdálkodásuk pénzügyi, számviteli irányítása, a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Gazdasági Szolgáltató Főigazgatósága által elvégzett elemzések, illetve gazdálkodási, finanszírozási problémák esetén – az ágazati szakmai irányítókkal egyeztetve – javaslat kidolgozása a szükséges intézkedésekre,
- a megyei intézményeknél lévő vagyon kezelésének figyelemmel kísérése,
- az önkormányzati tulajdon rendezésével kapcsolatos döntések előkészítése, javaslatok összeállítása,
- ingatlan vagyontáster vezetése, vagyonyilvántartás,
- az intézmények középtávú és operatív beruházási és felújítási igényének összegzése, közreműködés a feladatok rangsorolásában, szaktanácsadás, műszaki ellenőrzés.

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Gazdasági Szolgáltató Főigazgatósága látja el a közoktatási intézmények számviteli feladatait, az intézmények gazdálkodása, működtetése során a karbantartással, a beszerzésekkel összefüggő tevékenységet.

2. A tervezési folyamatok szabályozása

- a.) **A megyei önkormányzat megyei intézkedési tervet készít** a közoktatási törvény 85.§-ában foglalt előírások figyelembevételével.

A megyei intézkedési terv a megyei önkormányzat középtávú tervezési dokumentuma. Tartalmazza, hogy az önkormányzat a kötelező közoktatási feladatait milyen módon látja el, illetőleg milyen, számára nem kötelező feladatot vállal fel. Tartalmazza a megyei önkormányzati fenntartású intézményrendszer helyzetének elemzését, továbbá a működtetésével, fenntartásával, fejlesztésével, átszervezésével összefüggő elképzeléseket, valamint ütemtervet a feladatok elvégzésére. A megyei intézkedési tervet a megyei közoktatási fejlesztési tervben, valamint a megyei közgyűlés megyei stratégiai fejlesztési és cselekvési tervében foglaltak figyelembevételével kell készíteni.

A megyei intézkedési terv tervezetét a Bizottság irányításával, a Bizottság által jóváhagyott szempontsor alapján a megyei önkormányzati fenntartású közoktatási intézmények részvételével az Intézményfenntartói Főosztály készíti.

Az intézkedési terv tervezetéről ki kell kérni a Bizottság véleményét, továbbá a megyei önkormányzati fenntartású közoktatási intézmények, a szülői és diákszervezetek, a területi gazdasági kamarák, továbbá az érdekelt országos kisebbségi önkormányzat véleményét.

A vélemények, javaslatok figyelembevételével elkészített intézkedési tervet a megyei közgyűlés hagyja jóvá.

A megyei önkormányzat a megyei intézkedési terv végrehajtását kétévenként értékeli, és szükség szerint felülvizsgálja.

Az értékelés és a felülvizsgálat során az intézkedési terv készítésére előírt eljárási rendet kell érvényesíteni. A megyei intézkedési terv felülvizsgálata során át kell tekinteni a tervben meghatározott célkitűzések és feladatok megvalósításának szintjét; értékelni kell a megyei fenntartású közoktatási intézmények helyzetében, a megyei önkormányzati közoktatási feladatellátásban bekövetkezett változásokat; meg kell határozni a következő időszakra vonatkozó új célkitűzéseket és feladatokat.

A közoktatási intézmények által készített nevelési, pedagógiai programokat a megyei intézkedési tervben foglaltak figyelembevételével kell készíteni; a nevelési, pedagógiai program közgyűlés általi jóváhagyása előtt a közoktatási törvény 103.§-ában foglaltak alapján vizsgálni kell, hogy a nevelési, illetve pedagógiai program megfelel-e a megyei intézkedési tervben előírt rendelkezéseknek.

- b.) A közoktatási törvény 88.§-ában előírt kötelezettség alapján a megyei önkormányzat a megye területén működő helyi önkormányzatok véleményének kikérésével és közreműködésével – **a közoktatási feladatok megszervezéséhez szükséges önkormányzati döntés-előkészítést szolgáló - feladatellátási, intézményhálózat – működtetési és fejlesztési tervet** (továbbiakban: fejlesztési terv) készíti.

A fejlesztési tervet a megyei önkormányzat és a Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata (továbbiakban: megyei jogú város) saját területére elkészíti. A megyei fejlesztési terv előkészítését a megyei közgyűlés elnöke és a megyei jogú város polgármestere által felkért szakemberekből, közoktatási szakértékből álló Előkészítő és Koordinációs Bizottság irányítja. Az Előkészítő és Koordinációs Bizottság jóváhagyja a megyei fejlesztési terv készítésének szempontsorát, szakmai segítséget nyújt, s közreműködik a tervezet egyes részeinek elkészítésében. A tervezetet – a települési önkormányzatok által beküldött adatok, s a szakértői anyagok felhasználásával – a megyei önkormányzat intézményfenntartói főosztálya készíti el.

A fejlesztési terv tervezetét megtárgyalja a megyei közgyűlés közoktatási, gyermek és ifjúsági bizottsága, ezt követően a megyei közgyűlés. A megyei közgyűlés által elfogadott megyei fejlesztési tervet a megyei és megyei jogú városi egyeztető bizottság hagyja jóvá.

A közgyűlési jóváhagyás után a megyei közgyűlés elnöke határozattal, ajánlás formájában adja ki a megyében működő települési önkormányzatoknak a megyei fejlesztési tervet.

A fejlesztési terv legalább hatéves időszakra készül.

A fejlesztési tervben foglaltakat legalább négyévenként át kell tekinteni, továbbá akkor is, ha azt az érintett helyi önkormányzatok, vagy a helyi kisebbségi, illetve országos kisebbségi önkormányzatok, vagy az összes érdekelt legalább öt százaléka kéri.

A megyei fejlesztési terv felülvizsgálata során a készítésnél alkalmazott eljárási rendet kell érvényesíteni.

- c.) A közoktatással kapcsolatos éves fenntartói feladatok tervezését az Intézményfenntartói Főosztály végzi.
- d.) A megyei önkormányzat kötelező közoktatási feladatellátási kötelezettsége keretében az Intézményfenntartói Főosztály évente középfokú iskolai beiskolázási tervet készít a középfokú nevelési-oktatási intézményt fenntartó önkormányzatok beiskolázási terve alapján.
- e.) A közoktatási intézmények a szükséges beruházási, felújítási, karbantartási igényeikről évente adatot szolgáltatnak, melyet a megyei önkormányzat közgazdasági főosztályának küldenek meg. Az igények teljesítésére az éves költségvetés lehetőségeinek függvényében, fontossági sorrendben kerül sor.

3. A fenntartói ellenőrzések, értékelések rendje

A megyei önkormányzat – a közgyűlés által jóváhagyott ellenőrzési terv szerint – **belső ellenőrzés (ennek keretében rendszer-, pénzügyi, szabályszerűségi ellenőrzés), szakmai és törvényességi ellenőrzés** keretében vizsgálja a fenntartásában működő intézmények:

- irányítási, végrehajtási, pénzügyi lebonyolítási, beszámolási és ellenőrzési tevékenységét,
- működésének törvényességét, hatékonyságát,
- a szakmai munka eredményességét, a hatályos jogszabályoknak, illetve pedagógiai dokumentumoknak való megfelelését.

Az intézmények munkáját értékelő tevékenység kiterjed:

- a pedagógiai munka folyamatának és eredményességének értékelésére, a tanulói teljesítmények, illetve a pedagógusok munkájának vizsgálatára,
- az óvodai, iskolai munka, a szakképzés, a pedagógiai szakszolgálatok, illetve a pedagógiai szakmai szolgáltatások feltételrendszerének alakulására,
- annak értékelésére, hogy az intézmény mennyire képes megfelelni a helyi (megyei) szükségleteknek és elvárásoknak.

Az ellenőrzés módszerei különösen:

- az intézményi dokumentumok elemzése, értékelése;
- az intézmény működésére vonatkozó információk beszerzése, értékelése, elemzése;
- az intézményhasználók elvárásainak, szükségleteinek, igényeinek, a szolgáltatásokkal való elégedettségük mérése, értékelése;
- a tanulók tudását és készségeit értékelő mérések, felmérések, tesztek értékelése meghatározott évfolyamok tanulói körében;
- értékelő és célmeghatározó interjúk, beszélgetések, konzultációk az intézmények vezetőivel, pedagógusaival, dolgozóival;
- a pedagógusok módszertani kultúrájának, a tanítás eredményességének mérése, elemzése és értékelése.

a.) Belső ellenőrzés

A helyi önkormányzatokról szóló módosított 1990. évi LXV. törvény 92. § (5) bekezdésében foglaltak szerint a megyei önkormányzat látja el a felügyelt költségvetési szervek ellenőrzését.

Az éves belső ellenőrzési tervet a közgyűlés hagyja jóvá.

Az éves ellenőrzési terv a stratégiai tervvel összhangban kockázatelemzés alapján felállított prioritásokon alapul.

A belső ellenőrzésre vonatkozó szabályokat a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló 193/2003. (XI. 26.) Korm. rendelet szabályozza.

Az átfogó ellenőrzés típusa szerint rendszerellenőrzés, amely a rendszerek irányítási, végrehajtási, pénzügyi lebonyolítási, beszámolási és ellenőrzési működésének átfogó vizsgálatát foglalja magába, amelynek keretében a szabályszerűség, szabályozottság, hatékonyság és eredményesség kerül ellenőrzésre.

A **témaellenőrzés** keretén belül végzendő ellenőrzés típusa szerint szabályszerűségi ellenőrzés, amelynek célja annak ellenőrzése, hogy az adott szervezet vagy szervezeti egység

működése illetve tevékenysége megfelelően szabályozott-e, és hogyan érvényesülnek a hatályos jogszabályok, belső szabályzatok, és vezetői rendelkezések előírásai.

Az átfogó ellenőrzések, a témaellenőrzések és a céllenőrzések megállapításairól, a megtett intézkedésekről készült beszámolókról, azok elfogadásáról az ellenőrzéseket követő évben dönt a megyei közgyűlés.

Az ellenőrzés során feltárt hiányosságok megszüntetéséről a vizsgált intézmény vezetőjének intézkedési tervet kell készítenie és azt jóváhagyásra meg kell küldenie a belső ellenőrzési vezetőnek. Az intézkedési tervben foglaltak végrehajtásáról az intézményvezetők „készrejelentés”-ben számolnak be.

A hiányosságok mértékétől, jellegétől függően azok megszüntetésének ellenőrzésére utóellenőrzés is elrendelhető.

Az ellenőrzési tervben meg nem jelölt, soron kívüli céllenőrzésre vagy téma-ellenőrzés elrendelésére kerül sor, ha a hiányosságok észlelése ezt szükségessé teszi.

A belső ellenőrzés témaköreit a 2. számú melléklet tartalmazza.

A pénzügyi-gazdasági ellenőrzést a megyei önkormányzat belső ellenőrei végzik, indokolt esetben külső szakértő is igénybe vehető.

A belső ellenőrzési formák mellett kiemelt jelentősége van a munkafolyamatokba épülő vezetői és az intézményi belső ellenőrzés végrehajtásának.

Az államháztartás működési rendjéről szóló módosított 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet 145/A. §-ában foglaltak szerint a költségvetési szerv vezetője a szerv gazdálkodásának folyamatára (tervezés, végrehajtás, beszámolás) és sajátosságaira tekintettel köteles kialakítani, működtetni, és fejleszteni a folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés rendszerét.

b.) Törvényességi ellenőrzés, értékelés

A közoktatási intézmények működésének törvényességi ellenőrzése a közgyűlés által jóváhagyott ütemterv szerint történik.

A közoktatási törvény 102.§-ában foglaltak figyelembevételével legalább 4 évenként egy alkalommal átfogó törvényességi ellenőrzés keretében vizsgálni kell, hogy az intézmény a vonatkozó hatályos jogszabályoknak megfelelően, a hatályos alapító okiratban és pedagógiai programban foglaltak szerint törvényesen és szabályosan működik-e. Szükség esetén sor kerülhet törvényességi céllenőrzésre és téma-ellenőrzésre is, amennyiben ezt az oktatási miniszter, a megyei közgyűlés, az Oktatási Hivatal, illetve más illetékes hatóság kezdeményezi, illetve ha azt a megyei közgyűlés elnöke indokoltnak ítéli.

A törvényességi ellenőrzéseket az Intézményfenntartói Főosztály munkatársai végzik, illetve az ellenőrzéssel megbízható az országos szakértői névjegyzéken szereplő szakértő is.

A törvényességi ellenőrzés elrendelése során meg kell határozni, hogy az ellenőrzés mely időszakra és milyen ellenőrzési témákra terjed ki.

Az átfogó törvényességi ellenőrzés során vizsgálandó ellenőrzési témákat a 3. számú melléklet tartalmazza. Ezen kívül a vizsgált intézmény feladataival összefüggő további ellenőrzési témák is meghatározhatók

A törvényességi ellenőrzést a közoktatási törvény 107.§-ában előírt eljárási rend szerint kell elvégezni.

A vizsgálat megállapítása alapján a megyei közgyűlés elnöke szükség esetén intézkedéseket tesz, illetve – ha az intézkedésre nem ő jogosult – megfelelő határidő biztosítása mellett felhívja a közoktatási intézmény vezetőjét a szükséges intézkedések megtételére.

A törvényességi ellenőrzés megállapításait a személyiségvédelemre vonatkozó jogszabályok megtartásával kell nyilvánosságra hozni.

Az elvégzett törvényességi ellenőrzések megállapításairól, a tett intézkedésekről a megyei közgyűlést évente tájékoztatni kell.

c.) Szakmai, pedagógiai ellenőrzés, értékelés

A közoktatási intézmények pedagógiai-szakmai munkája eredményességének ellenőrzése a megyei közgyűlés által jóváhagyott ütemterv szerint történik.

A közoktatási törvény 102.§-ában foglaltak figyelembevételével legalább négyévenként egy alkalommal kell átfogó szakmai, pedagógiai ellenőrzést végezni.

Szükség esetén sor kerülhet szakmai, pedagógiai céllenőrzésre és téma-ellenőrzésre is, amennyiben ezt az oktatási miniszter, a megyei közgyűlés, az Oktatási Hivatal, illetve más illetékes hatóság kezdeményezi, illetve, ha azt a megyei közgyűlés elnöke indokoltnak ítéli.

A szakmai ellenőrzés elrendelése során meg kell határozni, hogy az ellenőrzés mely időszakra és milyen ellenőrzési témákra terjed ki.

Az átfogó szakmai ellenőrzés során vizsgálandó ellenőrzési témákat a 4. számú melléklet tartalmazza. Ezen kívül a vizsgált intézmény feladataival összefüggő további ellenőrzési témák is meghatározhatók.

A közoktatási intézményekben szakmai-pedagógiai ellenőrzést a közoktatási törvény 107.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján csak az országos szakértői névjegyzéken szereplő közoktatási szakértők végezhetnek.

A szakmai ellenőrzést a közoktatási törvény 107.§-ában előírt eljárási rend szerint kell elvégezni:

A közoktatási szakértők a megyei közgyűlés elnöke által adott megbízás alapján látják el feladatukat, a szakmai ellenőrzést a megbízó által meghatározott szempontsor szerint végzik. A vizsgálat tapasztalatairól szakértői jelentést készítenek, melyben indokolt esetben javaslatot tesznek a megbízónak a vizsgált intézmény pedagógiai-szakmai munkája eredményességének, hatékonyságának javítását, fejlesztését szolgáló intézkedésekre.

A szakértői jelentés alapján az Intézményfenntartói Főosztály munkatársai közül a vizsgált intézmény referense készít javaslatot a megyei közgyűlés elnökének a szükséges intézkedésekre. Ennek alapján a megyei közgyűlés elnöke intézkedéseket tesz, illetve – ha az intézkedésre nem ő jogosult – felhívja a közoktatási intézmény vezetőjét a szükséges intézkedések megtételére.

A szakmai ellenőrzés megállapításait a személyiségvédelemre vonatkozó jogszabályok megtartásával kell nyilvánosságra hozni.

Az elvégzett szakmai ellenőrzések megállapításairól, a tett intézkedésekről a megyei közgyűlést évente tájékoztatni kell.

d.) A közoktatási intézmény vezetőjének beszámolója

A közoktatási törvény 104.§ (4) bekezdés b. pontjában foglaltak szerint a közoktatási intézmény vezetője – ütemterv szerint – négyévenként legalább egy alkalommal beszámol a Bizottságnak az intézményben folyó szakmai munka eredményességéről, a nevelési, illetve a pedagógiai program időarányos végrehajtásáról.

A Bizottság a beszámoló alapján értékeli a közoktatási intézmény munkáját, indokolt esetben javaslatot tesz intézkedések megtételére a megyei közgyűlés elnökének.

Az intézmény vezetője a beszámolót a Bizottság elnöke által megjelölt szempontok figyelembevételével állítja össze, s azt a nevelőtestületi elfogadás után, a megadott határidőre írásban benyújtja az Intézményfenntartói Főosztálynak.

A Bizottság ülésén az intézmény vezetője az írásos beszámolóhoz szóbeli kiegészítést fűzhet, s válaszol a Bizottság tagjai által feltett kérdésekre.

Indokolt esetben a megyei közgyűlés elnöke a közoktatási törvény 104.§ (4) bekezdés b. pontja szerint beszámoló készítésére hívja fel az intézmény igazgatóját azokban az években, amikor az intézmény vezetője nem számol be a Bizottság előtt az intézmény munkájáról. A beszámolót – a közgyűlés elnöke által megadott szempontsor figyelembevételével – készíti el az intézmény igazgatója, s azt elfogadásra a nevelőtestület elé terjeszti. Az intézményi beszámolót írásban kell benyújtani a megyei közgyűlés elnökének.

e.) Az iskolaszék véleményezése

A közoktatási törvény 104.§ (4) bekezdésében foglaltak alapján a Bizottság négyévenként egy alkalommal felkéri a nevelési-oktatási intézményekben működő iskolaszéket, hogy az véleményezze az intézmény pedagógiai programja végrehajtását, az intézményben folyó szakmai munka eredményességét. A Bizottság az iskolaszék véleményének figyelembevételével is értékeli az intézmény tevékenységét.

Az iskolaszék létrehozása a közoktatási törvény 60. §-a szerint nem kötelező. Három megyei önkormányzati fenntartású intézményben alakult iskolaszék: a biharkeresztesi Bocskai István Gimnázium, Szakképző Iskola és Diákotthonban, a debreceni Kós Károly Művészeti Szakképző Iskola, Diákotthon, Kézműves Udvarházban és a debreceni Dr. Kettesy Aladár Általános Iskola és Kollégiumban.

f.) Az ellenőrzés és értékelés egyéb formái

A közoktatási törvény 104.§ (4) bekezdésében foglaltak alapján a megyei önkormányzat a közoktatási intézmények szakmai munkája eredményességének értékeléséhez hasznosítja az Oktatási Hivatal által elrendelt pedagógiai mérések, értékelések, továbbá az érettségi vizsgák és a szakmai vizsgák eredményeit is.

A nevelő-oktató munka eredményességének ellenőrzése érdekében a megyei közgyűlés elnöke az Intézményfenntartói Főosztály főosztályvezetőjének kezdeményezésére pedagógiai szakmai szolgáltatásokat nyújtó intézmény, illetve közoktatási szakértők közreműködésével szakmai mérést, értékelést rendel el egyes szakmai területeken.

A mérések, értékelések ütemtervét évente kell elkészíteni, erről az érintett intézményeket a szakmai ellenőrzés rendjéről szóló szabályok szerint kell értesíteni.

g.) A közoktatási intézményi vezetők munkájának fenntartói értékelése

A szabályozás célja: biztosítva legyenek az egységes alapelvek, szempontok, kritériumok valamennyi intézményvezető értékelésében, meghatározott legyen az értékelés folyamata, valamint a vezető fejlessze az önismeretét, önértékelését.

Az értékelés célja: Megállapításra kerüljenek a vezetői teljesítmény erősségei és gyengeségei, kapjon a vezető átfogó értékelést a teljesítményéről, valamint rögzítésre kerüljenek a továbbfejlesztési feladatok

Az értékelés alapelvei:

- tényeken, adatokon alapul (információforrások: intézményi dokumentumok, beszámoltatás, felmérések, ellenőrzések, intézménylátogatások, stb.)
- fejlődésorientált,
- összehasonlítható a korábbi megállapításokkal,
- az értékelésben a vezetői önértékelés és a fenntartói értékelés egyaránt fontos,

- az értékelésnek a fejlődési feladatokban való megállapodással kell zárulnia,
- az értékelés személyre szóló dokumentumai nem nyilvánosak, azokat a személyi anyagban kell elhelyezni.

Az értékelés gyakorisága: az adott vezető átfogó értékelésére 4 évenként kerül sor.

Az értékelés felelőse: az Intézményfenntartói Főosztály vezetője

Az értékelés területei:

- Az intézmény tanügy-igazgatási tevékenységének irányítása;
- Az intézmény pedagógiai (közoktatási szolgáltatási) tevékenységének irányítása;
- Az intézmény személyi, tárgyi feltételrendszerének biztosításával, az erőforrás gazdálkodással kapcsolatos irányító tevékenység;
- Az intézmény gazdálkodásának irányítása;
- A partnerkapcsolatok irányítása;
- A vezető személyisége, vezetői képességei, vezetési stílusa

Valamennyi terület esetében az értékelés kiterjed a tervezési, végrehajtási, ellenőrzési és értékelési feladatokra.

Az intézmény tanügy-igazgatási tevékenységének irányítása:

- Az iskolai tanügyi dokumentumok (pedagógiai program nevelési-oktatási intézmények esetén, intézményi minőségirányítási program), valamint az intézményi szabályzatok időben, a jogszabályi előírások szerinti és szakmailag megfelelő elkészítése, jogszerű és szakmailag megfelelő alkalmazásuk biztosítása.
- A tanulói jogviszonnyal (óvodai és kollégiumi jogviszonnyal) kapcsolatos intézkedések jogszerűsége, pedagógiai szempontoknak való megfelelésége.
- A tanügy-igazgatási nyilvántartások, dokumentációk jogszerű pontos, naprakész és jogszabályoknak megfelelő vezetése.
- Az oktatásszervezési feladatok jogszerűsége és szakmai megfelelésége (osztályok, csoportok szervezése, tantárgyfelosztás, foglalkozási terv, éves munkaterv, az intézményi feladatok a pedagógiai program, az intézményi minőségirányítási program, a szabályzatok alapján).
- A belső ellenőrzések.

Az intézmény pedagógiai (közoktatási szolgáltatási) tevékenységének irányítása

- A pedagógiai program, ezen belül a helyi tanterv megvalósítása.
- A kompetenciaalapú oktatás révén a tanulási-tanítási folyamat átalakítása.
- Mérési-értékelési, nevelési és vizsgaeredmények alapján tett fejlesztési intézkedések.
- Óvodáztatási, beiskolázási tevékenység, kollégiumi ellátási feladat.
- Tanulmányi, szakmai versenyeken elért eredmények.
- A pedagógusok képzésének, továbbképzésének, módszertani felkészültsége fejlesztésének szervezése.
- Oktatási programok alkalmazása.
- Pályázatokon való részvétel.
- A szakmai fejlesztéssel kapcsolatos tervek.

Az intézmény személyi, tárgyi feltételrendszerének biztosításával, az erőforrás gazdálkodással kapcsolatos irányító tevékenység

Az intézmény tárgyi feltételrendszerének fejlesztése, pályázati források bevonása.

A pedagógusok és egyéb munkatársak jogszerű alkalmazása, foglalkoztatása.

A nevelőtestület szakmai fejlődésének elősegítése (képzés, továbbképzés).

Az intézményi munkakapcsolatok szabályozottsága, fejlesztése.

Az erőforrásokkal (tárgyi és humán erőforrások) való gazdálkodás hatékonysága.

Az intézmény gazdálkodásának irányítása

A gazdálkodási tevékenység jogszerűsége, hatékonysága.

Az intézményi költségvetés szerkezete (bevétel és kiadás; bérköltségek; működési költségek).

A partnerkapcsolatok irányítása:

Korrekt és együttműködő kapcsolat a fenntartóval, a szülői munkaközösséggel, az iskolaszékkel, a diákönkormányzattal.

Ösztönző szervezeti kultúra kialakítása.

Partneri igények és elégedettség mérése, erre épülő fejlesztések.

Kapcsolatok kialakítása és fejlesztése szakmai, gazdasági és társadalmi szervezetekkel.

A vezető személyisége, vezetői képességei, vezetési stílusa:

Vezetői kompetenciák folyamatos, tudatos fejlesztése.

Ösztönző szervezeti kultúra kialakítása.

Kezdeményezés és kockázatvállalás.

Önfejlesztés és másokkal való együttműködés.

Elkötelezettség a szakmai fejlesztés és a szervezetfejlesztés iránt.

Stratégiai gondolkodás

Hatékony és eredményes kommunikáció.

Az értékelés rendje:

- Előkészítés: tervezett/rendszeres adatgyűjtés.
- Az adatok értékelése, elemzése, következtetések levonása.
- Értékelőlapok (önértékelés és fenntartói értékelés) kitöltése.
- Értékelő megbeszélés.
- A célkitűzések meghatározása, fejlesztési terv (egyéni fejlesztési terv, illetve szervezeti fejlesztési terv) elkészítése, megállapodás rögzítése.
- A megállapodás teljesülésének nyomon követése.

V. Az intézményi önértékeléssel kapcsolatos fenntartói elvárások

A közoktatási törvény 40 § (11) bekezdésében foglaltak alapján a közoktatási intézmények minőségirányítási programjának tartalmaznia kell az intézményben vezetői feladatokat ellátók, továbbá a pedagógus munkakörben foglalkoztatottak teljesítmény értékelésének szempontjait és az értékelés rendjét. Az intézményi minőségirányítási programban rögzíteni kell a teljes körű intézményi önértékelés periódusát, módszereit és a fenntartói minőségirányítási rendszerrel való kapcsolatát.

1. A teljes körű intézményi önértékelés (továbbiakban: önértékelés) során a következő szempontok figyelembe vétele javasolt:

Az intézménynek az önértékelése során elemeznie kell:

- milyen mértékben teljesítette a megyei intézkedési tervben, az önkormányzati minőségirányítási programban, közgyűlési rendeletekben, határozatokban az intézményekre vonatkozóan meghatározott fenntartói elvárásokat,
- milyen mértékben valósította meg az intézményi pedagógiai dokumentumokban meghatározott céljait és feladatait,
- az intézmény működése során érvényesültek-e az intézményi szabályzatok előírásai,
- az intézmény személyi, tárgyi, szakmai-pedagógiai, egyéb működési, valamint irányítási adottságai és feltételei hogyan segítették elő, vagy akadályozták az intézmény céljainak, feladatainak megvalósítását, illetve a jogszerű és szakszerű intézményműködést,
- milyen nevelési, oktatási eredményeket ért el az intézmény, mennyiben teljesültek az intézményi eredményességgel kapcsolatos minőségcélok,
- milyen eredményeket ért el az intézmény pedagógiai szakszolgálati, pedagógiai szakmai szolgáltatási feladatai teljesítése során, mennyiben teljesültek az intézményi eredményességgel kapcsolatos minőségcélok,
- milyen mértékben segítette elő az intézmény eredményességét az intézményi ellenőrzési, értékelési, mérési tevékenység, a belső ellenőrzés, valamint a fenntartói ellenőrzés, intézményértékelés, továbbá az ágazati ellenőrzés, mérés és értékelés,
- milyen erősségei vannak az intézménynek és melyek a fejlesztendő területek,
- milyen mértékben elégedettek az intézmény eredményeivel, tevékenységével a partnerek (gyermekek, tanulók, szülők, pedagógusok, a pedagógiai munkát segítő munkatársak, egyéb partnerek), illetve milyen hiányosságokat, fejlesztendő területeket jelöltek meg.

Az önértékelésnek az erősségek és a fejlesztendő területek feltárásával, a fejlesztési célok és feladatok meghatározásával elő kell segítenie:

- Az intézményi irányítási, szakmai-pedagógiai tevékenységnek és a működési folyamatoknak a minőségi fejlesztését;
- A munkatársak részvételének erősítését, nagyobb mértékű bevonását az intézményi célok, programok és feladatok megvalósításába;
- A partnerkapcsolatok erősítését;
- Az intézményi tevékenységről nyújtott szakszerű tájékoztatást, a nyilvánosság megfelelő biztosítását.

Az önértékelést négy évenként kötelező elvégezni, az intézményi minőségirányítási programban ennél rövidebb értékelési időszak is meghatározható.

Az önértékelést segítő eszközök:

- intézményi mérőeszközök,
- központi tanulói teljesítménymérés,
- indikátorok,
- szakmai szolgáltatások,
- képzés,
- szabályozás.

2. A pedagógus munkakörben foglalkoztatottak teljesítmény értékelése (továbbiakban: **pedagógus értékelés**) során a következők figyelembe vétele javasolt:

A pedagógus értékelés célja a pedagógus teljesítményének növelése, munkaképességének, kompetenciájának, személyiségének fejlesztése az erősségek és a fejlesztendő területek feltárása és a fejlesztő feladatok meghatározása révén, és ennek eredményeképpen a nevelés-oktatás eredményességének és hatékonyságának javítása.

A szabályozás célja: valamennyi pedagógus értékelése egységes alapelvek, szempontok szerint történjen, a pedagógusok számára követhető legyen az értékelés folyamata, az értékelés fejlesztésorientált, személyre szabott és jobb teljesítményre ösztönző legyen.

Javasolt, hogy a pedagógus értékelés terjedjen ki a következőkre:

Szakmai tudás, oktatási, képzési feladatok megvalósítása:

- az ismeretek naprakészsége,
- a helyi tantervben foglaltak végrehajtása,
- differenciált képességfejlesztés,
- adekvát tanítási-tanulási, értékelési módszerek, oktatási formák alkalmazása,
- a szemléltetés sokrétűsége, funkcionális megfeleltetése,
- a tehetséggondozásban elért eredmények,
- a felzárkóztatásban elért eredmények,
- közismereti és szakmai tanulmányi versenyekre való felkészítés, versenyeredmények,
- a gyermekek, tanulók teljesítményének értékelése (diagnosztizáló, formatív és szummatív értékelés alkalmazása; a tanulói teljesítményről folyamatos tájékoztatás),
- óralátogatások tapasztalatai,
- mérési-értékelési eredmények,
- részvétel szakmai továbbképzéseken.

Nevelési feladatok megvalósítása:

- személyiségfejlesztés,
- szocializáció,
- szociális és személyes kompetenciák fejlesztésében való részvétel,
- érték-és normaközvetítés,
- beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő tevékenységek,
- hátránykompenzációval kapcsolatos feladatokban való részvétel,
- osztályfőnöki tevékenység,
- együttműködés a szülőkkel,
- közösségi rendezvények szervezése,
- részvétel intézményi rendezvényeken.

Tanügy-igazgatási feladatok:

- A tanügyi nyilvántartások folyamatos, naprakész és pontos vezetése;
- Az óvodás gyermek óvodai elhelyezésével, a tanulói jogviszonnyal, valamint a kollégiumi elhelyezéssel kapcsolatos eljárások betartása;
- Részvétel az intézményi pedagógiai dokumentumok és szabályzatok előkészítésében, azokban foglaltak betartása;

Kommunikáció, kapcsolatok kezelése:

- A pedagógus - gyermek/tanuló viszony megfelelő kezelése.

- Együttműködés a szülőkkel, folyamatos tájékoztatás a gyermekkel, tanulóval kapcsolatos információkról, tanácsadás a szülő számára.
- Együttműködő és segítő munkakapcsolat a nevelőtestület, illetve az intézmény munkatársaival, partnerintézményekkel, szakmai és társadalmi szervezetekkel.
- A kapcsolatok hatékonysága.
- Konfliktuskezelés.
- Tolerancia, cselekvésre orientáltság, jó szervezőkészség, nehéz helyzetek kezelése, munkabírási, kreativitási, rugalmassági, megbízhatósági, csoportmunkában való együttműködési készség, döntéshozatal.

A pedagógus értékelés rendje:

- Előkészítés: tervezett/rendszeres adatgyűjtés az intézményi elvárások, teljesítménykövetelmények alapján az értékelési időszakban.
- Az adatok értékelése, elemzése, következtetések levonása.
- Értékelőlapok (önértékelés és vezetői értékelés) kitöltése.
- Értékelő megbeszélés.
- A célkitűzések meghatározása, fejlesztési terv (egyéni fejlesztési terv, illetve szervezeti fejlesztési terv) elkészítése, megállapodás rögzítése, szükség esetén mentor, segítő megbízása.
- A megállapodás teljesülésének nyomon követése.

Az értékelés fő dokumentumai:

Jegyzőkönyvek, feljegyzések, emlékeztetők a végzett munkáról; adatok, kimutatások, tanulói dokumentumok a pedagógusok tevékenységének eredményességéről, a pedagógus tervező, ellenőrző, értékelő tevékenységének dokumentumai.

A pedagógus szóveges értékelését tartalmazó dokumentum; megállapodás a dolgozó értékelésével összefüggő fejlődési feladatokról.

3. Az intézményben vezetői feladatot ellátók értékelése

Az értékelést egységes alapelvek, szempontok, kritériumok, meghatározott folyamat alapján kell végezni, az értékelés járuljon hozzá a vezető önismeretének, önértékelésének fejlesztéséhez.

Az értékelés folyamán kerüljön sor a vezetői teljesítmény erősségeinek és gyengeségeinek megállapítására, kapjon a vezető átfogó értékelést a teljesítményéről, valamint rögzítésre kerüljenek a továbbfejlesztési feladatok

Az értékelés alapelvei:

- tényeken, adatokon alapul (információforrások: intézményi dokumentumok, beszámoltatás, felmérések, ellenőrzések, intézménylátogatások, stb.),
- fejlődésorientált,
- összehasonlítható a korábbi megállapításokkal,
- az értékelési folyamatnak része a vezetői önértékelés,
- az értékelésnek a fejlődési feladatokban való megállapodással kell zárulnia.

Az adott vezető átfogó értékelését 4 évenként el kell végezni.

Az értékelés területei:

- Az intézmény tanügy-igazgatási tevékenységének irányítása;
- Az intézmény pedagógiai (közoktatási szolgáltatási) tevékenységének irányítása;
- Az intézmény személyi, tárgyi feltételrendszerének biztosításával, az erőforrás gazdálkodással kapcsolatos irányító tevékenység;
- Az intézmény gazdálkodásának irányítása;
- A partnerkapcsolatok irányítása;
- A vezető személyisége, vezetői képességei, vezetési stílusa

(Az értékelési területek részletesen a IV/3/g.) pontban.)

Valamennyi terület esetében az értékelés kiterjed a tervezési, végrehajtási, ellenőrzési és értékelési feladatokra.

VI. Partner kapcsolatok, ágazati kapcsolatok

A megyei önkormányzat a közoktatással kapcsolatos feladatai ellátása érdekében együttműködik más szervekkel, továbbá más ágazatokhoz tartozó partnerekkel.

A feladatellátásban a megyei önkormányzat főbb partnerei a következők:

Az együttműködő szerv	Az együttműködés főbb területei
1. Oktatási és Kulturális Minisztérium Önkormányzati Minisztérium Pénzügyminisztérium	• közoktatási feladatellátás, • szakképzés irányítása, • közoktatási rendszer működtetése, közoktatás-finanszírozás
2. Oktatási Hivatal Észak-alföldi Regionális Igazgatósága	• közoktatási és szakképzési hatósági feladatok, érettségi vizsgák szervezése
3. A megyében működő települési önkormányzatok	Megyei közoktatási koordináció, különösen: • a megyei közoktatási fejlesztési terv elkészítésében, • a pedagógiai szakszolgálati feladatok biztosításában, • a gyógypedagógiai nevelési-oktatási feladatok ellátásában, • a középfokú beiskolázással kapcsolatos tájékoztató tevékenység ellátásában és a felvételi eljárás lebonyolításában. • szakmai segítségnyújtás közoktatási feladatok ellátásában

4. A megyében működő többcélú kistérségi társulások
- Megyei közoktatási koordináció, különösen:
- a megyei közoktatási fejlesztési terv elkészítésében,
 - a pedagógiai szakszolgálati feladatok biztosításában,
 - a gyógypedagógiai nevelési-oktatási feladatok ellátásában,
 - szakmai segítségnyújtás közoktatási feladatok ellátásában.
5. Egyházak
- a közoktatási feladatellátásban való egyházi közreműködés intézményfenntartás révén,
 - a hit- és vallásoktatással kapcsolatos ügyek
6. Alapítványi intézményfenntartók
- a közoktatási feladatellátásban való részvétel
7. Az Észak-alföldi Régió társmegyéinek megyei önkormányzatai
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat
 - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat
- Munkamegosztás és együttműködés
- egyes gyógypedagógiai nevelési-oktatási feladatok ellátása terén,
 - egyes szakképzési feladatok ellátásában,
 - a középfokú beiskolázás összehangolásában
8. Területi gazdasági kamarák:
- Hajdú-Bihar Megyei Területi Agrárkamra
 - Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
- a megyei szakképző iskolai hálózat szakmastruktúrájának módosítása,
 - munkaerő kereslet-kínálat felmérése, munkaerő-gazdálkodás,
 - a gyakorlati képzés feltételeinek ellenőrzése
9. Települési önkormányzatok jegyzői, gyámhivatalok, családsegítő szolgálatok, gyermekjóléti szolgálatok, rendőrség
- gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok, ezekkel kapcsolatos koordinációs tevékenység,
 - a tankötelezettség teljesítéséhez, az esélyegyenlőtlenség mérsékléséhez szükséges gyermekjóléti gyermek-és ifjúságvédelmi intézkedések,
 - az állami gondoskodás alatt álló tanulók ügyeinek intézése
 - a tanuláshoz szükséges feltételek megteremtéséhez segélyek, rendszeres támogatások,
 - a hátrányos helyzetű gyermek, tanulók ügyeinek intézése,

- különleges gondozást igénylő gyermekek, tanulók ügyeinek intézése.
10. A megyében működő szakképzési társulások
- szakképzési feladatok
11. Debreceni Egyetem
- az oktatás minőségének fejlesztése érdekében innovációs programok kidolgozása,
 - pedagógusok képzése és továbbképzése
12. Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat, iskola-egészségügyi szolgálatok, foglalkozási-, munkaalkalmassági egészségügyi szolgálatok
- a gyermekek, tanulók, pedagógusok egészségfelmérése, gondozás,
 - pályaválasztás segítése,
 - az intézmények működése egészségügyi feltételeinek biztosítása, a feltételek ellenőrzése,
 - egészségnevelési feladatok (egészséges életmódra nevelés, drogprogram),
 - iskolai testnevelés és sport segítése
13. Művelődési központok, művelődési házak, könyvtárak, múzeumok, kiállítóhelyek, Csokonai Színház, Hajdú-Bihar Megyei Levéltár, kulturális szervezetek
- a tanulást segítő kiegészítő programok szervezése,
 - a tanórán kívüli, szabadidő eltöltését szolgáló tevékenységek szervezése (szakkörök, önképzőkörök stb.),
 - közös rendezvények,
 - az egész életen át tartó tanulás, az önművelés segítése,
 - pedagógusok át- és továbbképzéséhez segítségnyújtása különböző szolgáltatások révén
14. Észak-alföldi Regionális Munkaügyi Központ, képző- és átképző szervek, gyakorlati képzést biztosító szervek
- a pedagógusok át- és továbbképzésének segítése,
 - az intézmények munkaerő-gazdálkodásához segítségnyújtás,
 - az iskolarendszerű és az iskolarendszeren kívüli szakképzés megszervezésében közreműködés, gyakorlati képzési feltételek biztosítása
15. Sportági szakszövetségek, Megyei Diáksport Szövetség
- a diáksport irányítása, koordinálása,
 - sportversenyek szervezése, lebonyolítása,
 - szabadidő sportok támogatása,

- egészséges életmódra nevelés,
- a sport tárgyi feltételeihez támogatás biztosítása

VII. Záró rendelkezések

Az önkormányzati minőségirányítási programot meg kell küldeni a megyei önkormányzati hivatal valamennyi szervezeti egységének és valamennyi megyei önkormányzati fenntartású közoktatási intézménynek, valamint a megyei önkormányzat honlapján közzé kell tenni.

A közoktatási intézmények intézményi minőségirányítási programjukat az önkormányzati minőségirányítási program figyelembevételével készítik el, az önkormányzati minőségirányítási program módosítása esetén szükség szerint módosítják az intézményi minőségirányítási programot.

Az intézményi minőségirányítási programot az önkormányzati SZMSZ-ben foglaltak szerint a Közoktatási Gyermek és Ifjúsági Bizottság hagy jóvá.

Debrecen, 2008. május 30.

Rácz Róbert

1. számú melléklet

Kimutatás
a megyei önkormányzati fenntartású intézmények közoktatási alapfeladatairól

Az intézmény neve	Intézményegységei	Közoktatási alapfeladatai, alapfeladatonként a felvehető legmagasabb gyermek-, tanulólétszám
Éltes Mátyás Általános és Speciális Szakiskola, Kollégium és Gyermekotthon 4200 Hajdúszoboszló, Dózsa György u. 10-12.	Általános iskola	Enyhe értelmi fogyatékos tanulók, valamint súlyos beszéd fogyatékos tanulók általános iskolai nevelése-oktatása. Felvehető maximális tanulólétszám, általános iskola: 127 fő, súlyos beszéd fogyatékos tagozat: 39 fő.
	Előkészítő Szakiskola	Maximális tanulólétszám: 60 fő.
	Kollégium	Maximális tanulólétszám: 40 fő.
	Gyermekotthon	Maximális gyereklétszám: 88 fő.
Dr. Molnár István Óvoda, Általános és Speciális Szakiskola, Kollégium és Gyermekotthon 4220 Hajdúböszörmény, Radnóti u. 5.	Óvoda	Középsúlyos értelmi fogyatékos, valamint autista gyermekek óvodai nevelése. Felvehető maximális gyermeklétszám: 16 fő.
	Általános iskola	Középsúlyos értelmi fogyatékos, valamint autista tanulók általános iskolai nevelése-oktatása. Felvehető maximális tanulólétszám: 104 fő.
	Előkészítő szakiskola	Maximális tanulólétszám: 20 fő.
	Készségfejlesztő speciális szakiskola	Maximális tanulólétszám: 24 fő.
	Kollégium	Maximális tanulólétszám: 70 fő.
	Különleges gyermekotthon	Maximális gyereklétszám: 40 fő.

Dr. Kettesy Aladár Általános Iskola és Kollégium	Általános iskola	Gyengénlátó tanulók, valamint integráltan nevelt súlyosan látássérült (vak) tanulók; integráltan nevelt tanulásban akadályozott (enyhe fokban értelmileg sérült) látássérült tanulók általános iskolai nevelése-oktatása. Maximális tanulólétszám: 112 fő. Integráltan nevelt ép intellektusú, tartósan beteg, a 2008/2009-es tanév előtt beiskolázott tanulók általános iskolai nevelése-oktatása. Maximális tanulólétszám: 8 fő.
	Kollégium	Maximális tanulólétszám: 95 fő.
Bocskai István Gimnázium, Szakképző Iskola és Diákotthon 4110 Biharkeresztes, Ady Endre u. 2.	Gimnázium	Nappali rendszerű gimnáziumi nevelés, oktatás (9-12. évfolyam): 260 fő
	- Gimnáziumi felnőttoktatási tagozat	Gimnáziumi felnőttoktatás (9-12. évfolyam): 140 fő
	Szakiskola	Nappali rendszerű szakiskolai nevelés, oktatás (9-13. évfolyam), nappali rendszerű, mezőgazdaság és informatika szakmacsoportba tartozó szakképesítések megszerzésére felkészítő iskolai oktatás: 115 fő
Kós Károly Művészeti Szakképző Iskola, Diákotthon, Kézműves Udvarház 4032 Debrecen, Hollós u. 3.	Kollégium	Kollégiumi ellátás: 90 fő
	Szakközépiskola	Nappali rendszerű szakközépiskolai nevelés, oktatás művészeti szakmacsoportba tartozó szakképesítések megszerzésére felkészítő iskolai oktatás: 265 fő
	Szakiskola	Nappali rendszerű, a művészeti és könnyűipari szakmacsoportba tartozó szakképesítések megszerzésére felkészítő iskolai oktatás: 45 fő
	Kollégium	Kollégiumi ellátás: 80 fő
Györffy István Középiskolai Kollégium 4025 Debrecen, Postakert u. 7.	Kollégium	kollégiumi ellátás, a felvehető legmagasabb tanulólétszám: 324 fő

Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat és Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézet 4029 Debrecen, Monti ezredes u. 7.	Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	Gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, fejlesztő felkészítés; nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás; gyógytestnevelés; utazó szakember-hálózat működtetése, továbbtanulási és pályaválasztási tanácsadás.
	Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság	A tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs tevékenység, utazó szakember hálózat működtetése, gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás ellátása.
	Pedagógiai Szakmai Szolgáltató	Pedagógiai értékelés; szaktanácsadás; pedagógiai tájékoztatás, igazgatási pedagógiai szolgáltatás, pedagógusok képzésének, továbbképzésének, önképzésének segítése, szervezése; tanulmányi és tehetséggondozó versenyek szervezése, összehangolása; tanulói tájékoztató, tanácsadó szolgálat működtetése.

A belső ellenőrzés rendje

Az éves ellenőrzési terv a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló módosított 193/2003. (XI.26.) Korm. rendelet 21. §-a alapján, a stratégiai ellenőrzési tervvel összhangban készül.

Az éves ellenőrzési terv kockázatelemzés alapján felállított prioritások figyelembevételével került összeállításra, a belső ellenőrzési kézikönyvben meghatározott szempontok szerint.

1. Az ellenőrzés célja:

annak értékelése, hogy a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat felügyelete alá tartozó költségvetési szerv:

- kialakította-e a külső és a belső feltételeknek megfelelően a gazdálkodás belső kontrollrendszerét – a gazdálkodás szabályszerűségét biztosító irányítási és szabályozási rendszert, valamint a belső ellenőrzési funkciók ellátásának rendszerét –,
- a költségvetési tervezési, végrehajtási, zárszámadási feladatokban a folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés, valamint a belső ellenőrzés hozzájárult-e a gazdálkodási feladatok szabályszerű és eredményes ellátásához,
- megfelelően hasznosította-e a korábbi felügyeleti ellenőrzések megállapításait, szabályszerűségi és célszerűségi javaslatait.

2. Az ellenőrzések típusai

Rendszerellenőrzések

A rendszerek (irányítási, végrehajtási, pénzügyi lebonyolítási, beszámolási és ellenőrzési) működésének átfogó vizsgálata, melynek keretében a szabályszerűség, szabályozottság, gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség kerül ellenőrzésre.

Pénzügyi ellenőrzések

Az adott szervezet, program pénzügyi elszámolásainak, valamint az ezek alapjául szolgáló számviteli nyilvántartások ellenőrzése.

Szabályszerűségi ellenőrzések

Annak ellenőrzése, hogy az adott szervezet, vagy szervezeti egység működése, illetve tevékenysége megfelelően szabályozott-e, és érvényesülnek a hatályos jogszabályok, belső szabályzatok és vezetői rendelkezések előírásai.

3. A tervezett ellenőrzések tárgya

Minden ellenőrzés során vizsgálatra kerül a szabályozottság.

Az átfogó ellenőrzés az összes pénzügyi szabályzatra kiterjed, míg a céllenőrzés konkrét ellenőrzési feladatra vonatkozik. A bizonylati rend és fegyelem ellenőrzése minden esetben előtérbe kerül. A rendszer ellenőrzés kiterjed az intézmények költségvetési előirányzatainak és azok teljesítésének elemzésére, továbbá a saját és fenntartói hatáskörben végzett előirányzat-módosításokra, személyi juttatások, dologi kiadások teljesülésére, mérleg elemzésekre és az ezekhez kapcsolódó nyilvántartásra, leltározásra.

A törvényességi ellenőrzés és értékelés témakörei

Az ellenőrzés során vizsgálni és értékelni kell különösen a következőket:

1. Az intézményi szintű belső szabályzatok (szervezeti és működési szabályzat, házirend, pedagógia program, munkaterv, stb.) megfelelnek-e a jogszabályi előírásoknak, érvényesül-e a szabályzatok elfogadására előírt eljárási rend, biztosított-e a szabályzatok jogszabályok szerinti nyilvánossága.
2. Az intézmény rendelkezésére álló építményi (elhelyezési), tárgyi (eszközök és felszerelések) feltételek megfelelnek-e a jogszabályi előírásoknak, figyelembe véve az intézmény működési engedélyében meghatározott tevékenységet, az intézmény által ténylegesen ellátott feladatokat, valamint a hiányzó eszközök és felszerelések beszerzésére készített ütemtervben foglaltakat.
3. Az intézmény személyi feltételeinek vizsgálata:
 - a. Az intézményben alkalmazott pedagógusok végzettsége, szakképzettsége megfelel-e a jogszabályoknak, a képesítési feltételek meglétének igazolására szolgáló okmányok és tantárgyfelosztások alapján.
 - b. A pedagógusok alkalmazása jogszerűségének vizsgálata – kinevezések, megbízási szerződések alapján.
 - c. Az intézményben alkalmazott vezetők, pedagógusok, a nevelő-oktató munkát segítő és egyéb alkalmazottak száma megfelel-e a jogszabályban előírt feltételeknek, figyelembe véve az intézményi feladatok folyamatos, szakszerű, egészséges és biztonságos ellátásának követelményét.
 - d. A nevelő-oktató munkát segítő és egyéb alkalmazottak végzettsége, képzettsége megfelel-e a jogszabályi előírásoknak, jogszerű-e az alkalmazásuk a kinevezések, megbízási szerződések alapján.
 - e. A közalkalmazotti alapnyilvántartás ellenőrzése.
4. A tanügyi nyilvántartások vezetése:

Az intézmény a jogszabályokban meghatározott tanügyi nyilvántartásokkal rendelkezik-e, azokat a jogszabályi előírások érvényesítésével vezetik-e.

(Beírási naplók, törzslapok, osztálynaplók, foglalkozási naplók, kollégiumi csoportnaplók, ügyeleti naplók, kollégiumi törzskönyvek, érettségi vizsgák és szakmai vizsgák törzslapjai, iskolai különbözeti- és javítóvizsga jegyzőkönyvek, a tanulói és gyermekbalesetekről készült jegyzőkönyvek és nyilvántartások, tanulói kártérítési és fegyelmi ügyek jegyzőkönyvei és határozatai, továbbá egyéb nyilvántartások szigorú számadású tanügyi dokumentumokról, így bizonyítványokról, diákigazolványokról, stb.)
5. Az intézmény szolgáltatásait igénybevevők létszámának megállapítása, óvoda, iskola, kollégium esetében a beírási naplók, az osztálynaplók (foglalkozási naplók, kollégiumi csoportnaplók) és a törzslapok adatainak ellenőrzése alapján.

6. A gyermekek, tanulók ügyeivel kapcsolatos intézkedések és a döntéshozatal megfelel-e a jogszabályi, illetve az intézményi szabályzatok előírásainak:
 - a beiskolázással kapcsolatos ügyintézés,
 - a tanulói jogviszony létesítésével és megszüntetésével kapcsolatos intézkedések,
 - a tanulók fegyelmi és kártérítési ügyeivel kapcsolatos intézkedések,
 - a tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos intézkedések,
 - a tanulók értékelésére, minősítésére, továbbhaladására vonatkozó rendelkezések.
7. A nevelő-oktató munka szervezése megfelel-e a jogszabályi előírásoknak, érvényesülnek-e a helyi szabályzatokban, dokumentumokban foglalt rendelkezések:
 - A tantárgyfelosztás, a foglalkozások rendjének vizsgálata.
 - Az iratkezelési szabályzat megfelel-e a jogszabályi előírásoknak, az ügykezelést a szabályzatnak megfelelően végzik-e.

4/1. számú melléklet

**A nevelési-oktatási intézmények
szakmai ellenőrzésének és értékelésének témakörei**

Az ellenőrzés során vizsgálni és értékelni kell különösen a következőket:

1. Az iskola jóváhagyott pedagógiai programja megvalósításának elemzése:
 - Az iskola pedagógiai programjának és a helyi tanterveknek a konzisztenciája és koherenciája.
 - A pedagógiai programra épülő feladatrendszer tervezése az éves munkatervekben.
 - A pedagógiai program és az éves munkatervek feladatrendszere megvalósításának ellenőrzése, értékelése a belső ellenőrzési folyamatban.
2. Az iskolai pedagógiai, szakmai munka hatékonyságának, eredményeinek ellenőrzése és értékelése:
 - tanulói teljesítménymérés,
 - tanárok teljesítménye (hozzáadott pedagógiai érték),
 - a felzárkóztatással, képességfejlesztéssel, tehetséggondozással kapcsolatos programok, az integrált nevelés hatékonyságának, eredményességének ellenőrzése és értékelése,
 - nevelési szintek mérése,
 - készség- és képesség mérése,
 - versenyeredmények,
 - vizsgaeredmények,
 - belső (intézményi) mérések,
 - külső mérések.
3. Az intézményi minőségirányítási program megvalósulásának elemzése:
 - az intézményi minőségpolitika teljesülésének értékelése,
 - az intézményi minőségirányítási rendszer működtetésének eredményei.
4. Az iskola szakmai, pedagógiai kapcsolatrendszere.
4. A humán erőforrások elemzése a jogszabályi előírásoknak való megfeleléssel összefüggésben:
 - a pedagógusok létszáma, szakos összetétele,
 - az alkalmazott pedagógusok végzettsége, képzettsége,
 - a pedagógusok át- és továbbképzése.
5. Az építmenyi, tárgyi feltételek megléte a nevelő-oktató munkával kapcsolatos követelmények teljesítéséhez.
6. A nevelő-oktató munkával kapcsolatos információs rendszer, döntéshozatali rendszer.

**Pedagógiai szakszolgálati feladatellátás
szakmai ellenőrzésének és értékelésének témakörei**

Az ellenőrzés során vizsgálni és értékelni kell különösen a következőket:

1. A szakmai feladatok ellátására fordítható erőforrások megfelelnek-e a jogszabályi előírásoknak:
 - Az építményi feltételek, az eszközök és felszerelések biztosítják-e a feladatellátást.
 - Biztosítottak-e az alapfeladatok ellátásához szükséges személyi feltételek, a szakalkalmazottak létszáma, szakképzettsége megfelelő-e.
2. A pedagógiai szakszolgálati feladatellátás munkafolyamatainak tervezése, a munkarend.
3. A pedagógiai szakszolgálati nyilvántartások, az ellátottakról készült dokumentumok vizsgálata.
4. A pedagógusi szakszolgálati tevékenység mennyiségi és minőségi mutatóinak elemzése, értékelése.
5. Az intézmény szakalkalmazottainak szakmai szerepvállalása (pályázatok, publikációk, szakmai programok stb.)
Továbbképzési igények és teljesülésük.
6. Az intézmény kapcsolatrendszerének vizsgálata. A nevelési-oktatási intézményekkel, fenntartóikkal, a társintézményekkel való kapcsolattartás formája, módja, az igények kiszolgálásának rendszere, hatékonysága.
7. Az intézményi dokumentumok funkcionális elemzése, az intézmény feladatrendszerének tervezettsége, a feladatok ellenőrzési rendszere, stb.

4/3. számú melléklet

**A pedagógiai-szakmai szolgáltatások
szakmai ellenőrzésének és értékelésének témakörei**

Az ellenőrzés során vizsgálni és értékelni kell különösen a következőket:

1. A szakmai feladatok ellátására fordítható erőforrások megfelelnek-e a jogszabályi előírásoknak:
 - Az építmenyi feltételek, az eszközök és felszerelések biztosítják-e a feladatellátást.
 - Biztosítottak-e az alapfeladatok ellátásához szükséges személyi feltételek, a szakalkalmazottak létszáma, szakképzettsége megfelelő-e.
2. A szolgáltatási feladatrendszer tervezettsége a különböző intézményi belső szabályzatokban, a feladatok megvalósításának ellenőrzése, értékelése a belső ellenőrzési folyamatban.
3. A szakmai szolgáltatási tevékenység funkcionális elemzése:
 - Az igények kiszolgálásának rendszere, milyensége, hatékonysága (közoktatási intézmények, intézményfenntartók, más szervek igényei).
 - A nevelési-oktatási intézményekkel való kapcsolattartás formája, módja, a külső kapcsolatok rendszere, formája, módja.
4. A pedagógiai értékelés ellátásának színvonala, hatékonysága, eszközeinek, módszereinek elemzése és értékelése.
5. A szaktanácsadási feladatellátás elemzése:
 - A feladatellátás eszközeinek, módszereinek elemzése és értékelése.
 - A szaktanácsadói névjegyzék összeállításának, a szaktanácsadói rendszer kialakításának és működtetésének a vizsgálata.
6. A pedagógiai tájékoztatás ellátása hatékonyságának, eredményességének, eszközeinek és módszereinek elemzése és értékelése.
Ezen belül kiemelt elemzési szempont, hogy a pedagógiai szakkönyvtár működtetése megfelel-e a rendelet 3. számú mellékletében meghatározott előírásoknak.
7. Az igazgatási, pedagógiai szolgáltatás eszközeinek, módszereinek, formáinak hatékonysági vizsgálata, eredményességének elemzése az iskolaszervezeti tanácsadási feladat kivételével.
8. A pedagógusok képzésének, továbbképzésének és önképzésének szervezése, eszközeinek, módszereinek, formáinak elemzése a hatékonyság és eredményesség szempontjából.

A pedagógus-továbbképzési rendszerbe, illetve a hétévenkénti pedagógus-továbbképzés feladatainak megvalósításába való bekapcsolódás keretében indított pedagógus-továbbképzések megfelelnek-e a pedagógusok-továbbképzéséről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló, módosított 277/1997. (XII.22.) Korm. rendelet vonatkozó rendelkezéseinek.

9. A tanulmányi és tehetséggondozó versenyek szervezettségének és összehangoltságának elemzése.
10. A tanuló tájékoztató, tanácsadó szolgálat formái, módszerei hatékonyságának és eredményességének elemzése.
11. Az intézmény szakalkalmazottainak szakmai szerepvállalása (pályázatok, publikációk, szakmai programok stb.).

5. számú melléklet

**A fenntartói ellenőrzések, értékelések ütemezése
(2008-2012.években)**

Intézmény neve, címe	Az ellenőrzés, értékelés formája		
	Törvényességi ellenőrzés	Szakmai ellenőrzés	Igazgatói beszámoló közokt. és műv. biz. előtt
Dr. Molnár István Óvoda, Általános és Speciális Szakiskola, Kollégium és Gyermekotthon 4220 Hajdúböszörmény, Radnóti u. 5.	2008.	2011.	2009.
Éltes Mátyás Általános és Speciális Szakiskola, Kollégium és Gyermekotthon 4200 Hajdúböszörmény, Dózsa György u. 10-12.	2011.	2010.	2009.
Dr. Kettesy Aladár Általános Iskola és Kollégium 4032 Debrecen, Lóverseny u. 3.	2009.	2012.	2011.
Bocskai István Gimnázium, Szakképző Iskola és Diákotthon 4110 Biharkeresztes, Ady Endre u. 2.	2011.	2009.	2009.
			2010.
			2008.

Intézmény neve, címe	Az ellenőrzés, értékelés formája			
	Törvényességi ellenőrzés	Szakmai ellenőrzés	Igazgatói beszámoló közokt. és műv. biz. előtt	Iskolaszék véleményezése
Kós Károly Művészeti Szakképző Iskola, Diákotthon, Udvarház 4032 Debrecen, Hollós u. 3.	2011.	2012	2012	2011
Györfly István Középiskolai Kollégium 4025 Debrecen, Postakert u. 7.	2011	2011	2009	kollégiumi szék nem működik
Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat és Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézet 4029 Debrecen, Monti ezredes u. 7.	2012.	2010.	2010.	iskolaszék nem működik